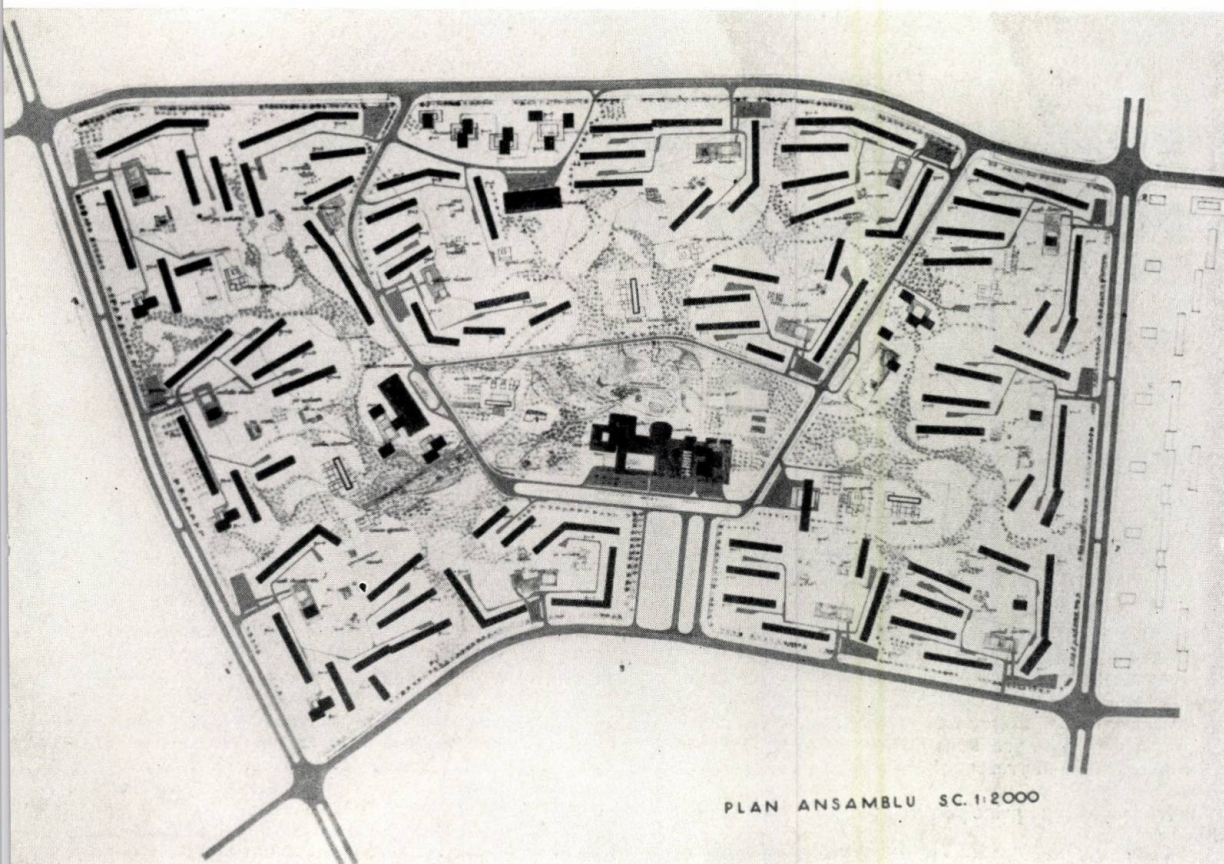

Mențiune — Proiect nr. 17
 Autori: arhitecții Aurelian Trișcu, Ciurea
 Opreșan, Adrian Panaitescu, Antonio Teodorov

17

de deservire de primă necesitate. În dezvoltarea deservirii pe trei trepte, nefiind prevăzute unele cumulări, se ajunge la 17 amplasamente ale complexelor de deservire mai mici sau mai mari, ceea ce apare exagerat. Folosirea, în mai mare măsură chiar decât în lucrarea prezentată precedent, a clădirilor cu 5 caturi, ridică aceleași obiecțiuni.

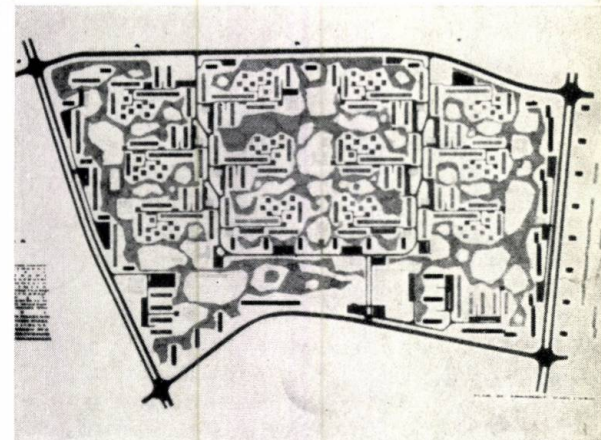
★

Prezentăm, în încheiere, un tabel comparativ cuprinzând câteva date esențiale ale lucrărilor premiate și menționate. Unele dintre aceste date sînt preluate din lucrările respective, altele au fost calculate de autorul prezentării. Toate datele se referă la întregul teritoriu de 126 ha al cartierului.

Clasificarea în concurs	Nr. proiectului în concurs	Indicativ	Suprafața de locuit totală m²	Nr. de locuitori corespunzător indicelui mediu de 13 m²/locuitor	Regimul mediu de înălțime (nr. mediu de caturi)	Repartizarea procentuală a suprafeței de locuit		Densitatea bruto pe cartier (m² locuibil/ha)	Procentul de ocupare a terenului (numai clădirile de locuit)
						În clădiri fără ascensor (pînă la 5 caturi)	În clădiri cu ascensor (înalte)		
Premiul I	41	270 804	313 000	24 400	8,1	29%	71%	2 484	6,2%
Premiul II—III « ex aequo »	26	542 676	288 600	22 200	5,4	60%	40%	2 260	8,3%
	35	131 313	316 100	24 300	5,3	62%	38%	2 508	9,5%
Mențiuni	39	130 863	333 000	25 600	5,5	48%	22%	2 643	9,6%
	18	553 715	349 200	26 860	6,4	37%	63%	2 771	8,6%
	1	634 612	278 000	21 400	4,7	62%	38%	2 205	9,4%
	2	676 622	265 000	20 400	4,4	72%	28%	2 103	9,5%
	17	901 640	292 350	22 500	5,1	82%	18%	2 320	9,1%

Cifrele negre reprezintă maximum și minimum din coloana respectivă.

43

44

problemele sistematizării orașului craiova

În zilele de 22—24 octombrie 1964, s-au desfășurat la Craiova lucrările plenarei filialei Oltenia a Uniunii Arhitecților din R.P.R., avînd ca obiect problemele sistematizării și reconstrucției orașului Craiova.

La plenară au participat: Ion Stănescu, prim-secretar al Comitetului regional al P.M.R. — Oltenia, prof. arh. Marcel Locar, membru în C.S.C.A.S., ing. Constantin Bălălu, secretar al Comitetului regional P.M.R. — Oltenia, ing. Ilie Bădicuț, secretar al Comitetului orașenesc P.M.R. — Craiova, Ion Predescu, președinte al Sfatului popular regional Oltenia, Marin Iordache, președinte al Sfatului popular orașenesc Craiova, prof. arh. Ascanio Damian, rector al Institutului de arhitectură « Ion Mincu » din București, conf. arh. Anton Moisesescu și Ludovic David, secretari ai Uniunii arhitecților din R.P.R., ing. Pavel Runcan, din Secretariatul general al Consiliului de Miniștri, arhitecți, ingineri, oameni de știință și artă, arhitecți invitați din București și din alte regiuni ale țării.

Au mai fost invitați să participe la lucrările plenarei conducători și cadre de răspundere ale principalelor instituții și întreprinderi, tehnicieni, specialiști, oameni ai muncii din regiunea Oltenia și din orașul Craiova.

În scopul cunoașterii și înțelegerii problemelor specifice orașului, filiala Uniunii arhitecților din localitate a prezentat un amplu referat, iar în cadrul unei expoziții a ilustrat realizările de pînă în prezent și propunerile de viitor privind reconstrucția orașului Craiova. În același scop s-a organizat vizitarea orașului și a împrejurimilor sale, lucru ce a prilejuit participanților un util contact cu realizările din domeniul construcțiilor de locuințe și dotări, al industriei, cît și cu multiple alte aspecte ale orașului.

În cuvîntul de deschidere a lucrărilor plenarei, ing. Constantin Bălălu, secretar al Comitetului regional P.M.R. — Oltenia, și arh. Victor Suciu, secretar al filialei Oltenia a Uniunii arhitecților, au arătat principalele aspecte ale construcției socialiste din regiunea Oltenia și din orașul Craiova, relevînd deosebita atenție acordată de conducerea de partid și de stat lucrărilor acestor planare, care prin problemele de sistematizare și arhitectură puse în discuție are menirea să aducă o importantă contribuție la acțiunea de dezvoltare a orașului.

**plenara filialei oltenia
a uniunii arhitecților din R. P. R.
22—24 oct. 1964**

Referatul Filialei Oltenia a Uniunii arhitecților

În referatul prezentat, avînd ca temă « Schița de sistematizare a orașului Craiova, arhitectura și urbanistica ansamblurilor de locuințe », arh. Teodor Cocheci, director al D.S.A.P.C. — Craiova, a făcut un sugestiv tablou al dezvoltării orașului pe diverse etape și a arătat care sînt principalele probleme de arhitectură și sistematizare ce se ridică în prezent și în perspectiva dezvoltării orașului.

Redăm pe scurt principalele probleme expuse în referat:

În trecut, orașul a cunoscut o dezvoltare lentă, necontrolată și haotică, avînd ca bază economică o producție meșteșugărească de interes regional, precum și unele activități în domeniul comerțului cu cereale și al transporturilor.

Începînd din anul 1948, anul naționalizării principalelor mijloace de producție, Craiova cunoaște un ritm nou în dezvoltarea industrială, atît pe linia reorganizării, dezvoltării și reutilizării unităților industriale existente, cît și pe linia creării de unități noi. Uzina « Electroputere », marele combinat chimic cu centrala electrică și de termoficare de la Ișalnița, fabrica de prefabricate și materiale de construcții de la Cernelele, fabrica de zahăr și fabrica de uleiuri vegetale de la Podari și altele, constituie un grăitor bilanț al realizărilor economiei naționale, realizări care au situat orașul Craiova în rîndul celor mai puternice centre industriale din țara noastră.

Noua bază economică a determinat un deosebit avînt în reconstrucția orașului, manifestat în special printr-un vast program de construcții de locuințe și de dotări. Realizarea acestui program a întîmpinat la început dificultăți din cauza lipsei unui plan de sistematizare de ansamblu și de detaliu, lucru ce a determinat construirea unui important număr de apartamente pe amplasamente izolate, în oraș și chiar în afara lui (Aeroport și Podari). Din anul 1958, această situație a fost remediată printr-o activitate de construcții organizată pe baza studiilor de sistematizare elaborate de institutul de proiectare local. Astfel, completarea centrului orașului, ansamblul din str. Lenin (fostă calea Severinului), ansamblul din calea Bucureștiului, ca și noul cartier în curs de execuție, Braza lui Novac, constituie principalele realizări de locuințe și dotări din Craiova. În perioada cuprinsă între anul 1960 și prezent s-au dat în folosință în aceste ansambluri aproximativ 6 000 apartamente.

Ca urmare a realizării noilor industrii, ca și a importantului volum de construcții de locuințe cu dotările aferente și avînd în vedere ampla perspectivă în viitor, au fost create premisele pentru elaborarea cît mai grabnică — pe baza studiilor de sistematizare anterioare și

a noilor construcții social-economice — a schiței de sistematizare a orașului, care să rezolve organizarea spațială planificată a întregului teritoriu și să stabilească programul și etapizarea în timp a lucrărilor necesare unei vieți urbane complexe și moderne. Schița de sistematizare, elaborată în anul 1963, pune bazele unei raționale soluționări a acestor deziderate, constituind, cum apreciază referatul, « un succes deosebit al colectivului de muncă din D.S.A.P.C. — Oltenia ».

Referindu-se la Schița de sistematizare cu propunerile sale de perspectivă, referatul prezintă o serie de probleme de bază, al căror mod de soluționare comportă o analiză mai temeinică, și anume:

— Determinarea populației orașului și a dinamicii dezvoltării orașului în funcție de creșterea viitoare a populației.

— Zonificarea teritoriului și dimensionarea elementelor ce compun mediul urban, în raport cu situația existentă și perspectiva dezvoltării.

Referatul scoate în evidență slaba ocupare a teritoriului (66 loc./ha densitate brută), insuficiența spațiului locuibil (6,2 m²), starea proastă a clădirilor și slaba echipare tehnică a orașului; de asemenea, tendința contopirii cu orașul a unor zone de locuit cu caracter rural, zone ce s-au dezvoltat necontrolat de-a lungul arterelor de penetrație sau pe terasa inferioară a Jiului.

Schița de sistematizare, întocmită în anul 1963, prevede o restructurare a zonei de locuit pe principiul unităților structurale, amplasate pe terasa medie a orașului, propunînd o diminuare a teritoriului prin dezafectarea treptată a cartierelor insalubre, amplasate pe terasa inferioară din vest. Aceste prevederi limitează însă dezvoltarea orașului la cca. 200 000 locuitori, considerînd 10 m² locuibil/locuitor și o dezafectare de 17% a fondului existent.

Avînd în vedere posibilitatea creșterii populației orașenești, ca urmare a ritmului de dezvoltare industrială, a procesului de urbanizare, cît și a mării gradului de confort la peste 10 m² locuibil/locuitor, apare necesară prevederea unor terenuri care să permită extinderea zonei de locuit. Referindu-se la aceste prevederi, se expun trei posibilități de extindere: pe terasa inferioară spre Jiu; spre sud, în zona dintre șoseaua Craiova-Bechet și calea ferată Craiova-Caracal; sau spre nord, dincolo de zona căii ferate. Din analiza critică a acestor amplasamente, se prezintă, ca cel mai rațional, amplasamentul din lunca Jiului.

Zona industriilor ridică de asemenea importante probleme, ca urmare a dezvoltării fără precedent a industriei în orașul Craiova și în regiune.

Bănia Craiovei — Vedere

Orașul Craiova are în prezent patru zone de industrii și depozite în formație, dintre care două în apropierea orașului (zona uzinei « Electroputere » și zona industrială de la Cernelele) și două în zona preorășenească (zona combinatului chimic cu termocentrală, la vest, și zona combinatului alimentar, la sud). Toate aceste zone au posibilități de extindere în vederea amplasării de noi unități industriale. Referatul scoate în evidență că lipsa unor date concrete în acest sens creează impedimente în organizarea zonei industriale și de depozite; este necesară stabilirea unor raporturi juste între suprafața zonelor de locuit și cea a zonelor industriale, pentru o cit mai realistă și judicioasă organizare a teritoriului.

Referatul semnalează, în continuare, unele deficiențe în determinarea zonei de depozite, în corelație cu posibilitatea racordării la calea ferată.

— Determinarea zonelor plantate a făcut de asemenea obiectul unor importante studii în cadrul Schiței de sistematizare.

În prezent, Craiova dispune de 110 ha spații plantate publice (10 m²/loc.), din care unele de o deosebită valoare peisajeră și dendrologică: Parcul Poporului și Grădina botanică etc.

În apropierea orașului, pădurea de la Mofleni completează necesarul de spații plantate. Cu toate acestea, zonele verzi sînt insuficiente pentru populația prezentă și cea viitoare.

În cadrul Schiței de sistematizare se propune dezvoltarea spațiilor plantate prin mărirea celor existente, Parcul Poporului și Pădurea de la Mofleni, precum și prin amenajarea de noi parcuri care, împreună cu spațiile verzi din interiorul cartierelor de locuințe, din jurul dotărilor de interes orășenesc și cu plantațiile de aliniament ale străzilor, vor asigura un ansamblu unitar pe măsura necesităților unui oraș modern, dîndu-i totodată și o notă specifică.

Înăuntrul acestor zone s-au creat și există posibilitatea creării unor dotări de agrement de mare importanță pentru orașul Craiova, cum ar fi ștrandurile naturale sau artificiale, oglinzi mari de apă și altele (în pădurea de la Mofleni, în viitorul parc de la Craiovița, prin amenajarea parcului sportiv și extinderea terasei Băniei etc.).

Referatul subliniază necesitatea studierii în cadrul zonei preorășenești a unor zone plantate care să contribuie la îmbunătățirea microclimatului orașului, cum ar fi zona lacului de acumulare de pe Jiu, la vest de combinatul chimic, și altele.

— O deosebită atenție acordă referatul problemei circulației.

Analiza tramei stradale existente scoate în evidență o serie de deficiențe majore ale acestei importante funcțiuni orășenești: trasee și profile necorespunzătoare unui trafic intens, perturbări în desfășurarea circulației cauzate de intersecțiile dese pe o porțiune redusă, de pasaje de nivel peste linia ferată de la bariera Vilcii și de cele de pe calea Bucureștiului, unele puncte critice în porțiuni foarte circulante din zona centrală a orașului (Piața Lenin, strada 30 Decembrie etc.).

De pe acum se remarcă o aglomerație a circulației spre zonele industriale ale combinatului chimic și uzinei « Electroputere » cit și pe arterele de tranzit.

Prin propunerile de sistematizare se păstrează în mare parte traseul principalelor artere de penetrație care fac legătura orașului cu zonele industriale și cu regiunea, precum și unele prelungiri și completări de străzi. Pentru întregirea sistemului de circulație majoră se propune o arteră de rocadă care separă zonele de locuit de zonele industriale, de depozite și de zona căii ferate, și o arteră ocolitoare, la nord de calea ferată, pentru devierea traficului de transport în tranzit pe principală direcție de circulație București-Timișoara. Din referat mai reies dificultățile întâmpinate în soluționarea penetrațiilor de la nord, dinspre Vilcea și Melinești, din cauza necesității traversării liniei ferate.

Referentul consideră necesar a supune discuției participanților la plenară atît modul de rezolvare a rețelei de circulație cit și problema dimensionării ei în raport cu premisele dezvoltării orașului Craiova.

În partea finală a referatului, arh. Teodor Cocheci s-a ocupat de urbanistica și arhitectura ansamblurilor de locuințe, remarcînd că « noile ansambluri de locuințe și dotări social-culturale, în stadiu de execuție pe calea Unirii, calea București și în cartierul Braza lui Novac, au ținut seama de dezvoltarea orașului și se integrează în prevederile Schiței de sistematizare ».

Un exemplu bun — a remarcat referentul — în reconstrucția și organizarea noilor ansambluri, pe principiul unităților structurale complexe, îl poate constitui rezolvarea de ansamblu a celor trei microraioane din cartierul Braza lui Novac: indici tehnico-economici de folosire

a terenului îmbunătățit, gruparea blocurilor de locuințe și varietatea organizării spațiilor fără a scădea din unitatea ansamblului.

În ce privește ansamblul de locuințe din zona calea Bucureștiului, compoziția a fost subordonată la început străzii și nu a urmărit cu consecvență organizarea pe principiul unităților structurale, în scopul evitării demolărilor în adîncime. Prin ultimul detaliu de sistematizare, întocmit și avizat de C.S.C.A.S., se obține o soluționare corespunzătoare.

Se apreciază însă în mod negativ în referat modul de soluționare a ansamblului de locuințe de pe str. Lenin în sensul că: « nu s-au studiat atent implicațiile pe care le dă o stradă sinuoasă asupra desfășurării volumelor de arhitectură, mai ales în condițiile unui teren denivelat ».

Încercarea de integrare a construcțiilor noi, în armonie cu arhitectura clădirilor existente din centrul orașului, a reprezentat un dificil examen pentru proiectanți și constructori la începutul activității lor de reconstrucție a orașului:

« În primul rînd, ideea de a reconstitui în primă etapă centrul orașului se apreciază că a fost justă, însă trecerea la execuție s-a făcut fără studii aprofundate, care să fi avut la bază un program și o orientare cel puțin teoretică asupra noțiunii de centru de oraș și care presupune o înțelegere mai largă și mai cuprinzătoare. (...) »

Dacă aceasta era gîndirea în acel moment, iar timpul și mijloacele materiale nu au permis o realizare mai deosebită, este totuși necesar să se discute problema modului cum trebuie înțeleasă integrarea arhitecturii vechi, valoroase, în noile ansambluri, pentru a pune în valoare atît vechiul cit și noul ».

În încheiere, referindu-se la ansamblul de probleme ce vor face obiectul discuțiilor, arh. Teodor Cocheci și-a exprimat convingerea că lucrările plenarei vor contribui la o « orientare mai bună a activității micului colectiv de proiectanți din D.S.A.P.C. — Oltenia, care este animat de dorința unor realizări mai mari și mai frumoase ».

★

Craiova — Centrul orașului

În discuțiile purtate, participanții la plenară au dezbătut numeroase probleme cu caracter practic și teoretic, legate de propunerile de sistematizare a orașului, și au făcut aprecieri asupra realizărilor arhitecților craioveni în domeniul urbanisticii și arhitecturii.

Printre luările la cuvânt ale participanților din localitate menționăm contribuția arh. Ion Petculescu și Ileana Solon în problemele de bază ce au stat la întocmirea Schiței de sistematizare, a ing. Petre Dibernardo, în legătură cu circulația, a ing. Ion Neagu, privind rețelele edilitare, a ing. Nicolae Schuster, privind spațiile verzi, care în completarea referatului principal au adus o serie de date și explicații foarte utile înțelegerii și aprecierii problemelor ce se ridică în acțiunea de dezvoltare a orașului Craiova.

Populația viitoare a orașului

Abordînd problema populației viitoare a orașului, numeroși vorbitori s-au referit la consecințele acestei dezvoltări asupra sistematizării teritoriului urban.

Sintetizînd aprecierile făcute asupra acestei probleme, prof. arh. Marcel Locar a spus:

« Problema populației, care determină — după părerea mea — poziția proiectantului în rezolvarea acestei schițe, cred — fără a fi vizionari utopici și fără a prevedea peste unele posibilități de dezvoltare în viitor — că cifra orientativă la care au ajuns proiectanții este cea justă.

Ar fi utopic și poate mai mult, ar fi în afara unei discipline economice pe care noi o cunoaștem, pe care noi ne-o impunem, a prevedea o îmbrăcăminte mai mare decît este necesară și a investi în special unele sume, unele fonduri și mijloace materiale care nu și-ar găsi folosința în viitor.

Proiectanții schiței noastre trebuie să subordoneze acțiunea lor unor imperative economice și liniei generalizării în economia noastră a eficienței investițiilor.

După discuțiile și calculele preliminară ale unor tovarăși rezultă că cifra prevăzută poate fi cazată în condiții bune, se poate crea un oraș pe terasa mijlocie a Jiului, chiar dacă ar fi nevoie încă de unele mici

devieri ale căii ferate; dar în linii generale se vede, se constată, că un astfel de oraș se poate dezvolta în bune condiții pe această terasă mijlocie ».

Schițe de sistematizare dinamice

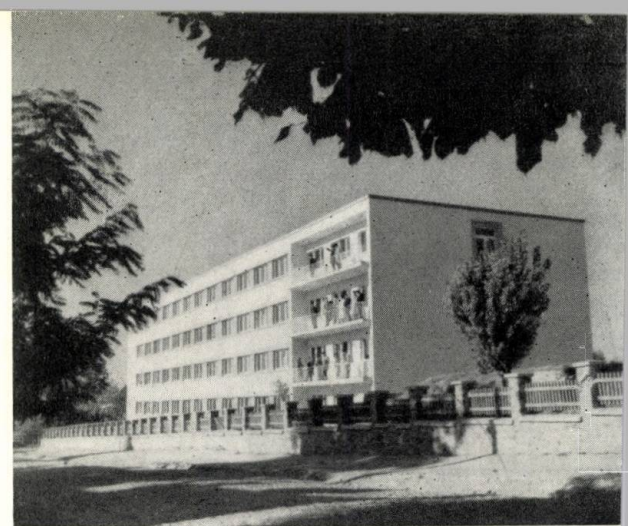
În legătură cu felul în care a fost întocmită Schița de sistematizare, arh. Anton Moiescu, secretar al Uniunii arhitecților din R.P.R., a abordat, în cuvîntul său, o problemă teoretică privind metodologia de proiectare:

« Metodologia de proiectare pe care o folosim, moștenită de la felul cum gîndeam înainte și de la ritmurile din trecut, nu mai corespunde astăzi ritmurilor extrem de rapide cu care se dezvoltă orașele noastre. Mă refer la faptul că obișnuim să facem... o schiță asupra felului cum presupunem că va arăta orașul peste 20 de ani, adică o secționare în timp a dezvoltării acestui oraș. (...)

Ideea de a fixa — a remarcat vorbitorul — o anume formă a unui oraș, peste un număr de ani, adică o secționare în timp a dezvoltării lui, fără a avea filmul dinamicii acestei dezvoltări, face să nu ne putem da seama de tendințele și caracterul creșterii orașului ».

Arătînd consecințele acestei metode de secționare în timp, cînd numai după cîțiva ani se simte nevoia de a modifica, de a remodela schițele de sistematizare în funcție de elementele noi survenite, arh. Anton Moiescu a arătat că este necesară găsirea unei metode noi de proiectare și a unei exprimări grafice corespunzătoare care să reflecte în mod realist dinamica dezvoltării orașelor noastre, pentru că « avem condiții să ne punem asemenea probleme și să încercăm să ne găsim o asemenea metodologie ».

Ing. Pavel Runcan, din Secretariatul general al Consiliului de Miniștri, a reluat această idee arătînd că: « Schița de sistematizare, chiar în forma ei definitivă, presupunînd că va fi aprobată de conducere mai tîrziu, nu este ceva static; ea este un organism viu și va trebui să sufere modificări succesive, legate de dezvoltarea, în primul rînd, a industriei care dă și justificarea economică a construirii noilor unități de locuit ».

Cămin din complexul studențesc

Referindu-se la aceeași problemă, alți arhitecți au subliniat că însăși sarcina de a reactualiza schițele de sistematizare, pe baza altor principii decît cele ce au stat la baza proiectării inițiale, reprezintă primul pas în elaborarea unei alte metode.

Linii dezvoltării viitoare a orașului Craiova

Propunerile de dezvoltare a orașului Craiova, ca urmare a saltului calitativ determinat de noua și puternică bază economică, a făcut obiectul unor largi dezbateri în cadrul plenarei.

O serie de vorbitori s-au referit mai întîi la principiile ce trebuie să determine cadrul dezvoltării urbane în corelație cu planul regional. Din discuții a reieșit că orașul Craiova, amplasat într-o regiune cu bogate resurse economice și situat la distanțe mari de alte centre urbane importante, are posibilități deosebite de dezvoltare.

În acest sens, arh. Constantin Vodă, director al D.S.A.P.C. — Banat, a arătat că, ținînd seama de descoperirea importantelor zăcăminte de petrol ca și de bogatele resurse agricole ale regiunii Oltenia, posibilitățile care se oferă orașului Craiova sînt nelimitate. Pentru aceasta consideră că « un studiu mai amplu al zonei preorășenești sau chiar un studiu teritorial ar fi fost foarte util pentru lămurirea problemelor profilului dezvoltării populației ».

« Posibilitățile mari de dezvoltare viitoare a populației — a scos în evidență arh. Gheorghe Pavlu, director al ISCAS, — trebuie legate și de altă tendință, aceea a frînării dezvoltării excesive a unui oraș peste limita admisibilă, optimă, specifică, locală. S-ar putea întîmpla ca limita optimă a orașului Craiova să fie aceea prevăzută în schiță, fără să stranguleze celelalte orașe care ar trebui să se dezvolte și ele, în raport cu întreaga rețea de orașe din țară ».

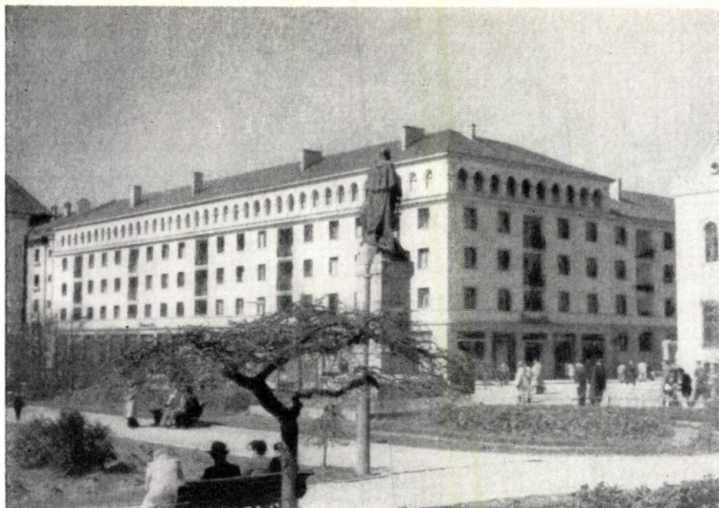
Vorbînd despre importanța eficacității economice, ca principiu călăuzitor în determinarea dezvoltării urbane, arh. Gheorghe Pavlu a arătat unele racile ale modului de a privi « prea în viitor » sau « prea concret, prea rutinier » această problemă: « acum noi, arhitecții, trebuie să măsurăm, să vedem care este eficiența economică ».

Determinarea principalelor elemente ce constituie cadrul complex urban, zona rezidențială și industria și a raporturilor de interdependență dintre acestea a constituit o principală preocupare a participanților la plenară.

Mai întîi trebuie subliniată remarca făcută de unii arhitecți asupra necesității de a considera orașul ca un organism unitar, complex, în care două zone principale — cea de industrie și cea de locuit — stau într-o

Noi blocuri de locuințe în centrul orașului

Bloc de locuințe în centrul orașului

Blocuri noi de locuințe pe calea Unirii

Vedere de ansamblu a căii Unirii

Blocuri de locuințe pe str. 6 Martie

strînsă corelație funcțională. S-a subliniat că forma de dezvoltare a orașului ar trebui să fie corelată cu cea a dezvoltării zonelor de locuit și industriale, iar în metodologia de proiectare să apară o exprimare a dezvoltării în etape succesive a diverselor elemente fundamentale ale orașului, în primul rînd a diverselor zone, și în al doilea rînd a caracterului stradal.

S-a subliniat, de asemenea, că există o direcție liberă nord-vest care oferă posibilitatea extinderii orașului.

Extinderea zonei de locuit

Cele mai multe comentarii au comportat prevederile privind extinderea zonei de locuit.

Dezbătînd această problemă, arh. Traian Chițulescu, șeful sectorului tehnic-sistematizare din C.S.C.A.S., a arătat că fiind vorba despre un oraș « așezat pe un teren cu denivelări foarte puternice... extinderea orașului este foarte dificilă, trebuind să se țină seama și de o serie de realizări, de construcții existente ».

Tendința orașului de a se dezvolta către nord-vest și sud sau sud-vest este legată de amplasamentele și extinderile unor industrii existente în aceste zone; deci această problemă « trebuie foarte atent și bine analizată, căci ea atrage după sine toate consecințele în legătură cu arterele de circulație, cu nivelul etc. (...) Din acest punct de vedere... ca și din acela al dezvoltării gradului de confort... cred că nu ne putem pune problema de a ocupa toată această luncă a Jiului, care ridică foarte mari probleme de lucrări edilitare... ».

(...). Proiectanții de la D.S.A.P.C. — Oltenia ne-au demonstrat că sînt încă posibilități interne de a utiliza terenuri libere pe care acum cîțiva ani nu le bănuim; dar, încetul cu încetul, căutîndu-le și prezentîndu-le și altora din afara regiunii, aceștia au început să aprecieze pozitiv aceste inițiative. De pildă, zona Brazda lui Novac, în care s-a văzut limpede că există un teren liber în interior; toată zona Craioviței — o zonă foarte mare cu capacități bune — ne permite să mărim densitatea în cadrul interior al zonei construite a orașului de astăzi, să mărim și capacitatea de cazare în această zonă, mult peste prevederile actuale ale schiței de sistematizare ».

În general, ideea extinderii zonei de locuit în lunca Jiului a fost criticată de participanții la plenară, din punct de vedere al dificultăților tehnico-economice pe care le prezintă, cît și din punct de vedere al aspectului funcțional și estetic.

Au rezultat din discuții interesante sugestii referitoare la posibilitățile de extindere a orașului, care au fost supuse proiectanților spre analiză.

Astfel, unii vorbitori, considerînd relațiile strînses dintre locuințe și locul de muncă, au arătat că modul cum s-au amplasat principalele zone industriale conduce către o dezvoltare liniară, eventual către un paralelism al celor două zone.

Ținînd seama de tradiția dezvoltării orașului pe înălțimi, cît și de modul curajos de a considera anumite obstacole în extinderea teritoriului, arh. Henriette Delavrancea, arhitect specialist în I.P.B., susținută și de alți vorbitori, a propus extinderea orașului pe terasele superioare din nord, prin devierea căii ferate.

«Înainte de a aprofunda structura în detaliu, — a spus arh. Henriette Delavrancea — vreau să aprofundez așezarea de principiu a unui oraș... Una din premise este găsită, adică așezământul este găsit. Tovarășii, încetul cu încetul, au început să-și dea seama puțin că este o greșeală de a căuta cu orice preț să dai o formă circulară unui oraș când nu i se potrivește... Se știe că la Craiova temperatura este mai ridicată decât în București și dacă luăm orașul, situat atât de bine pe dealuri din punct de vedere igienic, să așezăm jumătate din el în vale (Iunca Jiului), este o mare greșeală și construcțiile ar trebui oprite; ceea ce s-a construit până acum nu strică cu nimic viitorului. Nu mai vorbesc de problema pitorescului, pentru că una din frumusețile Craiovei este cornișa superioară. (...)

S-a vorbit că orașul este încorsetat: o industrie la nord, alta la sud-est, iar Jiul și calea ferată constituie piedici naturale. Într-adevăr Jiul ar fi o piedică dar deoarece se renunță la luncă, el nu mai constituie o piedică». (...)

Considerând că o extindere a orașului în lunca Jiului ar costa mult mai mult prin lucrările de canalizare, de drenare etc., decât devierea căii ferate, vorbitoarea a încheiat atrăgând atenția că orașul tinde să se dezvolte spre nord și atunci nu se va mai pune problema creșterii populației în viitor: «părerea mea este că ar trebui renunțat la orașul circular, îndreptându-ne spre regiunea de nord, pentru că ceea ce s-a făcut până acum este bine făcut și nu împiedică dezvoltarea în acest sens».

Arh. Nicolae Nedelcescu, arhitect șef de sector în I.P.B., apreciind această posibilitate de extindere spre nord ca foarte avantajoasă, consideră că, datorită evoluției tehnicii în domeniul tracțiunii feroviare, existența căii ferate n-ar mai constitui o sursă de nocivitate și ar putea chiar să rămână în interiorul orașului, într-un cadru natural, realizându-se traversări corespunzătoare; aceasta, având în vedere avantajele funcționale de deservire actuală și viitoare, cât și aspectele economice ridicate de mutarea liniei ferate.

Prof. arh. Ascanio Damian, rector al Institutului de arhitectură «Ion Mincu» din București, apreciind extinderile pe terenuri libere ca dezavantajoase, a recomandat mai multă inițiativă în găsirea resurselor interne de acoperire a necesarului de locuințe în cadrul actualului perimetru, eventual prin sporirea densității chiar cu sacrificiul unor construcții existente, însă necorespunzătoare. «Eu mi-aș permite să spun — a arătat vorbitorul — că demolările primate cu ochiul economistului, care are totuși o vedere mai largă, în majoritatea exemplor nu sînt niște operațiuni dezavantajoase din punct de vedere economic. Nenumărate exemple arată că aceasta poate fi o operațiune rentabilă...»

În continuare, referindu-se la dificultățile semnalate de participanți, privitoare la extinderea orașului, ca urmare a procesului necontrolat de construire a locuințelor individuale și criticilor aduse felului de soluționare a acestei probleme în proiectul pentru Schița de sistematizare, prof. arh. Ascanio Damian a adăugat: «... mă raliez punctului de vedere care arată că în momentul de față ele apar destul de răzlețe...». În această direcție, vorbitorul a subliniat că «ar trebui să fie făcute eforturi și eu cred că unele bune intenții ca și capacitate economică, ne mai vorbind de energiile oamenilor care vor putea să realizeze aceste construcții, să fie urmărite printr-un organism administrativ, încît ele să se integreze într-un ansamblu de oraș corespunzător.

Nu ar trebui să ne așezăm pe un punct de vedere greșit, de a privi toate inițiativele particulare ca ale unor delinvenți; aceasta este un lucru nerealist, pentru că ei vor continua mai departe să-și realizeze niște nevoi stringente ale traiului lor. În acest sens trebuie găsite soluții corespunzătoare».

În sfîrșit, s-a mai subliniat necesitatea cuprinderii în cadrul schițelor de sistematizare a unor propuneri concrete de integrare a locuințelor individuale în viața orașului, ca o necesitate funcțională, neputîndu-se ima-

gina un oraș mare construit numai cu $p + 4$ și $p + 9 - 10$ niveluri.

Luînd cuvîntul, arh. Ileana Solon, din D.S.A.P.C. — Oltenia, a făcut cîteva precizări cu privire la unele principii de bază care au călăuzit colectivul la începerea studiului. În continuare, vorbitoarea a prezentat cîteva probleme de sistematizare a zonei centrale a orașului Craiova, precum și ideea care a stat la bază în crearea celor 5-6 cartiere.

În ce privește extinderea orașului, arh. Ileana Solon a spus: «... I-am extins în partea de nord prin crearea cartierului Grivița Nouă, delimitat de artera de rocadă și de bd. 1 Mai, cartier construit cu locuințe particulare dar cu deosebite resurse pentru a putea fi reconstruit, un cartier în reconstrucție, unde putem obține densități mari de cazare a populației în avantajul orașului. Un alt cartier este acela din partea de sud a orașului, delimitat de rocada care merge în continuarea bd. 1 Mai și una din direcțiile principale din oraș, deoarece leagă orașul Craiova cu partea de sud a regiunii, cu orașe regionale importante. (...)

Cum am înțeles noi să orientăm orașul către zonele verzi, către lunca Jiului?

În studiul nostru ne-am dat toată osteneala și am înțeles că elementul natural de care dispune Craiova este Jiul cu toată lunca sa. Astfel, prin realizarea bd. 23 August, care va fi tratat ca un impresionant volum verde, ... am căutat să degajăm cornișa orașului, cornișa Băniei, vechea zonă istorică a orașului, care, așa cum s-a subliniat, are puține monumente, și s-o legăm cu această zonă verde, oferind astfel posibilitatea locuitorilor să aibă o perspectivă de ansamblu asupra văii Jiului».

În legătură cu problema locuințelor individuale, vorbitoarea a atras atenția că în studiu s-a mers pe linia de a valorifica cele cîteva văi și cîteva cornișe cuprinzînd locuințe individuale și nu să se construiască periferic anumite nuclee cu acest fel de locuințe. În acest sens, în cadrul cartierelor Braza lui Novac, Ștefan cel Mare-Jdanov, Valea Roșie, Rovine, mai aproape și mai departe de centrul cartierului, există un relief adecvat pentru a construi locuințe individuale. În ce privește amplasarea în nord-vestul orașului a locuințelor individuale grupate, vorbitoarea a adus următoarele argumente: «Există la ora actuală dezvoltat cartierul bariera Vîlcii, de exemplu. Ne-am gîndit că este ușor accesibil la legăturile cu orașul și atunci am crezut că este bine să dezvoltăm organizat acest început de construcție, să călăuzim avîntul constructiv al oamenilor prin prezentarea unor detalii pentru ca acest cartier să aibă un aspect frumos».

Prof. arh. Marcel Locar, analizînd multiplele aspecte ridicate de participanții la discuții, referitoare la extinderea orașului, a spus următoarele:

«Cred că problema cea mai importantă pe care și-au însușit-o proiectanții din Craiova în urma acestei plenare este aceea a sensului dezvoltării orașului, a premizelor compoziției generale a orașului. Cele două zone ale orașului... spre care polarizează interesul major al populației... determină linia generală a acestui oraș, adică ideea aceasta oarecum radial-concentrică.

Cîteva din vorbitori, în special dintre cei din Craiova, ne-au arătat foarte pe scurt numai unele intenții, adică ce s-ar întîmpla dacă s-ar construi pe terasa inferioară a Jiului, ce s-ar întîmpla cu canalizarea și alimentarea cu apă... ce s-ar întîmpla cu fundațiile în acest teren cu totul impropriu pentru clădiri înalte.

Deci, cred că chiar proiectanții, după ce vor analiza mai adîncit problemele economice puse de construcția pe această parte a văii Jiului, vor abandona această soluție».

În ceea ce privește existența unui fond construit în această parte a Craiovei, vorbitorul a adăugat: «... S-a spus că viața arată că orașul se dezvoltă în această parte. Viața este mai puternică decât dorințele noastre. Mie mi se pare că viața nu a dovedit acest lucru... pentru că ceea ce există astăzi pe această terasă inferioară — după părerea mea — nu este oraș... Problema

Bloc de locuințe cu magazine la parter în centrul orașului

Noi blocuri de locuințe pe calea Unirii

Blocuri noi de locuințe pe calea București

locuinței, care nu a fost încă rezolvată, a silit o serie de oameni să construiască în afara oricăror reguli de urbanistică, de igienă, de confort. Noi nu putem considera aceste zone construite anarhic, cu un fond foarte slab de locuințe din materiale perisabile, ca zone ale orașului. Desigur că atunci când vom putea satisface toate necesitățile de locuințe, aceste zone vor fi dezafectate ».

Comentînd propunerile făcute de participanți, cu privire la extinderea orașului dincolo de calea ferată, vorbitorul a spus:

« ... Nu este o idee care va depăși în viitor posibilitățile noastre materiale ... Sînt în lume orașe foarte bine construite, care sînt traversate de calea ferată, fie că liniile sînt subterane, fie că sînt aeriene.

În viitor, dat fiind că terenul cel mai bun de construit este în partea de nord, orașul, dacă va depăși numărul de locuitori propus, va trebui să treacă dincolo de linia ferată și nu este nevoie ca în prima etapă de 15—20 ani să se mute complexul feroviar, pentru că aceasta ar crea mari greutăți ... Fără îndoială că suplețea planului de sistematizare sau a schiței trebuie avută în vedere de proiectanți, pentru că o schiță cu o formă rigidă, închisă, nu va oferi posibilitatea dezvoltării în sensurile arătate, adică spre nord sau eventual spre nord-est și sud-est. »

Mulți vorbitori s-au referit la etapizarea zonei de locuit, scoțînd în evidență necesitatea asigurării amplasamentelor, astfel încît să se satisfacă integral nevoile imediate și totodată să se obțină o dezvoltare unitară și încheagată a orașului, să se asigure rețele edilitare, astfel încît viitoarea dezvoltare a orașului și asigurarea unui confort normal oamenilor muncii să nu fie împiedicate și de asemenea să se dea posibilitate închegării orașului ca un tot finit sau aproape finit în orice etapă de execuție.

Zonele industriale : dezvoltarea și legătura lor cu zonele de locuit

Ocupîndu-se mai pe larg de zonele industriale, arh. Constantin Enache a analizat saltul calitativ de dezvoltare a Craiovei în ultimul timp, arătînd că este de prevăzut o amplă creștere de perspectivă, pe care arhitecții sînt dator să o asigure prin planul de sistematizare.

Privind problema extinderii zonelor industriale, vorbitorul a subliniat următoarele:

« În planul de sistematizare este indicat faptul că zona « Electroputere » se poate dezvolta mult în spre sud-est, iar pe de altă parte se propune o deplasare cu zgîrnenie a liniei ferate spre Calafat. Îmi îngădui să apreciez că totuși, la o rezolvare rațională a zonei « Electroputere », limita de sud-est va fi limita căii ferate ; adică, acolo unde se va fixa calea ferată, dacă vrem să avem accese rutiere convenabile în uzină, nu este cazul să depășim calea ferată în noul ei amplasament. După părerea mea deci, studiul de sistematizare va trebui grabnic să reia problema de pe această poziție ».

Din modul cum au fost amplasate cele mai importante unități industriale — combinatul chimic de la Craiova și uzina « Electroputere » — unii vorbitori întrevăd posibilitățile unei dezvoltări liniare a orașului în cele două direcții, fără a se putea preciza, din lipsa unor date certe, care are pondere mai mare.

Analiza posibilităților de extindere în viitor a zonelor industriale, în raport cu zona de locuit, a constituit de asemenea obiectul unor ample discuții.

S-a remarcat o insuficientă detaliere a zonelor industriale ale orașului, atît sub aspectul organizării teritoriului, cît și sub cel al legăturii cu zonele de locuit, ca de exemplu cea de pe direcția combinatului chimic de la Ișalnița care se face pe o singură șosea de tranzit, de pe acum foarte aglomerată.

De asemenea, s-a sesizat contradicția dintre tipul radial-inelar, în care s-au încadrat zonele de locuit, și

Complexul studențesc — Vedere parțială

Bloc de locuințe pe calea București

Noi blocuri de locuințe pe calea Unirii

dezvoltarea paralelă determinată de principalele zone industriale.

Unii vorbitori au sugerat posibilitatea ca zona industrială, în care există numai fabrica de prefabricate, să fie reconsiderată în scopul păstrării teritoriului pentru extinderea orașului pe terasa medie și să se studieze noi teritorii optime pentru industrie, la capacitatea de cuprindere a unor unități de muncă pentru 75—80 000 muncitori în grupa de bază, cât ar reveni pe baza cifrelor preliminate privind creșterea populației.

Rețeaua de circulație radial-inelară nu este reală

Printre problemele importante dezbătute la plenară a fost și aceea a soluționării circulațiilor, atât în principiu cât și în detaliu.

Majoritatea participanților a criticat rețeaua radial-inelară care este în contradicție cu direcțiile principale de dezvoltare a orașului.

Arh. Traian Chiulescu, care a analizat mai pe larg această problemă, s-a referit la schema inelară adoptată, spunând: « Acestea sînt niște prevederi forțate, căutate, și nu sînt rezultate dintr-o necesitate funcțională de legături ale unor puncte din teren, ale unor zone de locuit, de muncă etc. ».

De acord cu aceste aprecieri, și alți arhitecți au considerat că problema circulațiilor dintre zona de muncă și locuințe trebuie să determine în principal structura și specificul arterelor de circulație. S-a remarcat că suprapunerea circulației de tranzit cu cea spre locul de muncă este nerațională din punct de vedere urbanistic. În ipoteza unei autostrăzi care să ocolească orașul pe la nord, trebuie să se acorde o atenție specială accesului spre zona centrală; de asemenea, s-a mai subliniat necesitatea unei dimensionări juste și a determinării caracterului unor artere în raport cu funcțiunea lor actuală și în perspectivă, ca de exemplu calea Bucureștiului, str. Lenin (calea Severinului) și altele, artere ce se materializează în mod definitiv prin construirea unor blocuri cu locuințe la parter.

S-a scos în evidență lipsa unor legături corespunzătoare cu zonele industriale « Electroputere » și combinatul chimic de la Ișalnița, lucru ce ar reclama o reanalizare a acestei probleme de pe poziția flexibilității soluțiilor în perspectivă. Crearea unor artere noi către Severin și Caracal, evitînd eventual orașul și în orice caz aria industrială, ar fi o ipoteză realistă și ar oferi în viitor posibilitatea unei bune deserviri a industriei și totodată a extensiunilor acesteia; aceste

noi prevederi trebuie să fie corelate și cu cele ce privesc căile ferate.

Ing. Petre Dibernardo, din D.S.A.P.C.-Oltenia, făcînd o prezentare a dificultăților întîmpinate în găsirea unor soluții corespunzătoare, a scos în evidență faptul că penetrațiile în oraș au influențat în bună măsură crearea arterei de rocadă și în general rețeaua de circulație.

Arh. Gheorghe Sebestyen a criticat acest mod de rezolvare: « arterele de circulație interurbane la un oraș de importanță regională nu pot determina și nu pot influența structura rețelei stradale... ci, dimpotrivă, acest tranzit interurban trebuie ori să treacă pe lângă oraș, ori — cînd pătrunde accidental sau neaccidental — să se înscrie în rețeaua optimă sau rațională de circulație a orașului ».

Organizarea rețelei stradale în interiorul zonei de locuit, a arătat și arhitectul Ludovic Staadeker, nu a avut în vedere disocierea circulației pietoniere de cea a transportului în comun și a transportului auto și este necesar, în special în zona centrală, să se găsească spații liniștite deservite de circulații periferice în care pietonul să circule nestîrșit. Mai mult, avînd în vedere experiența mondială în dezvoltarea circulației auto, trebuie să ne gîndim de pe acum la două scări de rezolvare a circulației, una pentru automobil și alta pentru om.

Pe linia soluționării unor probleme actuale ale circulației din Craiova, ing. Pavel Runcan a arătat:

« Este în curs de realizare calea Bucureștiului, această arteră principală de penetrație... pe care se circula și se va mai circula. Și, bineînțeles, este și cealaltă parte, calea Severinului. În atenția proiectanților și în atenția noastră trebuie să stea realizarea acestei artere în mod integral, adică legătura între cele două artere și realizarea unei artere principale unite a orașului. Desigur că aceasta implică dificultăți destul de mari, legate de renunțarea la un fond de locuit mai mult sau mai puțin bun; dar, în asemenea cazuri, trebuie să se facă și unele sacrificii ».

Vorbitorul a mai adăugat în problema circulației că trebuie avută în vedere și soluționarea corespunzătoare a transportului în comun, atît în ceea ce privește rețeaua stradală, cit și mijloacele de transport în comun cele mai eficiente, ținînd seama că energia electrică este astăzi în plină dezvoltare.

În cuvîntul său, arh. Gheorghe Pavlu a spus: « S-a vorbit foarte mult de circulație. Eu vreau să spun că într-adevăr s-au clarificat direcțiile de pătrundere în oraș. Neapărat trebuie gîndit ca arterele principale ale orașului, anumite intrări, anumite artere pe care oamenii au trebă, să fie bine alese. ... Rețeaua propusă

mi se pare — așa cum au remarcat și alți vorbitori — puțin neclară sau timidă și trebuie clarificată și dimensionată în raport cu necesitățile de circulație și de transport în comun ».

Subliniind importanța care a fost acordată în dezbaterile plenarei acestei probleme, prof. arh. Marcel Locar a spus:

« Cred că încă de pe acum, în perioada elaborării schiței, trebuie intuit cel puțin sistemul de artere de rocadă în legătură cu viitoarea linie auto care va intra în intențiile noastre probabil în viitorul apropiat. În acest sens, trebuie făcută o diferențiere strictă, clară, între arterele de circulație interioare ale orașului, să nu le dăm caracter de artere de tranzit, chiar dacă pentru moment vor avea acest caracter; trebuie să facem această diferențiere și față de arterele de rocadă care trebuie să ocolească complet nu numai zona construită orașenească dar și zonele industriale.

Cred că este prematur să punem problema acceselor în oraș prin aceste artere de rocadă. Pentru moment, cred că este necesar să fie rezolvate cîteva probleme stringente de circulație în orașul Craiova.

Așa cum ne-a arătat practica, ceea ce am prevăzut noi pentru calea Severinului a devenit insuficient față de traficul în continuă creștere spre combinatul chimic... Aceasta ne face să gîndim mai îndrăzneț în viitor în problema circulației ».

Vorbitorul a arătat, în continuare, necesitatea unei soluționări mai generoase a Pieței Unirii față de felul cum este prevăzută în detaliu, a legăturii cu cele două zone industriale, legături care încă de pe acum se constată că nu vor putea face față în viitor, necesitatea organizării unei trame stradale unitare care să facă legătura organică, vie, între centrul orașului și toate centrele de cartier, între elementele importante unde se petrece viața socială a oamenilor. Importanța mare acordată unor străzi din zona centrală, care nu au avut decît un caracter festiv, « de paradă », este greșită și trebuie abandonată. Ținînd seama și de observațiile și de sugestiile făcute de antevorbitori, soluționarea tramei stradale trebuie să constituie una din preocupările de bază în sistematizarea orașului.

O bună distribuție a spațiilor plantate

Destul de viu discutată a fost și problema prevederilor de spații plantate. Din referat și din interesanta expunere de specialitate făcută de ing. N. Schuster, din D.S.A.P.C.-Oltenia, a rezultat că orașul Craiova, pe lângă bogatul

I	
2	4
3	5

- 1 — Bloc nou pe str. Republicii
 2 — Vedere generală a ansamblului de pe calea București
 3 — Blocuri noi de locuințe în centrul orașului
 4, 5 — Vederi din Parcul Poporului

și deosebitul patrimoniu pe care îl posedă, are nevoie de importante prevederi de zone verzi și amenajări de agrement, atât în cadrul orașenesc cât și în afara lui.

« După concepția actuală, spațiile verzi să fie amenajate în așa fel încât să exercite o influență reconfortantă asupra omului, să contribuie la refacerea forțelor lui de muncă, să facă educație estetică și de bun gust maselor largi populare... Dacă ne referim la suprafața și distribuția spațiilor verzi în orașul Craiova, trebuie să ținem seama, în primul rînd, de poziția geografică și de microclimatul orașului, de tendințele lui de dezvoltare determinate de diferite condiții obiective ».

În continuare, ing. N. Schuster a făcut o serie de propuneri privind distribuția spațiilor verzi în partea de nord-est a orașului, în zona preorășenească ca și în zona lui centrală. De asemenea, propunerile sale s-au referit la punctele de agrement și la sortimentele de plantații care trebuie folosite în realizarea spațiilor verzi.

Mulți vorbitori au subliniat atenția acordată de colectivul de proiectare acestei probleme, făcînd unele aprecieri critice, din care spicuim :

față de cele două mari rezervații ale Craiovei — Parcul Poporului și pădurea de la Mofleni — prevederile schiței par exagerate, depășind posibilitatea reală de execuție și întreținere; unele din aceste prevederi se suprapun peste zone actualmente construite și este necesar să se analizeze posibilitățile reale de absolută necesitate pentru viața orașului;

prevederile de spații plantate nu apar justificate suficient în cazul unor zone plantate în spațiile dintre unitățile de locuit și cele de industrie;

este judicios modul în care pana de verdeață dinspre Jiu pătrunde în mijlocul orașului, dar, pe de altă parte, lipsesc plantații în zone cu nocivități.

Remarcînd unele aspecte legate de modul folosirii reliefului și a unor elemente naturale ce pot prezenta interes în viața orașului, unii vorbitori au criticat insuficiența lor cuprindere în compoziția orașului. Orașul, au subliniat ei, pare că întoarce spatele acestui element natural. În general, imaginea redată este a unui oraș de șes, iar dealurile înconjurătoare nu sînt folosite pentru a da un aspect caracteristic orașului.

O problemă importantă: lucrările edilitare

Luînd cuvîntul, ing. Gheorghe Constantin, vicepreședinte al Sfatului popular al orașului Craiova, a arătat succesele dar și dificultățile ce se întîmpină în desfășurarea activității de construcții în oraș, dificultăți legate în special de soluționarea problemei rețelelor edilitare, atât pentru etapa actuală cât și pentru cea de perspectivă, legate de îmbunătățirea rețelei de circulație, de asigurarea extinderii zonei de locuit, de adoptarea unei poziții juste în construirea locuințelor individuale etc.

« În ultimii 15 ani — a spus vorbitorul — în mai multe sectoare ale orașului s-au creat construcții frumoase, dar trebuie mult timp pentru aceasta. De cînd se face prima schiță a blocului și pînă cînd începe construcția, trec cel puțin patru ani și jumătate și timpul de execuție depășește un an.

Din acest punct de vedere, discuția este foarte bună dar schița mi se pare depășită, nu cuprinde modul cum sînt satisfăcute dezideratele principale în ceea ce privește dotațiile urbanistice...

În orașul Craiova proiectul de alimentare cu apă nu este încă întocmit; termoficația orașului este în stadiul de studiu tehnico-economic, fără să mai vorbim că ideea sincronizării rețelelor subterane în condițiile construcției trebuie neapărat sprijinită...

Este necesară îmbunătățirea schiței de sistematizare pentru a satisface o perspectivă mai largă în activitatea orașenească... pentru o alimentare cu apă suficientă ».

Referindu-se la aceeași problemă a lucrărilor tehnico-edilitare, ing. Ion Neagu, din D.S.A.P.C.-Oltenia, a făcut o largă analiză a situației existente și a posibilităților de viitor.

« Așa cum s-a desprins și din referatul prezentat, rețeaua tehnico-edilitară a orașului s-a dezvoltat de-a lungul anilor în mod nerațional și fără prevederi de perspectivă... Alimentarea cu apă se făcea cu intermitență zilnică; rețeaua de canalizare era insuficientă și insalubră...

Datorită grijii din partea organelor de partid și de stat... în anul 1962 au început lucrările noi pentru alimentarea cu apă a orașului... Paralel se execută și proiectul de ansamblu pentru rețelele de apă ale orașului, proiect care ține seama de prevederile schiței de sistematizare ».

În continuare, vorbitorul s-a ocupat de rețeaua pentru alimentarea orașului cu energie electrică și a insistat asupra punerii de acord a studiilor de sistematizare cu studiile rețelelor de lucrări tehnico-edilitare :

« Un studiu în acest domeniu, efectuat simultan cu detaliile de sistematizare, consider că ar dovedi mai multă eficiență economică și practică... evitând spargerile repetate în teritoriul străzilor, care aduc de fiecare dată — în afară de pagubele însemnate — o notă proastă în materie de gospodărie comunală... În ce privește rețelele electrice, unele soluții și valori din proiectele de execuție nu mai sînt în concordanță cu indicațiile C.S.C.A.S. ... Pentru eliminarea acestei deficiențe... propun ca documentația pentru întreg ansamblul, deci și proiectele de instalații electrice, să fie făcute de o singură organizație de proiectare, cel puțin pînă la proiectul de ansamblu inclusiv, rămînînd ca proiectul de execuție să fie întocmit de organele Ministerului Minelor și Energiei Electrice ».

Zona centrală a orașului nu e bine amplasată

Printre aspectele compoziționale, pe care s-au axat multe din discuțiile participanților la plenară, au fost și cele referitoare la centrul orașului. Majoritatea vorbitorilor au scos în evidență că limitarea centrului la un nucleu existent este insuficientă în raport cu noua dezvoltare a orașului.

« Experiența de pînă acum ne-a arătat că nu e bine să creăm un nou centru — a spus arh. Anton Moisescu — ci că centrul actual tinde să se extindă, să se dezvolte, să se prelungească treptat către o zonă care să fie cît mai aproape de centrul întregului oraș... Ceea ce nu este valabil, este faptul de a socoti că centrul este format

din arterele de circulație și că ansamblul de clădiri care îl formează poate fi de o parte și de alta a unor atît de majore artere de circulație. De altfel, nu se pare că acesta ar fi axul major al orașului din nici un fel de considerent, decît dacă orașul ar deveni un oraș liniar... ».

Creșterea importantă a populației orașului, a remarcat arh. Traian Chițulescu, își are efectul și în problema deosebit de importantă a centrului său. Legat de o dezvoltare istorică apare și necesitatea creării unei zone centrale, care în raport cu mărirea orașului să poată cuprinde necesarul de dotări la un nivel superior, pe care vechiul centru nu le are și nu le poate cuprinde :

« Nu putem vorbi de un centru, fiindcă nu este un centru. Este un ansamblu de alei, de spații verzi și de construcții care reprezintă o zonă. Mie, din acest punct de vedere, mi se pare că zona centrală a orașului, așa cum este arătată aici în schiță, nu este bine amplasată. Nu putem amplasa zona centrală a orașului la o intersecție de două artere, ruptă de dezvoltarea propriuzisă a orașului. Deci toată problema aceasta, de a lăsa centrul istoric de o parte și a crea alt centru în altă parte, nu cred că este posibilă.

Ar trebui analizată dezvoltarea actuală a zonei centrale a orașului către cornișa naturală existentă, imediat învecinată, legată de spații verzi, de Jiu, de o vedere frumoasă și de plantații existente ».

Despre necesitatea extinderii centrului orașului a vorbit și arh. Lucian Schwartz, director al C.D.C.A.S., arătînd că aceasta ar fi bine să se efectueze în baza unor tradiții, utilizînd rezervele pe care le are actualmente orașul, ca de exemplu : zona sediului Comitetului regional P.M.R., tradiționala Piața Mare a Craiovei, în care s-ar putea crea fără mari sacrificii un ansamblu unitar pe măsura viitorului oraș, precum și zona istorică cu Bănia și biserica Sf. Dumitru în care, de asemenea, s-ar putea realiza unele construcții noi ce s-ar pune reciproc în valoare prin contrast cu cele existente. În ceea ce privește problema legăturii centrului cu alte cartiere, vorbitorul a spus : « ... mi-e teamă că și la Craiova s-ar putea întîmpla acest fenomen, după părerea mea neplăcut, în care unele părți ale orașului ar fi rupte de centrul lui. De aceea uitîndu-ne la cele trei ansambluri sau aglomerări de construcții de locuințe atacate, consider că ar fi mai bine să se gîndească cît de cît legarea acestor cartiere ».

Ridicînd aceeași problemă a relațiilor dintre centrul orașului și centrele de cartier, arh. Ludovic Staadeker, șef de atelier în I.S.C.A.S., a adăugat că acest lucru trebuie făcut astfel încît să existe o participare mai intensă la viața orașului. Nu este singura soluție posibilă să se concentreze tot centrul într-un singur amplasament și nici singura soluție de a crea un centru de cartier în inima unității de locuit.

Amintind toate aceste aspecte ale centrului orașului, subliniate de participanții la discuții, ing. Pavel Runcan a spus : « Vor fi într-adevăr făcute sacrificii, însă zona centrală a orașului va beneficia prima de dotările tehnico-edilitare... care apoi se vor extinde și în alte zone de locuit. Trebuie să reflectăm asupra centrului orașului, să nu-l abandonăm ; din contră, el să fie mobilat și la un nivel cît mai bun. Într-adevăr, să existe acea îmbinare între ceea ce a reușit trecutul să facă în acest oraș și ceea ce noi putem crea cu forțe sporite ».

Arh. Gheorghe Pavlu a evidențiat necesitatea studierii unei zone centrale a orașului Craiova pentru etapa actuală, spre a nu se ajunge la unele dificultăți, ca la Galați de pildă, în dezvoltarea orașului, în dotarea lui, sugerînd în acest scop că s-ar putea organiza un concurs.

Referindu-se la problema zonei centrale a orașului, prof. arh. Marcel Locar a tras următoarele concluzii :

« Zona centrală și nu centrul orașului este o problemă pe care abia am atacat-o în ultimii ani, căreia i-am dat un înțeles nou. Față de ceea ce reprezenta centrul unui oraș în trecut, cu acea piață închisă, centrul orașului sau zona centrală a orașului — după concepția noastră —

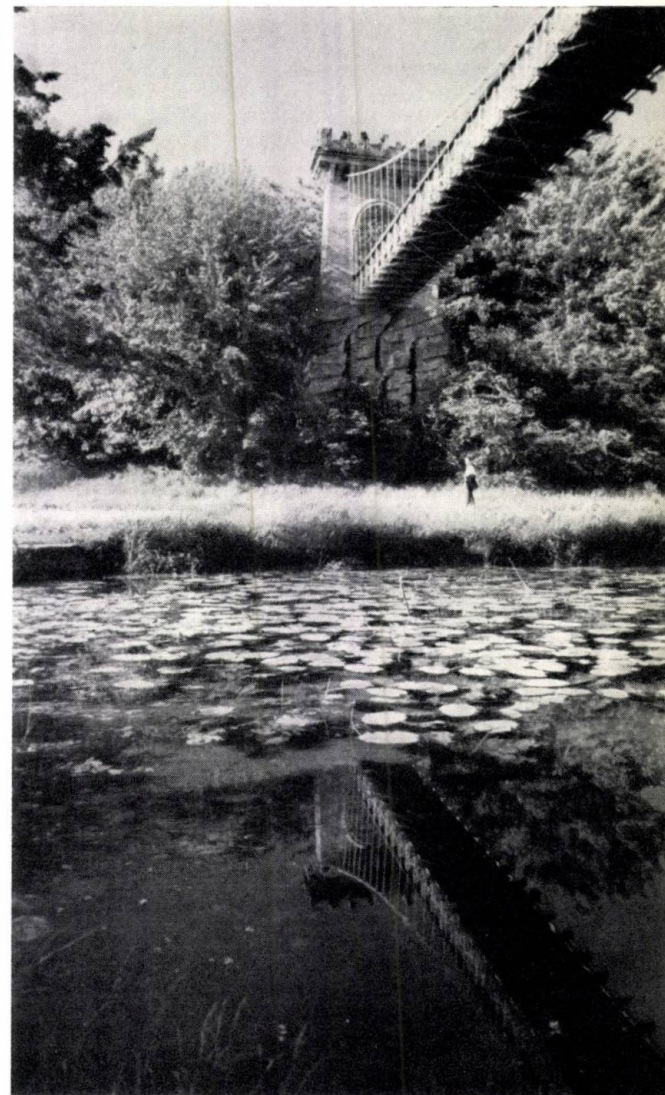
se întinde, dacă vrei, și își extinde efectele ei pe teritoriul întregului oraș, adică centrul orașului trebuie să se lege într-un sens organic cu toate centrele acestor cartiere... pentru că concentrarea acestei zone într-un singur punct nu ar corespunde rolului de centru în viața orașenească. În ceea ce privește detaliul care s-a propus pentru această zonă centrală, părerea mea este că nu putem porni la realizarea acestui detaliu pînă cînd nu vom înțelege rolul exact al vechiului centru istoric în schița nouă... ».

Realizările ultimilor ani

O altă categorie de aspecte, foarte larg dezbătute în cadrul plenarei, a fost cea privitoare la realizările în domeniul arhitecturii și urbanismului din orașul Craiova.

Arh. Ignace Șerban, șeful secției clădiri de locuit din C.S.C.A.S., s-a ocupat în mod special de această problemă.

« Am fost foarte impresionat — a spus vorbitorul — de dezvoltarea rapidă a orașului... Din ansamblurile construite se vede foarte bine progresul făcut, atît în concepția urbanistică, cît și în cea de arhitectură, de

la un ansamblu la altul . . . Mie mi se pare că ceea ce s-a făcut în centru nu este un lucru mare, nu este o mare arhitectură, însă este o înțelegere foarte justă, foarte civică pentru ceea ce există, adică acele completări ale fronturilor de arhitectură, simple, nepretențioase, care au reușit să se încadreze și nu să distoneze față de ceea ce există. Este de remarcat modestia arhitecților de a nu strica aceste lucruri ».

În continuare, vorbitorul, subliniind și alte aspecte pozitive în realizarea unor ansambluri de locuințe din oraș, a menționat importanța ce trebuie acordată, atît formei cît și conținutului unității de locuit, în sensul că de multe ori forma este confundată cu conținutul, înțelegîndu-se unitatea de locuit ca o înșiruire de blocuri cu anumite spații între ele. Poate că din aceasta reiese și monotonia. O înțelegere mai profundă a conținutului unității de locuit, în continuă evoluție, va permite să se depășească această gîndire care duce la schematicism și va putea oferi în același timp posibilitatea creării de ansambluri mai variate, specifice locului.

El a mai făcut unele observații critice în legătură cu o serie de detalii de arhitectură a blocurilor de locuit, în legătură cu modul necontrolat în folosirea colorilor în raport cu clădirea sau cu unele materiale etc.

Alți participanți au remarcat că realizarea în etape a construcțiilor noi în diferite amplasamente din oraș, efectuată din « bucăți » sau « tronsoane », nu a permis o viziune mai largă asupra ansamblurilor și că trebuie continuată ideea, chiar presupunînd unele demolări, de a le încheia în mod unitar.

Alți vorbitori au apreciat modul judicios în care s-au făcut unele completări în zona centrală și cele două unități comerciale de pe calea Severinului, făcînd observații critice în legătură cu aspectul rigid, cauzat mai ales prin lipsa dotărilor și neglijența în amenajarea exterioarelor.

S-a scos în evidență calitatea bună a execuției lucrărilor.

« În ceea ce privește realizările — a spus arh. Nicolae Scully — am rămas plăcut impresionat. Am însă rezerve

asupra studiului în ce privește ieșirea spre Turnu Severin. Probabil că este prima realizare a D.S.A.P.C.-Oltenia și de aceea șchiopătează în compoziția urbanistică. În tot cazul, obiectele sînt foarte reușite, după părerea mea. De asemenea, celelalte ansambluri sînt reușite. Lăsînd la o parte cîteva stîngăcii în mînuirea paletei de culori, care pot fi de altfel remediate pe parcurs, și unele stîngăcii în rezolvarea interioarelor de la blocuri și a amenajării teritoriului dintre blocuri, restul consider că este lăudabil ».

Arh. Ion Boceanu a întărit aceste afirmații adăugînd : « . . . blocurile vizitate prezintă un aspect destul de plăcut în ceea ce privește execuția și realizarea finisajelor. Este îmbucurător faptul că proiectanții s-au înțeles cu constructorii ca să utilizeze în mare parte terasitul, . . . vinacetul . . . De asemenea și executarea din partea industriei locale a cărămizilor cu care s-au placat fațadele, care din zi în zi vor căpăta un aspect mai bun, dau o calitate în structura exterioară a finisajelor ».

Să creăm o arhitectură specifică orașului

În strînsă legătură cu realizările de pînă în prezent, cît și cu propunerile de dezvoltare a orașului Craiova, care au făcut obiectul Schiței de sistematizare, în cadrul plenarei s-a dezbătut și problema unei arhitecturi specifice.

Problema specificului, a arătat arh. Anton Moisesescu, nu trebuie limitată la unele elemente rezultate din aspectul unor clădiri sau monumente, din modul de integrare a unor clădiri noi în ansamblurile vechi și invers, ci trebuie privită prin prisma noului caracter al orașului, cu noua sa bază economică, noua sa dimensiune, noul volum al populației, al pulsației vieții etc. :

« Sigur, Craiova, pînă la epoca noastră, pînă la orînduirea noastră, a avut un anumit specific, un specific de sat-oraș sau de oraș-sat, cu căsuțe umile, cu cîteva monumente importante în centru, cu străzi mici și

Noi blocuri de locuințe pe calea Unirii

înguste, cu circulație redusă ; un oraș patriarhal, așezat foarte bine pe un relief bogat plantat, cu parcuri frumoase, fără industrie. Dar în timp de 20 ani, Craiova a căpătat un nou specific, a devenit un oraș puternic industrializat, a cărui populație s-a dublat, a cărui circulație s-a încincit probabil . . . Fără îndoială că acest nou caracter nu poate să fie rupt de vechiul caracter, nu poate să-l nege, să-l uite, să-l înece. El trebuie să-l dezvolte, să-l continue.

Dar, după părerea mea . . . caracterul nou al orașului va folosi în forma lui caracterul vechiului oraș, dar așa cum îi trebuie lui . . . cum este necesar din punctul de vedere al funcțiunilor de viață ale contemporaneității noastre. Deci, valorile istorice, departe de a fi izolate sau uitate, dimpotrivă, pot fi valorificate, pot da nuanțe foarte interesante orașului nou, trebuind a fi integrate în funcție de caracter, de nevoile și problemele vieții actuale și nu menținîndu-le în cadrul îngust al vieții vechi ».

Semnăind dificultatea unor soluții practice, vorbitorul a sugerat unele idei ce ar putea fi luate în studiu, ca de pildă reamenajarea unor străzi caracteristice orașului vechi, încă valoroase ca fond construit, dar inutile pentru viitoarea tramă stradală, în sensul creării unor spații de circulație exclusiv pietoniere, cu un pavaj decorativ, dotate cu magazine, care ar putea să corespundă necesităților de azi și de viitor ; de asemenea, piața în care se află clădirea Comitetului regional al P.M.R. s-ar putea deschide, cu unele sacrificii, către zona din vale, integrînd unele aspecte pitorești ale orașului și punînd totodată în valoare unul din importante monumente ale arhitecturii craiovene.

Arh. Ignace Șerban a subliniat la rîndul său că specificul nu trebuie căutat numai în cele cîteva monumente sau elemente de arhitectură, ci și în altceva : în așezare, în legătură cu relieful, cu natura, cu dezvoltarea armonioasă a orașului ; de pildă, față de așezarea tradițională de pe coline, « Craiova pe teren plat, așa teoreticește prezentată, se poate confunda cu Ploieștii ».

Vorbitorul a arătat în continuare unele aspecte specifice arhitecturii noastre, încercînd a explica și cauzele impasului la care s-a ajuns, dînd totodată sugestii pe linia căutării unui specific.

În ceea ce privește acest impas, el a explicat că unele fenomene obiective, ca volumul mare de apartamente ce a trebuit construit într-o perioadă foarte scurtă, cu cadre puține și lipsite încă de experiență, cu folosirea unor proiecte-tip reduse ca număr, cu repetarea unor formule de sistematizare etc., au dus la monotonie, la lipsa unui caracter propriu realizărilor noastre.

Blocuri noi de locuințe pe calea Unirii

În acest sens, vorbitorul a amintit că în scopul obținerii unei diversități a clădirilor de locuit, C.S.C.A.S. prin I.P.C.T. a înzecit în ultima vreme sortimentul de proiecte și în prezent încearcă să utilizeze o metodă nouă de promovare a inițiativei locale, prin care proiectanții din D.S.A.P.C.-uri ca și constructorii să poată întocmi — în baza unor secțiuni directive — proiecte de execuție și să le poată executa în specificul condițiilor locale. Mai mult, se va acorda o deosebită atenție propunerilor locale de proiecte pentru locuințe care ar putea fi refolosite în cadrul regiunii.

Tot pe aceeași linie, a prelucrării locale, vorbitorul a atras atenția că trebuie avută în vedere o mai accentuată întrebuintare a unor materiale specifice regiunii. De pildă, cărămida de placaj fabricată la Craiova, folosită în noile ansambluri, diferă ca nuanțe de cea fabricată în București și poate fi utilizată în proporție mai mare. «Trebuie făcute elemente prefabricate, elemente de balustrade, elemente de garduri, cu modele frumoase. Dacă sînt oameni care pot să creeze modele inspirate din tradiția națională, exemplul lui Brâncuși, care a știut să facă acest lucru, poate fi urmat, desigur, cu rezultate eficiente ».

În ce privește găsirea unor trăsături proprii, vorbitorul a arătat că, pe lângă aceste metode arhitecturale de prelucrare locală a unor elemente specifice, trebuie să existe și o deosebită preocupare în a observa desfășurarea vieții în noile ansambluri și în vechile locuințe, pentru a cuprinde tot ceea ce rămîne valabil, ce place oamenilor, deoarece există o serie de dotări caracteristice unor regiuni: «În schemele noastre de dotări și în tablourile noastre de dotări, cred că nu există cafenele, cum se fac la Tg. Mureș și la Timișoara... S-ar putea să existe și aici la Craiova dotări specifice, care nu intră în nici un fel de normativ și care pot fi propuse ».

«Specificul — a arătat prof. arh. Ascanio Damian — va rezulta din modul organic de cuprindere și rezolvare a problemelor orașului. Prin organic nu trebuie înțeles numai aspectele unei funcțiuni perfect rezolvate, ci satisfacerea unei sume întregi de aspecte care sînt legate de mediul material și de ambianța spirituală, de o întreagă serie de elemente. Pentru a obține acest specific — spunea arhitectul Richard J. Neutra într-o conferință ținută la Institutul de arhitectură din București — trebuie căutate toate elementele ce pot să caracterizeze o ambianță. Și mi se pare că el numea aceste elemente psihotopi, spre deosebire de izotopi care sînt prezenți în același fel ca elemente care nu pot să dea un aspect particular. »

Aprecieri unanime pentru activitatea colectivului D.S.A.P.C.-Oltenia

În unanimitate, participanții la plenară au făcut aprecieri pozitive asupra muncii desfășurate de colectivul de proiectare al D.S.A.P.C.-Oltenia în elaborarea Schiței de sistematizare, fiind la data respectivă printre primele unități regionale care și-au luat această dificilă sarcină.

Sintetizînd aprecierile făcute, prof. arh. Marcel Locar a spus următoarele:

«... Sînt poate cel mai îndreptățit să-mi dau seama de progresele realizate și să aduc laude. Acum 12 ani, am venit la Craiova să pun primele baze ale unui sistem de proiectare de arhitectură și sistematizare, de control în construcții, fără ca organele locale, sau cei cîțiva

În concluziile trase la sfîrșitul lucrărilor plenarei, prof. arh. Marcel Locar, referindu-se la aceeași problemă a specificului, a spus următoarele:

«Se împlinște aproape un an de zile de cînd, la Conferința din februarie a organizației orașenești P.M.R.-București, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej ne-a dat acele îndrumări care constituie, după părerea mea, o orientare completă și complexă a creației arhitecturale.

... Ridicarea calitativă a arhitecturii noastre, punerea acestei probleme cu tărie de către toți arhitecții care proiectează astăzi, demonstrează că noi am făcut ceva... pentru a răspunde la această problemă.

Dificultatea constă în felul cum ne apropiem de problemă... Unii vorbitori au considerat că apariția unor fenomene noi în viața noastră economică pot determina acest specific. Alții consideră că o concepție urbanistică originală poate să dea această amprentă. Tovarășul rector Ascanio Damian a pus foarte bine problema, legînd creația arhitectonică, a amprentei proprii, nu numai de factorii economici, de factorii sociali, ci punîndu-i în legătură cu viața spirituală, cu viața culturală, cu acele trăsături tipice culturii poporului nostru.(...)

Cred că numai punînd problema complex, fără să neglijăm acel factor care constituie opera de arhitectură, vom putea avea succes. (...)

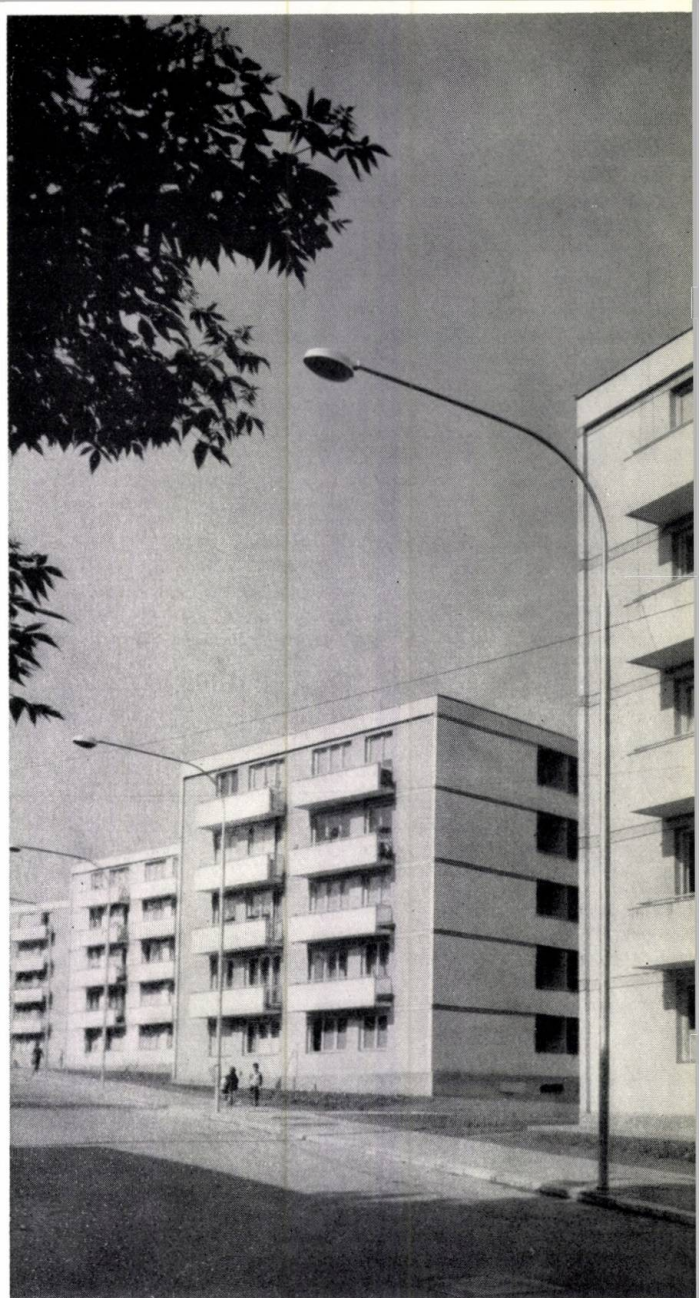
Mi se pare că plecînd urechea, ca și Brâncuși, la ceea ce are esențial, profund, valabil, cultura noastră, nu în sensul — așa cum unii ne reproșează cînd vorbim de tezaurul culturii populare — că vrem să reproducem decorațiile populare sau să reproducem decorativul istoric, pe care l-au creat înaintașii noștri în căutările lor de a găsi un stil românesc, ci arătînd ceea ce este trăsătură profundă, tipică culturii românești, numai în acest sens vom putea rezolva această problemă.

Și aici, la Craiova, mi se pare că sînt premise foarte puternice pentru a ne putea apropia de o astfel de atacare a problemei, ținînd seama de tezaurul imens de monumente de arhitectură, de artă populară, specifice regiunii, și de ceea ce înseamnă cultura oltenească în dezvoltarea ei.

Problema fiind atît de complexă, nu trebuie s-o eludăm căutînd s-o rezolvăm numai pe unele laturi ale ei, ci să fim convinși, să spunem răsplată că arhitectura este și o artă, că are și acest rol emoțional, că este legată foarte strîns și de ideologie și să pornim foarte serios pe această concepție largă care ne dă într-adevăr posibilitatea — desigur cu eforturi mari și cu o muncă susținută — să rezolvăm treptat această problemă ».

arhitecți și tehnicieni să cunoască liniile directe ale dezvoltării arhitecturii în republica noastră. Astăzi, lucru semnalat de foarte mulți vorbitori, se poate constata că progresele realizate sînt mari și, desigur, colectivului de la Craiova i se pot adresa în cea mai mare măsură elogiile pentru aceste realizări. Faptul acesta pozitiv, uman, profesional, politic, de a ataca o astfel de problemă grea cum este sistematizarea Craiovei, la care s-au încumetat cîțiva arhitecți, nu poate să ne facă să nu privim cu toată seriozitatea, luciditatea și cu tot spiritul critic propunerile făcute în ceea ce privește această schiță... și să acordăm sprijinul nostru colegial pentru a-și duce mai departe munca lor încununată de succes ».

La încheierea lucrărilor plenarei, ing. Constantin Bălălașu, secretar al Comitetului regional P.M.R.-Oltenia, a spus:

«Noi ne exprimăm sentimentele noastre de respect și deplină considerație față de efortul, față de verva profesională cu care tovarășii participanți la plenară au sprijinit elaborarea unui act atît de important pentru viața orașului Craiova.

Vă asigurăm că organele locale de partid și de stat vor da tot concursul tovarășilor proiectanți să materializeze criticile dvs. într-o calitate corespunzătoare ».

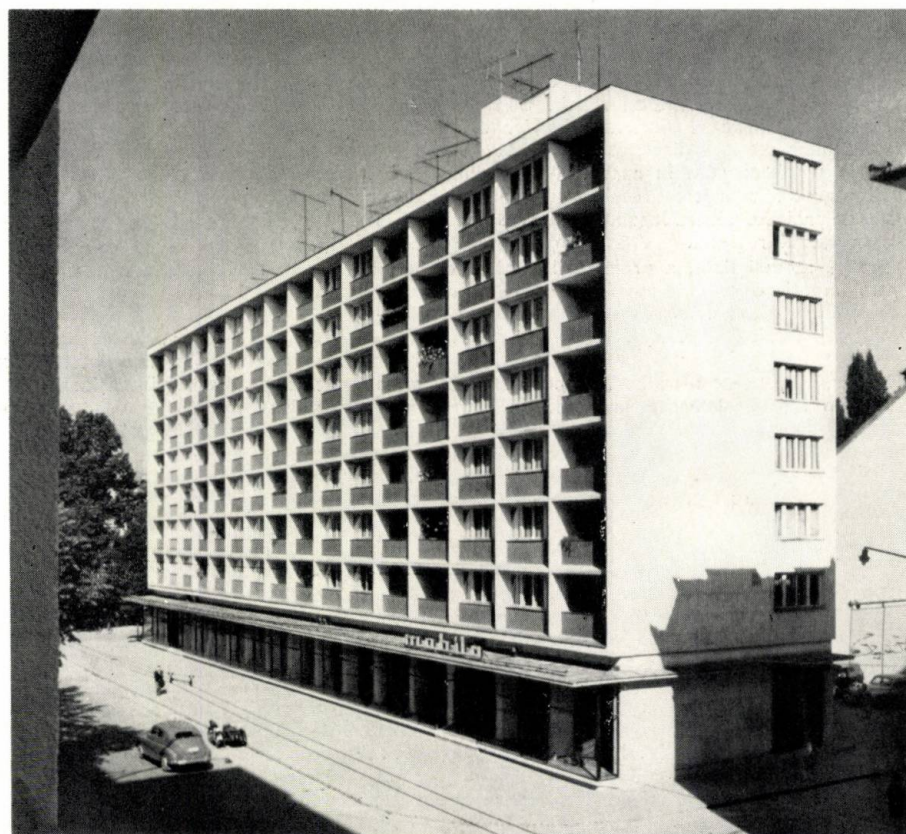
Declarînd lucrările plenarei închise, arh. Anton Moiescu a mulțumit pentru ospitalitatea acordată de organele locale, de tovarășii din filială, precum și tovarășilor arhitecți și ingineri care au participat la discuții.

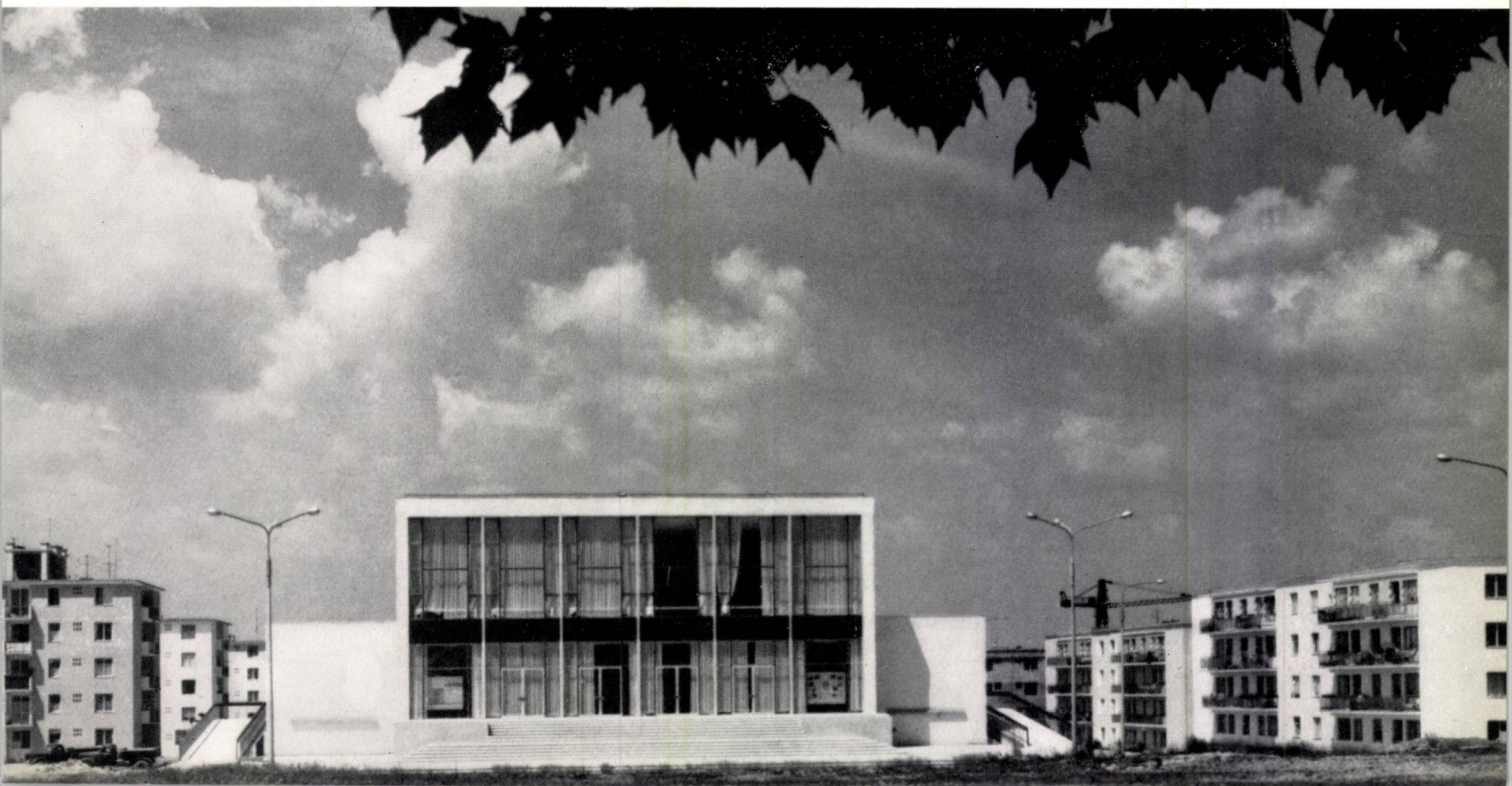
Arh. CONSTANTIN FRUMUZACHE

noi realizări

I	5	7
3	6	
2 4	8	

- 1 — Bloc de locuințe la Timișoara
- 2 — Bloc de locuințe la Brăila
- 3 — Complex comercial în cartierul Grigorescu din Cluj
- 4 — Casa de cultură din orașul Victoria
- 5 — Blocuri de locuințe în centrul orașului Buzău
- 6 — Blocuri de locuințe la Cluj
- 7 — Holul clădirii Băncii R.P.R. din orașul Tg. Mureș
- 8 — Casa de cultură din Orașul Victoria

Al XXVII-lea congres mondial F.I.H.U.A.T.

Congresele «Federației internaționale pentru locuințe, urbanism și sistematizare teritorială» sînt organizate în general la interval de doi ani și se țin într-una din țările membre ale federației. Alegerea țării gazdă se face de obicei în funcție de relația acesteia față de tematică și de obiectivele puse în discuție. Congresul, ale cărui lucrări s-au desfășurat în anul 1964, între 20 iunie și 2 iulie, la Ierusalim, a avut următoarele două teme de bază:

- politica locuințelor pentru regiunile cu creștere rapidă a populației;
- planuri naționale pentru redistribuirea populației și pentru construcția de orașe noi.

La lucrările care s-au desfășurat în sala mare a clădirii Centrului Congreselor, situată pe unul din dealurile Ierusalimului, au participat delegați din 37 de state însumînd cca. 1 000 persoane. Desfășurarea Congresului a avut un caracter festiv, la ședințele plenare de deschidere și de încheiere a lucrărilor fiind prezente și participînd activ în prezidiul adunărilor personalități din viața publică și politică a Israelului. Lucrările ședințelor plenare ale congresului au fost conduse de președintele F.I.H.U.A.T., dr. C. Schwyer din R.F.G.

Cele două rapoarte generale, întocmite pe baza rapoartelor naționale ale țărilor afiliate care au contribuit la elaborarea materialului, au fost prezentate de arh. A. Dudai și arh. A. Glikson.

Rapoartele generale și discuțiile purtate de participanți în cadrul grupelor de lucru au scos în evidență următoarele probleme și aspecte:

- necesitatea stabilirii unor măsuri pentru îngrijirea speculei de terenuri, care creează mari dificultăți în realizarea lucrărilor de sistematizare și de construcție de locuințe în țările capitaliste;
- găsirea unor forme cît mai eficiente pentru atragerea guvernelor în rezolvarea problemei locuințelor, în sensul participării lor directe la îndrumarea, coordonarea și finanțarea construcției de locuințe;
- stabilirea unor forme de colaborare între state în vederea sprijinirii țărilor slab dezvoltate și a celor care și-au căpătat recent independența, țări în care se pune în mod deosebit problema creșterii rapide a populației și a redistribuirii ei, precum și aceea a realizării de ansambluri de locuințe în vederea îmbunătățirii condițiilor de viață;
- încadrarea și fundamentarea planurilor de sistematizare a orașelor pe baza planurilor de sistematizare complexă a teritoriului, la nivel regional și statal.

Unii vorbitori, ca și recomandările Congresului, au subliniat faptul că în lume, și în special în regiunile cu creștere rapidă a populației, problema locuințelor este acută. Migrația populației — venind din regiunile rurale către regiunile cu dezvoltare economică rapidă și către centrele urbane — constituie baza comună a problemei locuințelor în aproape toate țările; în țările în curs de dezvoltare, în care migrația populației este însoțită de un procent foarte ridicat al creșterii naturale a populației, insuficiența locuințelor este deosebit de gravă. Congresul a apreciat că eforturile depuse actualmente pentru împiedicarea desfășurării acestor condiții și pentru îmbunătățirea situației actuale a problemei locuințelor sînt insuficiente.

Procesul contemporan de transformări în situația repartiției populației și în structura noilor așezări este, deopotrivă, atît în țările dezvoltate, cît și în cele în curs de dezvoltare, o consecință a evoluției diverse, avînd repercusiuni reciproce, atît în ceea ce privește economia, cultura și tehnologia, cît și creșterea populației. Datorită unor considerente de ordin economic, social și moral și ținînd seama de deteriorarea foarte mare a fondului de locuit ca și de dezechilibrul structural dintre oraș și sat, coordonarea și în special dirijarea acestor evoluții devin din ce în ce mai mult responsabilități de guvernămînt.

O judicioasă sistematizare națională (pentru întreg teritoriul țării) și regională trebuie să formeze baza măsurilor directe sau indirecte ale unui asemenea control guvernamental. În numeroase țări excesul de concentrare și congestiune a centrelor metropolitane reclamă dirijarea oricărei creșteri suplimentare către orașele noi sau alte orașe de importanță regională.

În cuprinsul recomandărilor privind tema «Politica locuințelor pentru regiunile cu creștere rapidă a populației» s-a arătat că «o locuință decentă este una din necesitățile esențiale ale unei vieți decente» și că se impune ca această cerință fundamentală să fie satisfăcută pentru toate popoarele. Statele și instituțiile sociale ar trebui să-și asume răspunderea pentru furnizarea de locuințe suficiente și corespunzătoare condițiilor particulare ale țării interesate.

S-a arătat, de asemenea, în recomandările Congresului că în afara faptului că este esențial în formarea de așezări urbane, programul de locuințe nu constituie numai o sarcină socială ci și un factor pozitiv în dezvoltarea economiei unui stat. În conse-

cință, problema locuințelor ar trebui să fie luată în considerare ca unul din factorii care contribuie la planul de dezvoltare pe termen lung a unei țări.

Congresul a apreciat că statele ar trebui să depună eforturi serioase pentru a face față cerințelor cantitative de locuințe fără a sacrifica în mod inutil calitatea acestora. Calitatea este un termen relativ și standardele privind locuințele, stabilite în fiecare țară, urmează să fie determinate în conformitate cu condițiile locale în cadrul planului și al programului național. Standardele sociale de calificare a locuințelor ar trebui stabilite pe o bază internațională.

În ce privește proiectarea și execuția locuințelor, s-a arătat — ținînd seama de amploarea problemei pe plan mondial — că noi tehnici de construcție trebuie elaborate în vederea îmbunătățirii locuințelor, a reducerii prețului de cost și a timpului de execuție; altfel nu va fi posibilă acoperirea deficitului actual de locuințe și nu se va putea face față nevoilor în continuă creștere în acest domeniu. În acest sens, trebuie făcute experiențe de industrializare, de standardizare și de proiectare modulară a uniților de locuit, pentru a se ajunge la soluții satisfăcătoare.

Cu privire la problemele generate de specula de terenuri, în recomandări se precizează: «*Întrucît realizarea unei proiectări judicioase, de mare amploare, depinde de disponibilitatea unor terenuri grupate, proiectarea judicioasă națională, regională și locală și o politică integrală a locuințelor nu pot fi duse la capăt dacă nu se bazează pe o politică funciară corespunzătoare.*»

Referitor la necesitatea unei colaborări între state s-a arătat că atenția tuturor celor interesați ar trebui să fie îndreptată spre țările, în curs de dezvoltare, din Africa, Asia și din America Latină, unde problema locuințelor este mult mai serioasă decît în statele mai vechi, deoarece multe din aceste țări, recent formate, nu dispun de suficiente mijloace pentru a trata singure problemele lor de locuințe. Se impune deci o cooperare a țărilor mai evluate, cooperare care să fie făcută pe toate nivelurile: financiar, tehnic și administrativ. Un rezultat maxim ar putea fi atins dacă eforturile ar fi dirijate prin intermediul unor agenții sau organizații internaționale.

★

Din conținutul și din modul în care au fost puse problemele de către majoritatea participanților, cît și din conținutul recomandărilor adoptate de Congres, pot fi desprinse o serie de aspecte interesante, și anume:

1) În repetate rînduri a fost menționată de către participanții din țări capitaliste și inclusă și în recomandări, sub diferite forme, necesitatea unei planificări pe plan național și regional pentru rezolvarea problemelor ridicate de politica locuințelor și de sistematizarea teritorială, care trebuie să stea la baza planurilor naționale de redistribuire a populației și de construcție a orașelor noi.

2) În ambele recomandări, atît în cea referitoare la problemele politicii locuințelor, cît și în cea privind planurile naționale pentru redistribuirea populației, dar în special în cadrul discuțiilor, a fost subliniată necesitatea stabilirii unor măsuri legale și fiscale de expropriere și de redistribuire a terenurilor, bazate pe o politică funciară corespunzătoare.

3) În repetate rînduri s-au menționat în cadrul discuțiilor și au fost incluse și în recomandările la cele două teme, rolul și responsabilitatea guvernelor țărilor în rezolvarea complexă a problemei locuințelor și a sistematizării.

4) Consider de asemenea interesant faptul că la Congres au participat nu numai arhitecți și oameni de specialitate din domeniul construcțiilor și urbanismului, ci și un număr mare de persoane cu funcții de răspundere în aparatele administrative și ale conducerii de stat, membri în consiliile de administrație ale unor societăți economice, bancare sau ale conducerii unor întreprinderi de construcții, precum și economiști și avocați, care deopotrivă au putut lua cunoștință de problemele care frămîntă pe arhitecți și urbanisti și de rolul pe care trebuie să-l aibă fiecare în rezolvarea acestora.

5) Numeroase probleme ridicate de participanți din țări capitaliste — prezentate ca dificultăți, dar fiind de fapt contradicții, izvorîte din sistemul lor social, în calea rezolvării unor probleme legate de dezvoltarea fondului de locuit și de sistematizarea teritorială și urbană — și care au fost incluse ca obiective în cuprinsul recomandărilor Congresului, sînt rezolvate și depășite în țara noastră în epoca actuală. Aceasta constituie o verificare a justității și a valabilității căilor și soluțiilor adoptate în R.P.R., în rezolvarea problemelor de politică a locuințelor și de sistematizare.

Arh. ROMEO RĂU

Declarația de la Delos

În luna iulie 1963 a avut loc, la invitația și din inițiativa Institutului tehnologic din Atena și a președintelui său, C. A. Doxiadis, o întâlnire care a întrunit arhitecți, urbanisti, specialiști în domeniul locuințelor, antropologi și medici, sociologi și ziariști din 14 țări (Anglia, Canada, Elveția, Ghana, Grecia, India, Irak, Japonia, Pakistan, Polonia, R.A.U., R.F.G., Spania, S.U.A.). Discuțiile, care au durat șapte zile și s-au desfășurat la bordul unui vas ce a navigat pe marea Egee, au avut ca temă « criza » la care s-a ajuns ca urmare a dezvoltării nestăvilită a orașelor, pericolul pe care această dezvoltare îl prezintă pentru societatea contemporană și măsurile ce se impun pentru a-i face față.

Concluziile cele mai generale ale acestui schimb de păreri au fost incluse într-un document intitulat « Declarația de la Delos ».

Între 14 și 21 iulie 1964 a avut loc un al doilea simpozion — Delos II — cu participarea unor oameni de știință și experți din 13 țări (Anglia, Brazilia, Franța, Grecia, Irak, Israel, Japonia, Nigeria, Pakistan, Polonia, Spania, S.U.A., U.R.S.S.). Cu acest prilej au fost examinate trei grupuri de probleme ce se refereau la: conținutul unei discipline privind așezările omenești (« *ekistica* »); metodele de pregătire a celor ce urmează să activeze în acest nou domeniu; unele greutăți de natură politică și economică ce ar putea împiedica desfășurarea unei acțiuni coordonate pe acest țărm.

În urma discuțiilor, participanții au căzut de acord, printre altele, că sînt necesare studii sistematice, întreprinse în cadrul universităților, institutelor de cercetări, academiilor de științe etc., asupra problemelor complexe pe care le ridică creșterea dinamică a zonelor urbane; că toate mijloacele de influențare trebuie folosite pentru educarea oamenilor ce trăiesc în actuala lume în curs de urbanizare; că Națiunile Unite ar trebui să recunoască așezările omenești ca un domeniu distinct de activitate, să creeze cadrul organizatoric necesar funcționării acestui sector și să-i aloce fondurile care să-i permită să facă față problemelor ridicate de criza urbană.

Totodată, participanții au hotărît să ia inițiativa de a începe pregătiri în vederea înființării unei Asociații mondiale, dedicate problemelor așezărilor omenești, și de a pregăti organizarea unui « An al așezărilor omenești ».

Publicăm mai jos textul integral al « Declarației de la Delos ».

Noi, subsemnații, aparținînd unei mari varietăți de discipline, națiuni, opinii politice și grupări culturale, întruniți la Delos, astăzi, 12 iulie 1963, afirmăm și declarăm:

1 — În decursul istoriei, orașul a fost leagănul civilizației și al progresului uman. Astăzi, ca și toate celelalte instituții umane, el este strîns legat de cea mai adîncă și largă revoluție ce a afectat vreodată omenirea.

2 — Această revoluție se desfășoară sub semnul unei schimbări dinamice. În viitorii 40 de ani, populația lumii se va ridica pînă la 7 miliarde de oameni. Știința și tehnologia determină, într-o măsură mereu crescîndă, procesul vieții omenești. Pe măsura dezvoltării lor, comportarea socială a omului este profund modificată. În toate domeniile, aceste schimbări se prezintă ca un pericol, însoțit însă de oportunități și mai mari încă. Omul poate folosi energia atomică pentru a reduce toate așezările

omenești la nivelul ruinelor Hiroșimei. Pe de altă parte, atomul îi poate pune omului la dispoziție suficientă energie pentru a satisface toate nevoile omenești. Populația lumii poate depăși cu mult posibilitățile de aprovizionare cu hrană. Pentru a ține doar pasul cu mărirea populației, producția alimentară va trebui să crească de trei ori pînă în anul 2000. Și totuși, pentru prima oară avem mijloacele de a asigura suficientă hrană pentru toți.

3 — Aceste paradoxuri sînt larg cunoscute. Ceea ce nu se înțelege însă este faptul că neadaptarea așezărilor omenești la schimbările dinamice poate depăși în curînd însăși bolile și foametea ca unul din cele mai grave riscuri — exceptînd războiul — ce amenință specia umană.

4 — O trăsătură universală a revoluției mondiale este mișcarea oamenilor înspre așezările urbane într-un ritm tot mai rapid. Populația lumii crește cu 2% pe an, iar populația urbană cu peste 4%. În cursul viitorilor 40 de ani se vor ridica mai multe construcții urbane decît de-a lungul întregii istorii de pînă acum a omului. Este de pe acum evident că o proastă planificare a dezvoltării urbane produce o risipă de neiertat. Lipsa oricărei previziuni duce la haos în orașe, la subminarea ordinii civice și la distrugerea diverselor tradiții istorice prețioase. Ca urmare, necesitatea unei amenajări raționale și dinamice a așezărilor omenești, atît în prezent, cît și în viitorul apropiat, este inerentă actualei situații urbane.

5 — Omul poate acționa pentru a face față acestei noi crize. Există resurse suficiente în acest scop. Tehnologia modernă permite mobilizarea de mijloace materiale pe o scară cu totul nouă. Națiunile dezvoltate cheltuiesc 150 000 milioane de dolari în fiecare an pentru armamente, și totuși venitul lor național este în creștere. Miliarde sînt cheltuite anual pentru serviciile sociale, din care unele au devenit necesare ca urmare a deficiențelor constatate în cadrul vieții urbane. O dată ce existența unei probleme este recunoscută, resursele pentru a o rezolva pot fi găsite. Este adevărat că aceste resurse nu sînt disponibile în mod egal. Unele societăți mai sînt încă lipsite de mijloace de acțiune. Nu este însă vorba de o lipsă absolută și, în timp ce aceste societăți se modernizează, insuficiențele lor materiale pot fi compensate printr-un ajutor susținut acordat de regiunile mai avansate din punct de vedere tehnologic.

6 — Liniile principale ale politicii de urmat sînt și ele mai clare ca niciodată, mulțumită, în parte, marii extinderi a studiilor sistematice privitoare la comportamentele oamenilor. Scopul trebuie să fie de a produce așezări care să satisfacă omul nu numai în calitate de părinte și lucrător, ci și în aceea de artist și cetățean. Participarea sa activă este esențială pentru a da formă mediului înconjurător. El trebuie să fie în măsură de a folosi în mod creator posibilitățile încă neprevăzute ale tehnologiei în plină dezvoltare. Urbanismul însuși trebuie să vegheze ca aceste posibilități să nu fie excluse printr-o concepție statică a așezărilor omenești. În sfîrșit — și mai presus de orice — cetățeanul trebuie să se simtă la largul său în cadrul propriei sale culturi și să dea dovadă de receptivitate față de alte culturi.

7 — În momentul cînd examinăm posibilitatea aplicării acestor principii la problemele de urbanism, simțim

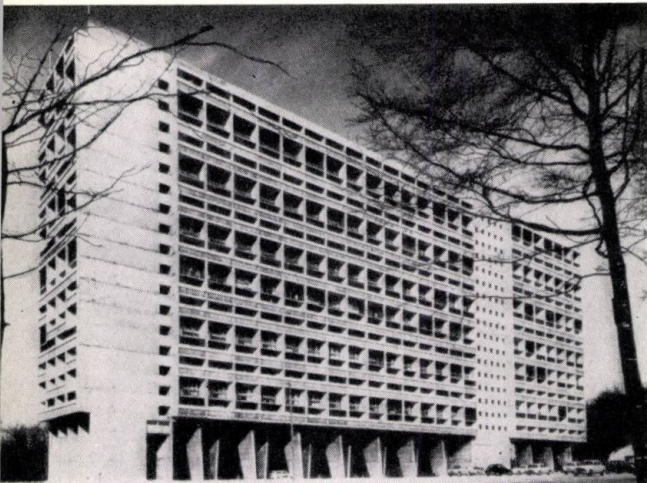
nevoia unei foarte cuprinzătoare reforme și a unei consolidări a instituțiilor și procedurilor existente. Pînă în prezent sistemele de educație, de toate gradele, nu au luat măsuri suficiente pentru a face față noilor probleme ridicate de așezările omenești sau pentru a explora posibilitățile de a face față acestor probleme pe calea unei amenajări raționale. În universități, aplicarea științelor de bază pentru buna stare a oamenilor este fragmentată. Aceste științe se ocupă de unele probleme ale omului — de sănătatea, nutriția, educația sa — dar nu de om ca întreg, nu de om în cadrul societății. Acesta este motivul pentru care subliniem, cu toată urgența posibilă, credința care ne animă că în fiecare din acțiunile noastre, în organizațiile ce se ocupă de aceste probleme la nivel național sau internațional, în instituțiile de învățămînt superior — publice sau particulare — societatea noastră trebuie: a) să pună bazele unei noi discipline sui generis care să se preocupe de așezările omenești; b) să ia inițiativa unor cercetări de bază, cît mai aprofundate; c) să reunească pe specialiștii în alte discipline interesate pentru a colabora în comun la întocmirea de proiecte din acest domeniu; d) să elaboreze noi metode de formare a cadrelor în măsură să preia conducerea și răspunderea în această sferă de acțiune; e) să atragă pe unele din cele mai bune minți tinere spre acest nou domeniu de cercetare, dezvoltare și practică.

8 — Provenim din țări și medii culturale diferite. Convingerile noastre politice diferă, profesiunile noastre sînt variate. Noi credem însă că problema așezărilor omenești are un caracter general și fundamental în noua și dinamica noastră lume și că trebuie astfel considerată și studiată încît, ca și toate celelalte mari discipline, să depășească diferențele noastre cu caracter local. Sîntem de părere că realizarea practică a unei politici în domenii de importanță atît de vitală ca utilizarea terenurilor, plasarea investițiilor sau sistematizarea orașelor în timp va fi determinată de politicile și necesitățile interne și, în calitate de cetățeni, ne angajăm să aducem aceste probleme în centrul dialogului politic al societăților noastre locale. Noi nu sîntem, însă, divizați în privința a ceea ce dorim să afirmăm cu cea mai mare tărie și anume că sîntem cetățenii unui oraș mondial, amenințat de propria sa expansiune teritorială, și că, la acest nivel, grija și datoria noastră sînt pentru « Om însuși ».

PREGĂTIREA UNEI CONFERINȚE REGIONALE BALCANICE PENTRU URBANISM

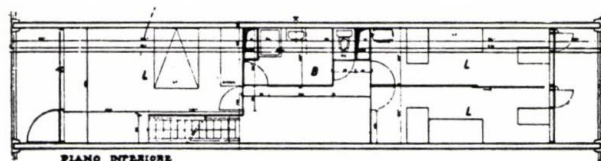
La 19 și 20 februarie a.c. a avut loc la Sofia întâlnirea reprezentanților arhitecților din țările balcanice, la care a fost adoptat programul organizării unei conferințe regionale balcanice a arhitecților, sub aspicile U.N.E.S.C.O. și ale Uniunii internaționale a arhitecților. Conferința va avea loc în luna mai 1965, în Bulgaria, și va fi consacrată problemelor construcției orașelor moderne. În timpul conferinței de la Sofia va fi organizată o expoziție cu fotomontaje din țările balcanice.

La întâlnire au participat specialiști din R.P. Bulgaria, Grecia, R.S.F. Jugoslavia, R.P. Romînă și Turcia. Din R.P. Romînă a participat prof. arh. Gustav Gusti, vicepreședinte al C.S.C.A.S. și membru în conducerea Uniunii arhitecților din R.P. Romînă

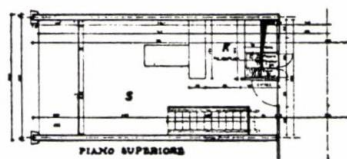

Vedere generală a unității de locuit de la Briey-en-Forêt

«UNITATEA DE LOCUIT» DE LA BRIEY-EN-FORÊT Le Corbusier

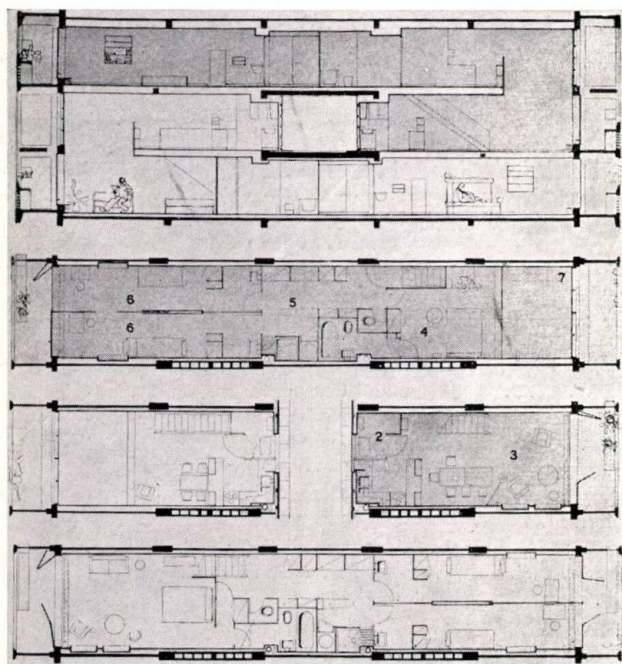

Plan al nivelului inferior al apartamentului, în care camera de dormit se află sub camera de zi

Plan superior al camerei de zi din același apartament

Secțiunea transversală și planurile unității de locuit «Michelet» din Marsilia

Cea de a patra «unitate de locuit de mărime conformă» a fost construită, după planurile lui Le Corbusier, în mica localitate alsaciană Briey-en-Forêt. Celelalte construcții ce au precedat-o se găsesc la Marsilia, Nantes-Rezé și Berlin.

Construcție lamelară, «unitatea de locuit» de la Briey are 17 etaje pe 51 de piloți. Dimensiunile ei sînt: lungime 110 m, lățime 19 m, înălțime 62 m. Clădirea conține 339 de apartamente de la una pînă la opt camere, dispuse de-a lungul a șase coridoare centrale luminate artificial: 51 apartamente de o cameră a 23,62 m², 57 apartamente de două camere a 43 m², 223 apartamente de 4 camere a 80 m², 7 apartamente de 6 camere a 110 m² și un apartament de 8 camere de 138 m². Suprafața locuibilă totală este de 20 239 m², iar suprafața logiilor de 1 700 m².

În prezentarea pe care o face clădirii revista engleză «Architectural Design» se arată că la Briey-en-Forêt este vorba «mai curînd de o copie» a celor trei construcții care au precedat-o «decît de o evoluție» a soluțiilor anterioare. «Este păcat, arată mai departe revista, că foarte puțini sau poate niciunul din locatari nu locuiesc cu plăcere acolo. Locatarul obișnuit care își petrece doi sau trei ani în această clădire o consideră doar ca un punct de plecare lipsit de confort spre o locuință cu grădiniță. (...) Dar cum ne putem oare aștepta ca cineva obișnuit cu un standard de viață decent să aprecieze un perete despărțitor din placaj între două camere de dormit (gîndiți-vă la zgomot), o cadă de baie căreia îi trebuie o jumătate de oră pentru a se umple (și în care numai un contorsionist se poate simți bine) sau o cameră de zi cu un tavan albastru sau roșu (schimbările sînt interzise, ele fiind alese de Le Corbusier personal)?».

Din cele relatate de revista londoneză rezultă că Le Corbusier însuși consideră dimensiunile apartamentelor și zonele de serviciu ca totalmente nesatisfăcătoare, singura «unitate de locuință» conformă cu prevederile sale, din punctul de vedere al dimensiunilor și al finisajului, fiind cea construită la Marsilia.

Această primă intruchipare a principiilor elaborate de Le Corbusier de-a lungul unui sfert de secol a fost, într-adevăr, salutăată atunci ca un eveniment de importanță istorică. «În «unitatea de locuință» de la Marsilia, scrie criticul Michel Ragon în *Le Livre de l'Architecture moderne*, Le Corbusier a păstrat ideea de libertate individuală într-o organizare colectivă. Fiecare din apartamentele sale, din locuințele sale individuale, posedă un etaj, întocmai ca locuințele tradiționale. Aceste apartamente sînt instalate în osatura de beton fără a se atinge unul pe celălalt. Nimeni nu aude, deci, zgomotele de la vecin. Nimeni nu-și vede vecinul, căci nu există vizavi sau curți interioare (toate ferestrele se deschid spre natură...).» O proliferare a unor astfel de construcții, consideră Ragon, ar realiza acel «Oraș luminos» (Cité radieuse), fiecare «unitate de locuit» constituind un element component al acestuia. Aceasta din urmă «este un exemplu de arhitectură și un început de urbanism. Orașul luminos este culminarea acestui urbanism, realizarea lui totală. El permite evitarea acestor două plăgi: deșertul de piatră, de beton și de oțel (tip New York) și orașele-grădini orizontale (tip suburbie pariziană). Unitățile de locuință sau orașe-grădini verticale pentru 1 500 locuitori permit realizarea unui nou urbanism la baza căruia stă protecția pietonului, izolarea de zgomote și care redă locuinței soarele, iar orașului verdeața și spațiul». (M. Ragon, op. cit.).

Așa cum a fost cazul cu toate proiectele și realizările lui Le Corbusier, și Unitatea de locuit de la Marsilia — prima în felul ei — a dat naștere la înverșunate controverse. În 1949, în preajma începerii lucrărilor, ing.

Vladimir Bodiansky — care a jucat un rol de frunte în construirea acestei clădiri — spunea în legătură cu aceasta: «Răspunderea noastră (a constructorilor Unității de locuință N.R.) este mare. În întreaga lume avem nenumărați prieteni care urmăresc cu atenție eforturile noastre. În întreaga lume avem nenumărați adversari care urmăresc cu tot atîta atenție eforturile noastre. Dacă reușim, faptul va fi considerat doar ca o picătură în ocean din punctul de vedere al imenselor resurse ce se află la dispoziția omului; o experiență, o contribuție adusă arhitecturii moderne, eventual un pas semnificativ. Dacă dăm greș, va fi interpretat ca un eșec al arhitecturii moderne...»

În acest sens, considerăm interesant a cita unele din observațiile cunoscutului critic american Lewis Mumford într-un eseu (*The Marseille «Folly»*) publicat în 1957 și avînd ca subiect «Unitatea de locuit» de la Marsilia:

«Într-o oarecare măsură, și considerat abstract, ca experiență vizuală, exteriorul clădirii constituie un succes». Acest exterior «nu înregistrează numai funcțiunile interioare, dar și cîștigă din punct de vedere estetic prin exprimarea lor arhitecturală. Oricît de ineficace ar fi structura ca unitate de locuit, ea servește ca expresiune arhitecturală în care structura și decorația devin un tot, ca urmare a respectului arhitectului față de mijloacele sale». (...) Dar «cînd ajungem în interior, trebuie să punem punct laudei pentru realizările plastice ale lui Le Corbusier... (...) În loc de a proiecta cel mai bun plan pentru apartamente, el a ales cel mai prost plan imaginabil pentru a-l putea înghesui în costisitoarea și complicata structură în domino. (...) Zona interioară a apartamentelor lui Le Corbusier, aproximativ o treime a suprafeței lor, este lipsită de lumină naturală, de vedere sau de aerisire directă. Cu excepția camerelor de zi, înalte de cca. 4, 5 m, odăile sînt nu numai înguste, dar și apăsător de joase (2,12 m)... Toate dependențele din apartamente au lumină și ventilație artificială, chiar și bucătăriile, care dau în camerele de zi. În apartamentele mai mari, dormitorul părinților se bucură de prea puțină izolare atunci cînd în camera de zi se află cineva, deoarece dormitorul se găsește la mezanin și dă spre camera de zi, neputînd fi ferit de zgomotele sau mirosurile provenind de acolo. Aceasta devine mai mult decît o inconveniență atunci cînd o persoană vrea să doarmă sau să citească în timp ce altele ascultă muzică sau discută. Situația devine intolerabilă cînd unul din părinți este bolnav. Pe scurt, acest plan, prin dimensiunile sale arbitrare, lipsa de izolare interioară, nereușita de a folosi din plin amplasarea în teren deschis, este un exemplu perfect al acelei stări de spirit procusteene care a început să domine arhitectura modernă. (...) Cu îndrăzneala geniului, Le Corbusier a reușit să anuleze aproape toate avantajele inițiale pe care le avea la dispoziție. Căci aici, pe un teren deschis, o clădire izolată este proiectată ca și cînd nu exista decît un minimum de teren, ca și cînd nu exista un peisaj demn de a fi luat în considerare, ca și cînd soarele, aerul și priveliștea pot fi excluse dintr-o treime a spațiului locuibil fără ca aceasta să dăuneze. Numai acei dispuși să sacrifice conținutul intern al arhitecturii în favoarea impresiei exterioare, să deformeze viața pentru a crea, după expresia lui Emerson, «o moarte pe care o numesc artă», numai aceia pot considera unitatea de locuit drept un model demn de a fi lăudat și copiat».

Nu știm dacă aceste ultime cuvinte constituiau un răspuns dat lui Walter Gropius, care, după inaugurarea Unității de locuit de la Marsilia, afirmase că «oricare arhitect care nu găsește că această clădire este frumoasă, ar face mai bine să se lase de meserie», dar un lucru este cert: Mumford nu s-a lăsat de meserie.

FILARMONICA DIN BERLIN

Hans Scharoun

A trecut mai mult de un an de la inaugurarea Filarmonicii din Berlin și intensitatea discuțiilor în jurul acestei realizări încă nu a slăbit.

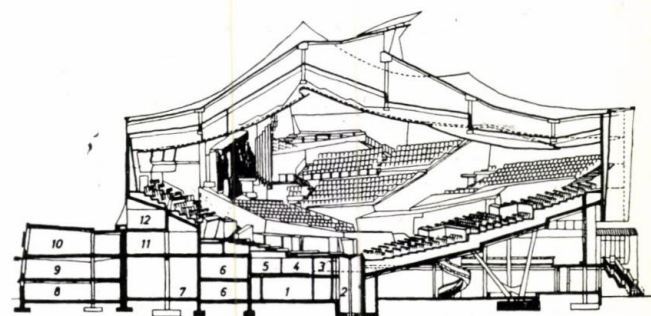
Noua clădire, care va adăposti concertele Filarmonicii din Berlin dirijate de Herbert von Karajan, este rezultatul unui concurs din anul 1956 și va constitui elementul pivot al unei compoziții ample, ce va cuprinde Galeria secolului XX, Biblioteca de stat, o sală de concert pentru muzică de cameră, un complex de muzee. Sala are circa 60×60 m, cu un volum de 26 000 m³ și o capacitate de 2 218 locuri. Deconcentrantă pentru o primă luare de contact, Filarmonica este rezultatul unei îndelungate frământări a autorului în găsirea unor spații cu o nouă expresivitate, cercetare începută încă în jurul anilor 1920, lucru confirmat de numeroase schițe anterioare.

Clădirea este ilustrarea practică a unor probleme discutate pînă acum numai teoretic. Mai mult, pune în discuție o serie de principii fundamentale ale corelației om-spațiu-muzică și unele concepții despre arhitectură în general. S-a încercat aici redarea unei senzații spațiale

naturale, cu dealuri, văi, cer, vii care se cațără pe dealuri, idee mai veche a lui Scharoun. Filarmonica reprezintă o afirmare a « arhitecturii organice », creînd un spațiu viu, dinamic, legat intim de obiectul manifestării artistice și de spectator. Se pare că fragmentarea locurilor în grupe de scaune care urcă și înconjoară podiumul din toate părțile, în planuri nicidecum paralele, dă o senzație de intimitate neobișnuită.

Exteriorul, ca și interiorul, dă naștere la forme și spații care nu pot fi considerate ca arhitectură în înțelesul obișnuit al cuvîntului. « Muzica în centru », pentru a ne exprima cu cuvintele lui Scharoun, « a fost de la început ideea conducătoare din care derivă forma sălii, care își păstrează prioritatea față de întregul edificiu. . . Comunitatea auditoriului este dispusă în mod viu și grupată pe diverse planuri în jurul orchestrei. . . astfel încît sala — în toată mărimea ei — păstrează o anumită intimitate. Concepția constructivă nu pornește de la formal estetic, ci de la prioritatea om-spațiu-muzică, un nou fel de relație ». Clădirea este gândită « muzical » și crește din interior spre exterior. Dispunerea auditoriului în jurul orchestrei schimbă natura audiției însăși: auditoriul devine un element activ, care participă din plin la momentul trăirii muzicale. Totodată, forma adoptată prezintă avantaje din punct de vedere acustic: distanța maximă a spectatorului de podium este ceva mai mică de 30 m, pe cînd în alte săli ea ajunge și la 40 m. Planurile frînte ale grupurilor de scaune ajută la obținerea unei senzații de învăluire sonoră destul de apreciată. Dispoziția pe trei laturi ale podiumului a unor grupuri de scaune, pînă la o înălțime adecvată, formează practic perețele reflectant necesar. Acustica este ajutată de 10 suprafețe reflectante convexe, suspendate deasupra orchestrei la cca. 10 m, iar pentru a obține un sunet cald, propice efectelor muzicii secolului 19 de care berlinezii sînt foarte legați, s-au folosit 135 rezonatori piramidali Helmholtz atașați de plafonul sălii. Învelitoarea dublă, așezată la o distanță de 6 m, formează o bună izolație acustică și permite o vizitare ușoară a instalațiilor.

Majoritatea criticilor și a celor care au audiat concertele, au apreciat calitatea audiției cu excepția unor locuri asupra cărora va trebui insistat.

Secțiune longitudinală

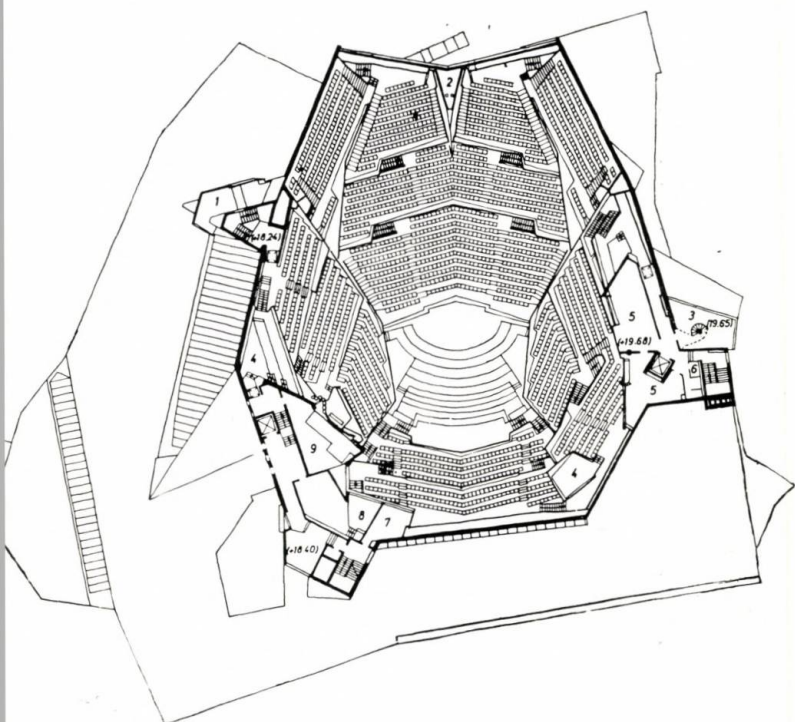
În ceea ce privește plastica volumului interior și exterior este interesantă constatarea unora că, în pofida unei aparente lipse de ordine în înțelesul obișnuit al cuvîntului, totul în această clădire contribuie la un efect de echilibru, de unitate.

Desigur că o lucrare de asemenea amploare a suscitat numeroase discuții. Printre alții, Jürgen Joedicke consideră că filarmonica reprezintă un moment în dezvoltarea arhitecturii, scoțind în evidență calitățile acustice și plastice ale sălii; totuși, arată în continuare Joedicke, dacă interiorul constituie o reușită, nu se poate spune același lucru, din păcate, și pentru expresia exterioară: separarea corpurilor de clădiri nu lasă să se bănuiască nimic din continuitatea orizontală și verticală a funcțiilor interioare, culorile lasă de dorit, iar subasmentul de culoare deschisă jenează prin contrast cu corpul principal. Asemenea păreri au mai fost auzite și din mijlocul publicului berlinez la inaugurarea sălii.

Față de lumea « unghiului drept », viziunea spațială a lui Scharoun, atît de deconcentrantă la prima vedere, este un nou punct de vedere.

S. J.

Plan parter

Sala de concerte

ANGLIA

Complexul recent construit pentru facultatea de mecanică din cadrul Universității din Leicester (autori: arhitecții James Stirling, James Gowan, M. Wilford), cu o capacitate de 250 studenți, cuprinde ateliere, laboratoare de cercetări, amfiteatre pentru cursuri, încăperi pentru corpul didactic și administrație (fig. 1).

Terenul, destul de restrâns, a fost ocupat aproape în întregime de ateliere determinând gruparea celorlalte funcțiuni (laboratoare, amfiteatre, birouri etc.) în două clădiri-turn. Atelierele, dotate cu utilaj greu, au fost amplasate la parter, în centrul compoziției. Urmărind principiul flexibilității, diviziunile atelierelor nu sînt structurale, ele păstrîndu-și independența față de acoperiș.

Înălțimea clădirii-turn a fost dictată de înălțimea minimă necesară rezervorului de apă (30 m), amplasat la partea superioară a acesteia.

O parte din laboratoare sînt prevăzute cu un sistem de ferestre dispuse în consolă, care permit o ventilație transversală ușoară și economisesc instalarea unui sistem complex de condiționare.

Amfiteatrele, cu capacitatea de 100 și 200 locuri, sînt exprimate prin volume în consolă.

La atelierele cu trei niveluri, structura este de beton armat monolit, ultimul nivel fiind cu 3 m în consolă. Pardoselile sînt executate din elemente prefabricate cu o lungime de 6 m. Acoperișul este conceput ca o placă ondulată din ferme de oțel și luminator (deschidere 17 m). La atelierele centrale, structura este formată din stâlpi prefabricați și grinzi turnate. Acoperișul, similar, cu o deschidere de 8,5 m. Coșul de beton armat are 40 m cu o porțiune de capăt de 3 m, executat din PVC, împotriva coroziunii datorită acizilor proveniți din amestecul fumului cu apele de ploaie. Turnul (37 m) este conceput din două corpuri legate cu un sistem de circulație format din două scări și ascensor, pe structură de beton armat monolit. Amfiteatrul mare, care se sprijină pe 4 stâlpi, este practic o cutie de beton armat cu pereții de 27 cm și amplasat excentric față de turn; aceiași stâlpi suportă și turnul de 37 m.

Principiul flexibilității s-a extins și asupra echipării tehnice. Toate instalațiile (de încălzire, gaz, aer condiționat, instalații de vid, electrice) au fost amplasate perimetral față de laboratoare.

Programul cerea în mod special luminarea nord a atelierelor; condițiile locale au impus de aceea rezolvarea luminatoarelor la 45° față de axa clădirii.

« Architectural Design », Londra, nr. 2/1964.

BELGIA

Revista belgiană « La Maison » a publicat un articol al arhitectului Lucien Kroll, referitor la estetica urbană, din care spicuim următoarele pasaje semnificative:

« Ce frumos este să ne preocupăm de estetică urbană. Și cit de lipsit de eficacitate !... »

Ordonarea echilibrată a spațiilor urbane se referă, în primul rînd, la volume pline sau goale în slujba omului. A considera peisajul domestic ca operă a numeroși artiști reușiți pare o iluzie nefastă. Înseamnă a uita (sau a nu voi să recunoaștem) că arhitectura și mai ales urbanismul servesc o anumită societate. Traseul și volumele aglomerațiilor sînt rezultatele automate ale nevoilor directe. Ele sînt făcute după chipul și asemănarea societății timpului: o societate are urbanismul pe care îl merită...

Estetica noastră urbană a încetat de a mai fi imaginea unei societăți sănătoase și nu mai ascultă decît de o singură lege: interesul financiar, al cărui complice este întreaga societate... Într-adevăr, de ce se construiește un imobil-turn într-un anume loc? Oare dintr-o necesitate determinată de o anchetă sociologică și urbanistică? Cred că foarte rar se întîmplă aceasta. În orice caz, pentru că aportul financiar al operațiunii este considerat suficient.

Traseul orașelor noastre nu ascultă decît de o lege principală: interesul cîtorva. Suburbiile noastre nu există decît în funcție de speculațiile cu terenurile. Numai rareori este existența lor paralelă unui interes general.

Cunoscînd aceasta, cum putem oare vorbi de estetică urbană? Și cu cine să vorbim? Opinia publică se arată uneori interesată, dar nu în mod activ. Decît doar cînd e vorba de cițiva pomi...

Cît de lipsit de eficacitate este să ne preocupăm de estetică urbană ! »

« La Maison », Bruxelles, nr. 3/1964

R. D. GERMANĂ

Revista « Deutsche Architektur » publică un studiu amplu privind proiectarea hotelurilor în R.D.G. în etapa actuală.

Datele statistice arată că în R.D.G., cu toate distrugerile provocate de ultimul război, numărul de paturi în hoteluri a crescut din anul 1945 pînă azi cu 40 000. În majoritatea lor, hotelurile sînt amenajate în construcții mici, vechi, improprii, care prin confortul și funcționalitatea lor nu se pot încadra în nicio categorie de hotel. Construcții noi de hoteluri au fost ridicate, în ultimii ani, în cele mai importante orașe ale țării, însă într-un număr redus. În concluzie, s-a prevăzut ca rețeaua hotelieră din R.D.G., pînă în anul 1970, să se completeze prin construirea mai multor mii de paturi.

Revista prezintă șase proiecte pentru noi hoteluri la Berlin, Magdeburg, Karl Marx-Stadt, Potsdam și Leipzig, unele din ele fiind astăzi în exploatare, altele în fază de execuție sau de proiect.

Pe baza analizei amănunțite a acestor proiecte, din punct de vedere al amplasamentului și circulației, al funcționalității, al rezolvării constructive și al economicității execuției și exploatarei, se scot în evidență deficiențele esențiale, comune proiectelor, și factorii cărora ele se datoresc și se fac unele propuneri pentru activitatea viitoare.

Se constată insuficiența preocupare pentru alegerea amplasamentului hotelului: accesul este adesea dificil, spațiul pentru parcare a mașinilor este prea mic și nu ține seama de dezvoltarea turismului în viitor; în unele cazuri s-au dat două intrări pentru vizitatorii hotelului, rezolvare nejudicioasă.

Nu s-a urmărit întotdeauna posibilitatea de a se folosi prefabricatele în construcție; prin dezvoltarea parterului cu hol de recepție, salon, restaurante, servicii etc., s-a eliminat în multe cazuri folosirea de elemente prefabricate sub corpul de cazare. Această rezolvare de plan a dus în alte cazuri la un sistem mixt cu construcții monolite la parter și din panouri mari sau elemente spațiale la partea superioară (fig. 2).

Se fac propuneri pentru o schemă a hotelului în care partea comună și gastronomică să fie într-un corp pe parter, legat de cel de cazare, astfel ca execuția acestuia din urmă să fie ușoară, rapidă și să se bazeze pe elemente tipizate și prefabricate (fig. 3, 4, 5).

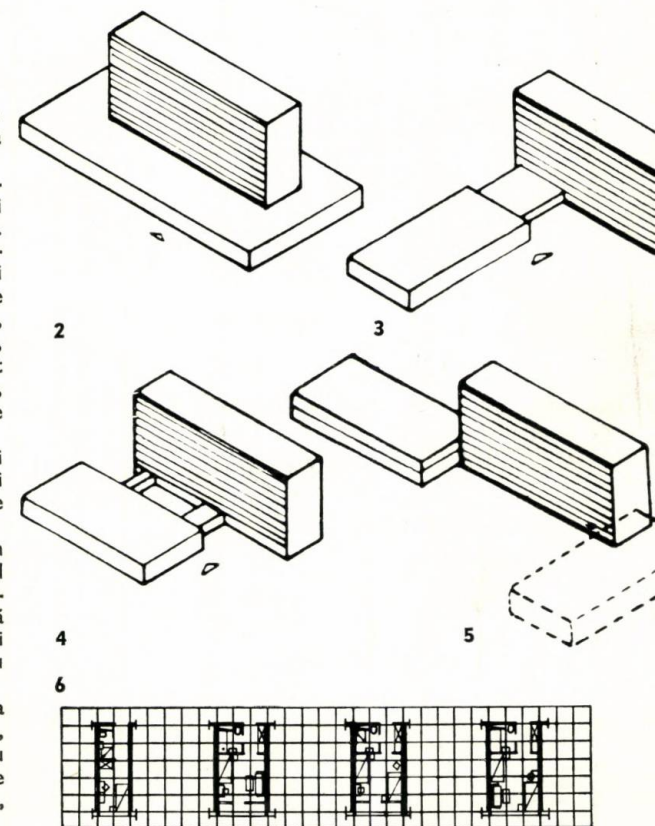
Majoritatea hotelurilor au fost proiectate pentru un anumit grad de confort, dar prin felul cum au fost tratate etajele, cît și prin raportul dintre numărul de paturi și gradul de dezvoltare al părților comune, se trece întotdeauna într-o categorie superioară, ceea ce duce la o ineficiență economică din toate punctele de vedere. De asemenea se observă o neconcordanță între gradul de confort al camerelor (un procent mare de camere cu duș sau chiar numai cu lavoar) și gradul superior de confort al restaurantelor și celorlalte părți comune.

În urma constatărilor făcute, în revistă se propun următoarele:

— proiectarea hotelurilor să se bazeze pe un plan științific, aprobat de organele de resort, al dezvoltării rețelei hoteliere pe regiune; acest plan să indice necesarul de paturi, pe categorii de hotel, mărimea fiecărui obiect și ordinea lucrărilor; tema să se întocmească în strînsă colaborare de către urbanist, proiectant, tehnolog și economist;

— în alegerea amplasamentului să se țină seama de posibilitatea de a se primi grupuri mari de turiști (accesul în hotel, parcaje);

— la baza proiectării-tip să stea în special caracteristicile hotelului de gradul III, avînd în vedere necesitatea reducerii costului construcțiilor social-culturale;

— funcție de aceasta să se analizeze dezvoltarea părților comune și să se reducă la minimum necesar; se recomandă comasarea a două unități pentru un singur serviciu de etaj (2×22 paturi); pentru camerele cu un pat să se folosească traveea de 2,40 m, iar pentru cea cu două paturi, traveea de 3,60 m (fig. 6), știut fiind că în cazul folosirii a două travei de 2,40 m (4,80 m) se pierde mult spațiu atât în cameră cât și în vestibul; să se reducă la minimum suprafețele auxiliare prin renunțarea la spălătorie proprie, prin prelucrarea în bucătăria restaurantului a unor semipreparate venite din afară;

— schema construcției trebuie să permită o execuție bazată în exclusivitate pe un grad înalt de prefabricare (planșee prefabricate, panouri mari, elemente spațiale etc.); în instalații trebuie să se folosească noduri prefabricate tip;

— se propune standardizarea mobilierului pentru camera de hotel, bazată pe existența unui număr mic de celule tip.

Pentru a se putea încadra un hotel într-o anumită categorie și pentru ca să existe criterii unice de comparație a apărut necesitatea clasificării lor. Astfel, se propune o grupă superioară de hoteluri reprezentative, în timp ce hotelurile de călători se împart în trei categorii sau chiar patru, ținând seama de necesitatea de a se da un număr de paturi la un preț foarte redus. Diferențierea se traduce prin costul parital al unui loc la hotel; de aci decurg caracteristici variate, pe care revista le arată amănunțit.

Studiul face și unele propuneri în ceea ce privește indicii de suprafețe pentru diferitele categorii și se încheie cu un tabel comparativ al diferiților indici de capacitate, spațiali, de cost al câtorva hoteluri noi din R.D.G. ca și indicii propuși pentru un hotel tip.

«Deutsche Architektur», Berlin, nr. 2/1964

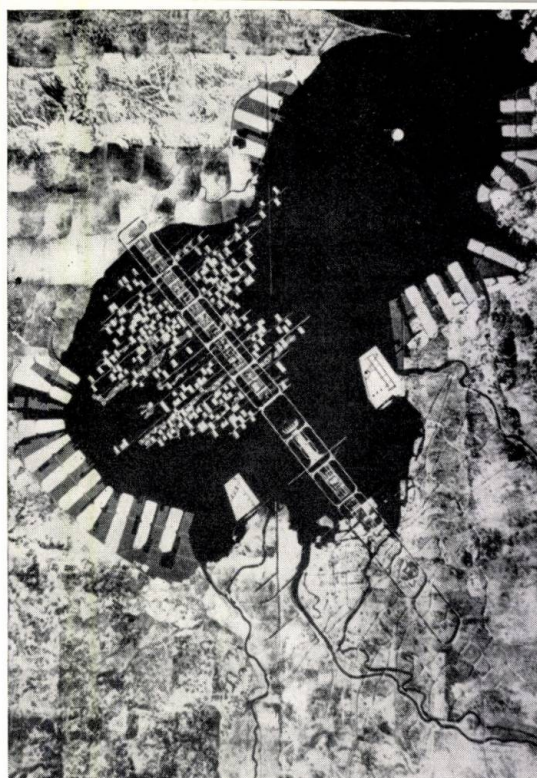
R. F. GERMANĂ

Utopie și realitate în urbanism

Primul număr al revistei germane «*Bauen und Wohnen*», apărut în anul 1964, este consacrat în întregime problemelor de urbanism. Revista cuprinde articole în care sînt ridicate probleme deosebit de interesante și de actuale.

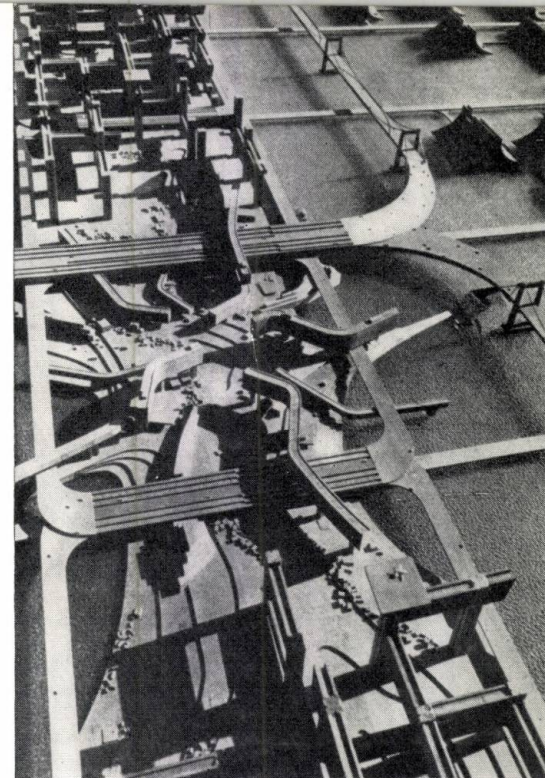
Articolul «*Utopie și realitate în urbanism*», semnat de prof. dr. ing. Jürgen Joedicke, sub a cărui îndrumare a apărut întregul număr al revistei, constituie un îndemn către studiul problemelor de proiectare și de sistematizare, specifice contemporaneității și condițiilor viitoare de dezvoltare a orașelor. Prin articolele înserate în acest număr al revistei «*Bauen und Wohnen*», Jürgen Joedicke urmărește să supună unei analize și unei discuții largi în rîndul arhitecților probleme ca de exemplu: raportul dintre obiectul arhitectural, respectiv clădirea unicat, și structura viitoare a orașului; relația dintre activitatea de cercetare în domeniul sistematizării și realitățile procesului de renovare urbană în plină desfășurare; posibilitățile de cooperare în studiul problemelor de arhitectură cu sociologia, psihologia etc. În încheiere, autorul articolului subliniază că prin conținutul său acest număr al revistei a fost alcătuit pentru a fi examinat cu atenție, întrucît urmărește să ridice în fața cititorilor aspecte care generează probleme de sistematizare încă deschise, care mai trebuie să fie analizate cu multă adîncime.

În cuprinsul revistei, un loc important îl ocupă, atît prin natura și amploarea problemelor, cît și din punct de vedere al modului de prezentare a acestora, articolul «*Un proiect de plan de sistematizare pentru orașul Tokio*», semnat de arhitectul Kenzo Tange și de Arata Isozaki, Koji Kamiya, Heiki Koh, Noriaki Kurokawa și Sadao Watanabe. Autorii articolului prezintă principalele pro-

7

Proiect de sistematizare pentru orașul Tokio — Propunerea lui Kenzo Tange — Vederi ale machetei

8

bleme și principiile, luate în considerare la elaborarea proiectului de sistematizare și de dezvoltare a orașului Tokio, care să corespundă creșterii numărului de locuitori ai orașului de la 10 la 15 milioane de oameni.

Problema centrală ridicată și pusă în discuție de autori este aceea a posibilităților de dezvoltare în perspectivă a orașelor mari și în special a celor cu peste 10 milioane de locuitori. Autorii afirmă că în prezent marile metropole, inclusiv Tokio, se găsesc, în ceea ce privește posibilitățile lor de dezvoltare, într-o stare de totală confuzie. Cauza principală a acestui «*dezastru*» constă, după părerea autorilor, în faptul că structura fizică a unor astfel de orașe este depășită, în sensul că ea nu mai poate face față procesului de expansiune.

Cu toate că promovarea dinamicii de creștere continuă este o caracteristică a orașelor mari, sistemele, structura urbană actuală — moștenire determinată de factorii social-economici specifici orînduirilor sociale ale trecutului — nu pot oferi posibilități de extindere. Pe baza acestor considerente, autorii subliniază necesitatea ca societatea să se ocupe cu toată atenția de aceste orașe mari, uriașe, și să caute rezolvarea problemelor pe care acestea le ridică, descoperind caracterul și expresia lor.

În cuprinsul articolului se prezintă, pornind de la examinarea caracteristicilor esențiale ale orașelor cu 10 milioane de locuitori și de la comentarea importanței lor și a necesității creșterii acestora, propunerile privind sistematizarea orașului, punînd în evidență în special propunerile pentru modificarea structurii orașului. Analizînd situația actuală a orașelor foarte mari și în special aceea a orașului Tokio, autorii ajung la concluzia că structura actuală a metropolei nu este compatibilă cu mobilitatea necesară desfășurării vieții moderne. Forma veche nu mai corespunde și nu poate satisface noile condiții de viață. Sistemul stradal radial nu poate face față cerințelor de mobilitate a celor 10—15 milioane de locuitori.

Planul de sistematizare a orașului Tokio, propus de autori, are la bază următoarele principii:

1 — Trecerea de la sistemul radial centripet la un sistem de dezvoltare liniară.

2 — Crearea posibilităților de cuprindere a structurii orașului, a sistemului de circulație și a arhitecturii într-un tot unitar.

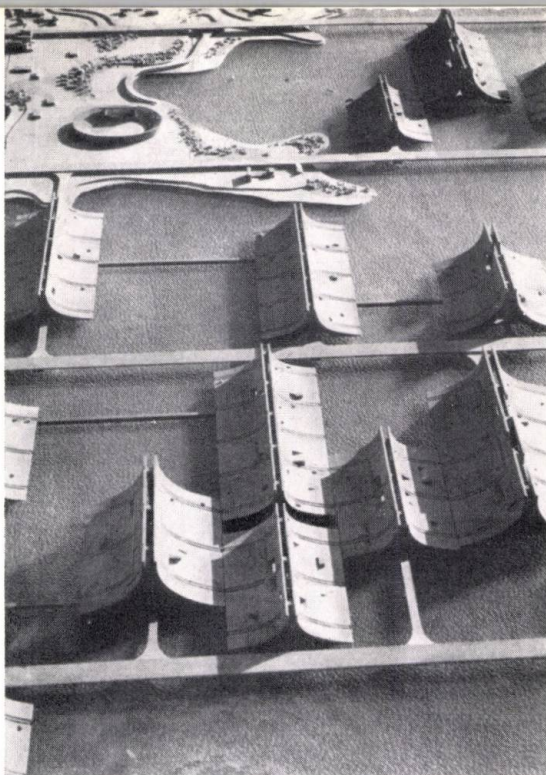
3 — Realizarea unei noi organizări spațiale care să reflecte organizarea deschisă și mobilitatea societății actuale.

Urmărind evitarea dificultăților care apar în desfășurarea circulației din oraș, după părerea autorilor, datorită sistemului inelar, și avînd în vedere lipsa de teren și — ca o consecință a acestuia — posibilitățile limitate de dezvoltare a orașului, în planul de sistematizare se propune crearea unei noi axe urbane, majore, care să traverseze golful maritim către care este orientat orașul. Prin această soluție autorii urmăresc, pe de o parte, să creeze posibilitatea înlocuirii sistemului radial centripet, închis, ce îngreunează dezvoltarea teritorială și rezolvarea circulației, printr-o dezvoltare liniară, deschisă, care ar putea oferi posibilitatea creșterii nestînjinite și armonioase a orașului în etape succesive, iar, pe de altă parte, să învingă criza determinată de lipsa de teren care împiedică dezvoltarea orașului.

Soluția urbanistică se bazează pe soluții constructive deosebit de îndrăznețe. Axul major al orașului conceput ca o înlănțuire de mari inele de circulație vehiculară de mare viteză, în interiorul cărora își găsesc locul construcții corespunzînd diferitelor funcțiuni economice, administrativ-politice și social-culturale ale metropolei, ar urma să fie realizat pe un sistem de plăci suprapuse, suspendate la cca. 60 m deasupra nivelului apelor golfului Tokio. Concepția acestui nou ax magistral al orașului, flancat de sistemele unor ansambluri de locuințe, și acestea deosebit de originale prin rezolvarea arhitecturală și constructivă, exprimă, prin soluțiile propuse, principiile enunțate mai sus.

În cuprinsul capitolelor care se referă la principalele probleme ale planului de sistematizare elaborat pentru orașul Tokio, autorii susțin și fundamentează soluțiile adoptate în propunerile prezentate și încheie articolul cu unele referiri la posibilitățile de realizare a planului propus, astfel:

«Unii vor pune poate sub semnul întrebării posibilitățile tehnice necesare pentru realizarea amenajărilor propuse de noi.

Detaliu de sistematizare a unui cartier de locuințe din Tokio — Propunerea lui Kenzo Tange

Acest dubiu ar fi justificat deoarece în ultimii 50 ani nu s-a manifestat în domeniul construcțiilor o evoluție mai deosebită. Cu toate acestea, în tot acest interval a fost oricând posibil să fie construiți zgîrie-nori de 300 m înălțime și poduri suspendate de 1 km lungime. Pe de altă parte, este greșit să se afirme că în domeniul construcțiilor tehnica nu ar fi făcut progrese, deoarece posibilitățile ei au crescut colosal. Dificultatea a constat în faptul că nu au fost întreprinse lucrări de construcții care să antreneze întreg potențialul tehnicii moderne. Inginerii și arhitecții au putut aplica soluțiile lor numai în măsura unor detalii. Dacă s-ar aborda noi domenii — orașe deasupra mării sau uriașe construcții suspendate — forța latentă a tehnicii moderne ar învinge opreliștile care o îngrădesc acum. Situația actuală a tehnicii construcțiilor nu este un motiv de șovăire. Cînd se va oferi prilejul, tehnica se va manifesta »...

Ecumenopolis — S.U.A., anul 2060; populația prevăzută este de 925 milioane locuitori

« De asemenea, unii oameni obiectează că planul propus nu este compatibil cu legislația existentă. Ar fi o greșeală să considerăm imuabile actualele legi în construcție. Progresul civilizației și al tehnicii impune treptata revizuire a legislației. În fine, legile au fost statuate pentru a îmbunătăți societatea și ar fi ridicol să argumentăm părăsirea unor planuri pentru făurirea condițiilor unei societăți mai bune, cu păstrarea unor legi vechi ».

« În fine, mulți oameni își vor pune problema dacă construcția pe care o propunem va putea fi realizată în actualele condiții politice. Și acest dubiu este întemeiat fiindcă particularismul care domnește în guvernământ împiedică apariția oricărei politici cuprinzătoare. În aceste condiții nu este aptă a fi realizată nici o lucrare de ansamblu de amploare ».

Mai departe autorii afirmă: « Tokio nu va fi salvat. Este cu neputință să așteptăm ca forța pentru schimbarea situației orașului să izvorască și să se dezvolte din interiorul actualului sistem și din actuala organizare. Această forță trebuie să vină sub forma opiniei publice din afară. Oamenii de afaceri, pedagogi, personalități marcante din domeniul culturii, jurnaliști și tot poporul trebuie să lucreze la reconstrucția capitalei Japoniei. Dacă acest curent va fi realizat, este de presupus că se vor alătura și mulți politicieni și oameni de stat. Oamenii aparținând tuturor claselor și de toate profesiile ar trebui să abordeze problema asanării orașului Tokio ».

Constantinos A. Doxiadis semnează articolul « Ecumenopolis — orașul viitorului ».

Articolul cuprinde o trecere în revistă — pe baza concepțiilor autorului — a evoluției orașului, trecînd de la forma și caracteristicile orașului « polis » la aceea de « dinapolis », specifică epocii de fundare a statelor naționale. Continuu dezvoltare a acestor orașe a dus la apariția așa numitelor « metropolis », care, la rîndul lor, crescînd și incluzînd localitățile și așezările învecinate, au generat orașul de tip « megalopolis », respectiv grupări de metropole strîns legate între ele, ca de exemplu: cele din regiunea dintre Boston și Washington din S.U.A., din Belgia, de pe coasta de est a Chinei, sau din regiunea Bengal (India). Acest fenomen de continuă creștere face pe autor să se considere îndreptățit să presupună că prin analogie creșterea acestor grupări va duce la treptata reunire a tuturor orașelor într-un unic organism, pe care îl numește « ecumenopolis ».

Autorul susține că dezvoltarea orașelor de la tipul dinapolis la megalopolis și apoi în continuare la cel de ecumenopolis se bazează pe următoarele cauze:

- a) creșterea populației;
- b) creșterea capitalului care stimulează activitatea de construcție;
- c) tendința către socializare care, după părerea autorului, independent de sistemul politic, duce către o repartizare uniformă a produselor față de toate părțile societății;
- d) influența mașinilor ca mijloc de transport și de producție; orașe care în trecut erau populate de oameni și de animale sînt astăzi, dacă se ia în considerare mărimea și numărul acestora, populate în primul rînd de mașini și vehicule și în al doilea rînd de oameni și de foarte puține animale.

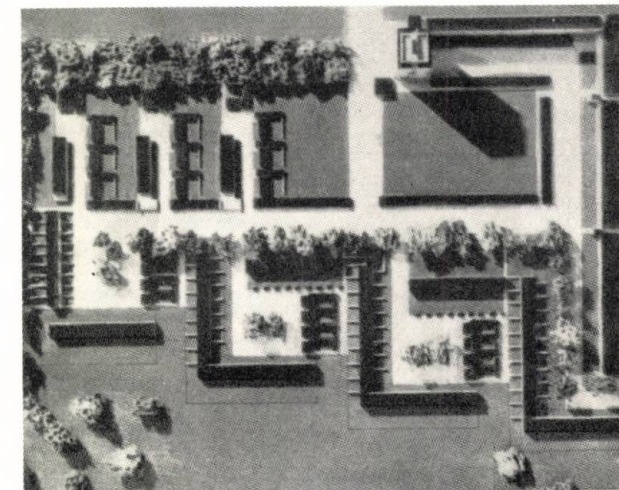
Fenomenul de creștere a orașelor și formarea unui sistem de așezări va accelera în mod evident înlocuirea orașelor actuale. Autorul subliniază necesitatea pregătirii condițiilor propice acestei dezvoltări, fără a căuta « rezolvarea » problemelor care se pun în centrele haotice. Pentru început va trebui, de exemplu, să fie pregătite căile de circulație principale care în special constituie o problemă caracteristică a așezării orașului viitorului. Aglomerațiile actuale vor deveni celule ale ecumenopolei. Autorul consideră că orice discuție sau luare de poziție « pro » sau « contra » ecumenopolei este

nejustificată fiindcă ea s-a și născut. Proiectarea izolată a unui oraș sau a unei regiuni nu mai este posibilă, va fi utilă numai proiectarea totală. În încheiere, autorul scoate în evidență necesitatea de a ține seamă de ansamblul larg în proiectarea urbanistică, necesitate care rezultă din studiul evoluției orașelor și din caracteristicile orașului viitorului.

★

În articolul « Identitatea și intimitatea marelui oraș », Jacob Berend Bakema pune în discuție problema și susține necesitatea asigurării specificului local fiecărui oraș și respectarea, în realizarea noilor ansambluri urbane, a relației față de scara umană.

Multe din orașele bine cunoscute dispun de elemente naturale de identificare, cum ar fi de exemplu prezența unor importante suprafețe de apă: Canal Grande la Veneția, Sena la Paris, Dunărea la Viena, Tibrul la Roma etc. Elementul de identificare nu-și poate extinde decît în mică măsură sau chiar de loc efectul asupra noilor porțiuni de oraș, apărute în decursul timpului și de obicei în zone mai îndepărtate față de elementul de identificare. Locuitorilor noilor cartiere trebuie să li se creeze în interiorul acestor cartiere elemente caracteristice care să imprime personalitatea și specificul de care oamenii au nevoie pentru a se simți bine, pentru a asigura intimitatea necesară ansamblurilor de locuit. Pentru a putea determina forma locuinței care contribuie în cea mai mare măsură la alcătuirea fondului construit, astfel ca ea să corespundă funcțiunii în anul 2000, autorul consideră că este necesar a examina și stabili care vor fi cerințele locuitorilor și condițiile de realizare în etapa respectivă și, ca urmare, face o sumară enunțare a

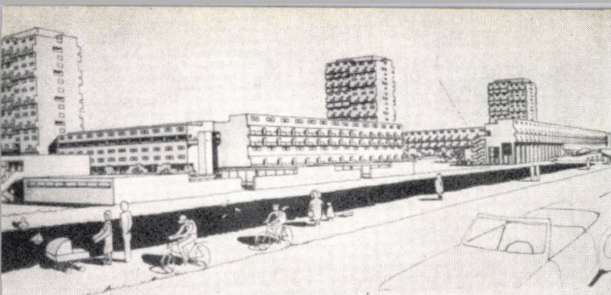

11
Sistematizarea cartierului Woensel din orașul Eindhoven — Olanda, 1962

unora din aspectele care, după părerea sa, vor putea influența evoluția funcțiunilor locuinței și modul de rezolvare a acestora în viitor.

★

În articolul « Despre proiectarea locuinței », Paul Chombart de Lauwe, Montrouge, comentează o serie de probleme social-economice legate atît de concepția locuinței în sine cît și, în special, de organizarea ansamblului, a cadrului arhitectural și urbanistic corespunzător funcțiunii de locuit.

12

Proiect de ansamblu urban pentru Amsterdam-Nord; autori: Bakema, van den Broek, van Eyck, 1963 — Perspectivă

Autorul abordează problema mult dezbătută a avantajelor și dezavantajelor pe care le oferă în diferite condiții locuințele unifamiliale, izolate, în clădiri cu puține caturi, pe de o parte, și locuințele în blocuri cu multe caturi, pe de altă parte. În ceea ce privește locuințele unifamiliale, răspindite pe teritorii întinse, așa cum este cazul în S.U.A., autorul subliniază că acest sistem presupune existența unui nivel de trai ridicat și a unui grad de motorizare accentuat, respectiv una sau două mașini pentru o familie. Această soluție pare să satisfacă pe cei care sînt partizani ai unui mod de viață independent a tuturor membrilor de familie; în realitate, este însă o concepție particulară despre viața socială comună. În continuare, autorul afirmă că majoritatea arhitecților susțin, pe bună dreptate, că rezolvarea problemei locuințelor prin locuințe unifamiliale este iluzorie și că rezolvarea locuințelor în clădiri cu multe apartamente, în blocuri de locuit, este inevitabilă. Problema centrală este de fapt organizarea condițiilor de cadru și de mediu în care să se desfășoare relațiile sociale între familiile care vor alcătui colectivitatea. Iau naștere noi

unități de locuit a căror compoziție și organizare constituie probleme care încă mai trebuie examinate, studiate. În acest proces de clarificare a problemelor de organizare a ansamblurilor de locuințe, autorul arată că trebuie să fie antrenati sociologi, etnologi, economiști, psihologi etc. Rezolvări care, la prima vedere, pot să apară din punct de vedere economic favorabile, se pot dovedi ca necorespunzătoare, necesitînd cheltuieli suplimentare sau determinînd scăderea calitativă sau cantitativă a produsului muncii celor cazați în aceste ansambluri.

Autorul arată că nu mai este suficientă numai cunoașterea cerințelor individuale; societatea trebuie să fie cuprinsă în ansamblu, în toată complexitatea ei. Aceste probleme nu pot fi stăpînite și rezolvate de arhitecți singuri. Sarcina poate fi dusă la îndeplinire numai de colectivul larg de cercetători din diferite domenii științifice, în strînsă colaborare cu arhitecții și urbanistii.

★

Părerii și concluzii foarte asemănătoare cuprinde și articolul «Urbanismul — sarcină politică», în care Josef Lehmbruck face o caracterizare și o critică a urbanismului european, în general, și a celui din Germania, în special. Autorul își exprimă convingerea că urbanismul nu mai poate fi opera unui «mare arhitect»; după părerea sa, urbanismul este rezultatul acțiunii complexe a mai multor factori, un rol hotărîtor avîndu-l opinia publică de care trebuie să se țină seamă.

O bună parte a articolului este consacrată expunerii avantajelor pe care le oferă pe plan urbanistic, din punct de vedere al confortului și al economicității în investiții și exploatare, realizarea locuințelor în clădiri cu multe caturi.

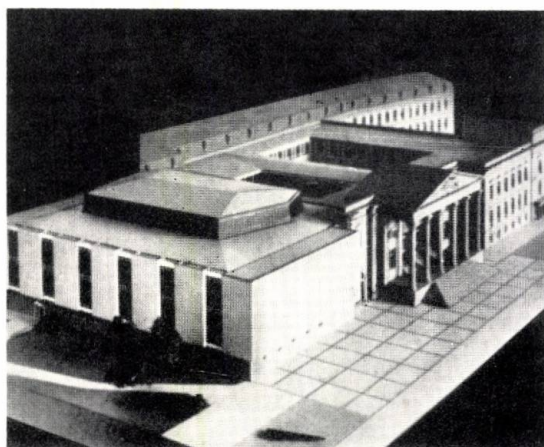
R. R.

Parlamentul dietei din Hanovra

Construcția clădirii parlamentului dietei din Hanovra a landului Saxonia inferioară, pe amplasamentul castelului Leine, a pus autorului, arh. Dieter Oesterlen, problema de a îmbina într-un întreg armonios ruinele vechiului castel cu volumele simple ale arhitecturii moderne. Soluția adoptată a arătat că o astfel de îmbinare este posibilă. Dificultatea principală, în faza de proiectare, a fost aceea de a adopta scara potrivită între ruinele existente ale castelului și exigențele funcționale ale construcției noi. De aci și înălțimea prea mare a încăperilor. Rezultatul final produce însă o impresie de echilibru și corespunde efectului de prestigiu cerut (fig. 13, 14, 15).

Proiectarea și execuția au durat 8 ani (1954—1962). Interioarele au fost tratate în întregime în stil modern, inclusiv în porțiunile restaurate ale castelului. Atît metoda constructivă, folosirea materialelor, cît și instalațiile tehnice și aranjamentul încăperilor au la bază gîndirea arhitectonică modernă.

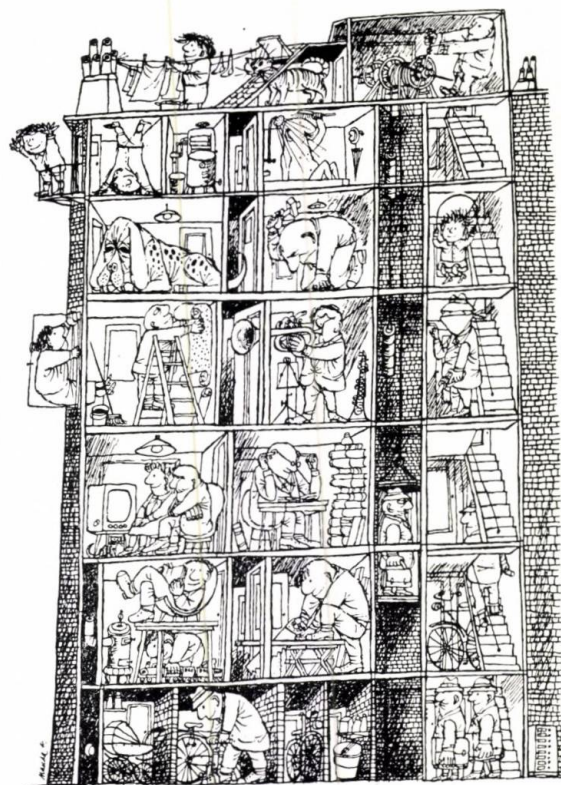
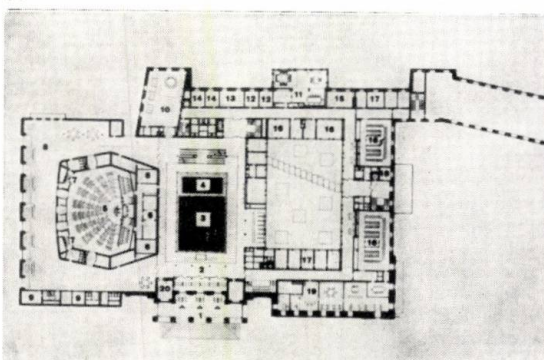
«Bauen+Wohnen», Zürich, 2/1964

14

13

15

16

OLANDA

Construcția locuințelor

Revista «Town and Country Planning» din Londra notează că, cu prilejul dării în folosință a locuinței numărul 1 000 000, Comisia consultativă a femeilor pentru probleme de construcția locuințelor din Olanda a publicat o broșură sub forma unei scrisori deschise adresate ministrului construcțiilor de locuințe. În această «scrisoare», comisia prezintă ministrului felicitări pentru numărul mare de locuințe clădite și, o dată cu aceasta, îi sugerează propuneri de îmbunătățire a calității acestora.

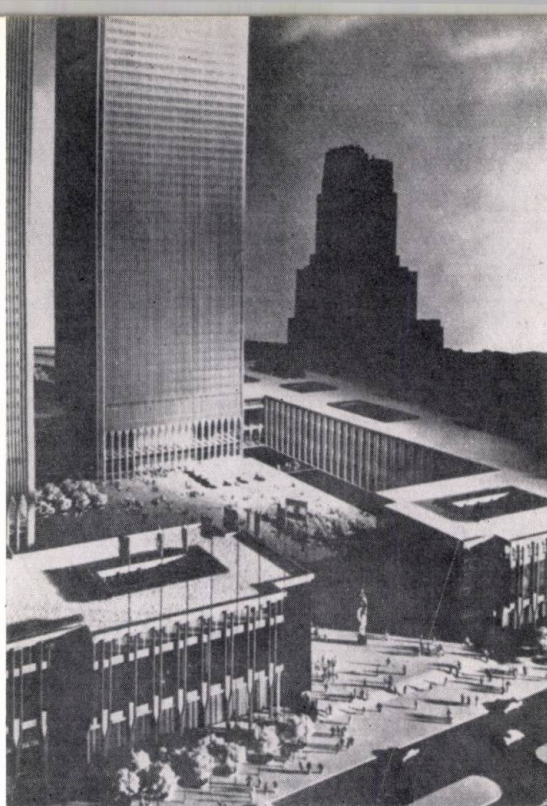
Ilustrațiile Nandei Hoogveen rezumă în mod plastic principalele doleanțe ale «gospodinilor olandeze» privind, mai ales, dimensiunile prea reduse ale camerelor și dependințelor, slaba izolare fonică a apartamentelor și alte neajunsuri ca cele ce se văd în figura de mai sus.

«Town and Country Planning», Londra, nr. 12/1964

S.U.A.

«Architectural Forum» și-a încetat apariția

Revista americană de arhitectură «Architectural Forum» și-a încetat apariția. Un articol editorial publicat în numărul 7/1964 explică aceasta prin faptul că, în cei peste 30 de ani de cînd există și deși reușise să atingă un tiraj de 64 000 exemplare, revista s-a găsit în permanent deficit financiar datorită spațiului de reclamă prea restrîns cumpărat de firmele de branșă. Ca urmare, președintele imperiului publicistic «Time Inc.», căruia îi aparținea «Architectural Forum», împreună cu numeroase alte publicații, printre care «Life», «Time», «Fortune», nu a mai socotit posibilă subvenționarea în continuare a revistei și a hotărît încetarea apariției ei.

17

Centrul mondial pentru comerț

Într-un punct cheie al New York-ului, în Manhattan, urmează a se construi centrul mondial pentru comerț, lucrare proiectată de arh. Minoru Yamasaki și formată din două turnuri alăturate de peste 400 m înălțime, cu 110 etaje (fig. 17).

Desigur că o asemenea construcție ridică probleme noi în tehnologia zgîrie-norilor americani și dezbaterile pe marginea proiectului sînt numeroase. Întrebările mai importante care s-au pus privesc în general amplasarea, amplasamentul, problemele de circulație, create de o asemenea aglomerare (cca. 50 000 funcționari și cca. 100 000 vizitatori zilnic), rentabilitatea.

În răspunsurile date, Minoru Yamasaki susține că înălțimea clădirii nu contează, dacă zona de acces capătă scară umană și este tratată ca atare. În cazul de față, autorul consideră că o piață cu o lățime de cca. 100 m, cu fîntîni, arcade, restaurante etc. îl vor pune pe om într-un cadru plăcut, atenuînd efectul accentului direct și zdrobitor al înălțimii celor două turnuri.

Structura este diferită de principiul pereților-cortină care a dominat construcția clădirilor înalte din ultima vreme. Peretele este de fapt o imensă rețea de zăbrele avînd elementul prefabricat de bază de $3 \times 7,2$ m (cu două deschideri și 3 stîlpi). Forțele de răsturnare ale vîntului sînt preluate de pereții exteriori, nucleul central, puternic, armat, preluînd numai sarcini gravitaționale (forțele nu sînt transmise la nucleul central prin planșee, ca în majoritatea structurilor cu pereți cortină). Un sistem unic de ferme de oțel pentru planșeu, prefabricat în unități de $3,9 \times 18$ m cu o înălțime de 83 cm, acționează ca o diafragmă care rigidizează stîlpii exteriori împotriva efectelor de încovoiere, torsiune, forfecare. Sistemul structural rezistă la diferitele solicitări cu un minim de greutate și permite rezolvarea unui exterior elegant fără dimensiuni mari de stîlpi.

Sistemul de ascensoare prevede ascensoare locale și rapide (acestea din urmă, cu o capacitate de 55 persoane, urcă cu o viteză de peste 500 m pe minut). Turnurile sînt împărțite în trei zone, despărțite de etajele 43 și 77 care servesc ca platforme de transbordare pentru ascensoarele locale ale fiecărei zone. Timpul de transport în orice punct al clădirii este calculat a fi de cel mult două minute.

Piața, de cca. 2 ha, este înconjurată de un grup de clădiri cu 5 niveluri, cuprinzînd un hotel cu o capacitate de 250 camere, magazine, pavilioane de expoziție etc. Circulația vehiculelor se face subteran pentru a nu interfera circulația de pietoni și pentru a evita aglomerația.

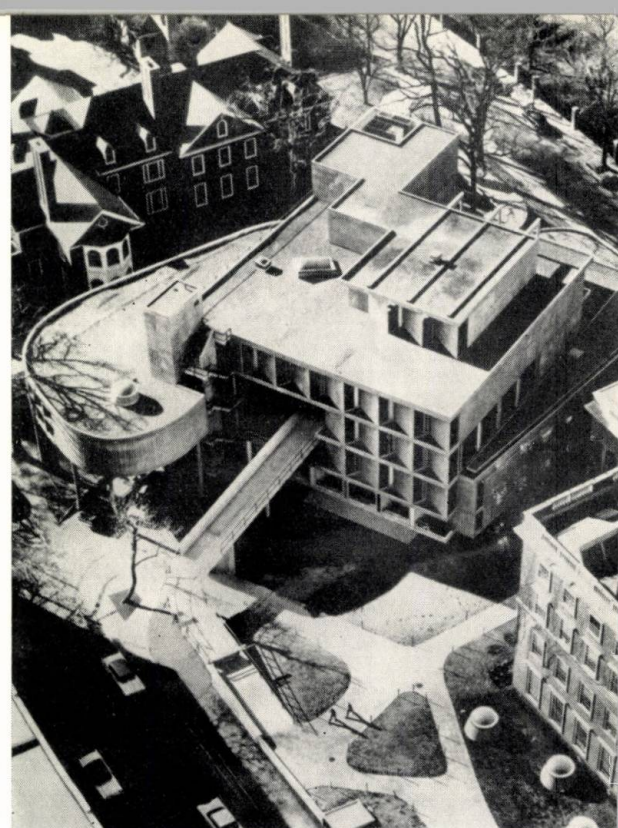
« Architectural Forum », New York, nr. 3/1964

Le Corbusier în S.U.A.

La 27 mai 1963 a fost inaugurată prima construcție a lui Le Corbusier în Statele Unite, destinată să adăpostească « Centrul Carpenter pentru Arte Vizuale » de pe lîngă Universitatea Harvard din Cambridge, statul Massachusetts (fig. 18).

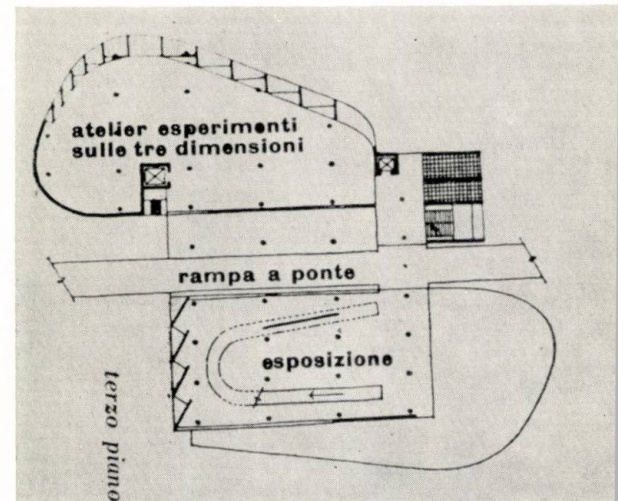
Clădirea este construită din beton armat, sticlă și oțel și are parter și 5 etaje. Ea a fost realizată pe baza planurilor întocmite de firma de arhitecți José Luis Sert, Jakson și Gourley. Un amănunt interesant este acela al « Străzii » care pătrunde direct în sălile de expoziție de la etajul 3 (fig. 19), evitînd astfel circulația publicului prin săli, ateliere sau birouri destinate numai studenților și personalului didactic și administrativ.

Domus, Milano, nr. 7/1963

18

19

R. P. UNGARĂ

În R. P. Ungară, acțiunea de punere în valoare a izvoarelor termale se desfășoară într-un ritm susținut. Complexul Szot de la Hajduszoboszló vine să completeze rețeaua existentă.

Construcția joasă a băilor, clădirea principală de cazare și sala de spectacole se ridică impunător în peisajul încă amorf, neconstruit (fig. 20).

Hotelul are o capacitate de cazare de 385 persoane. 90% din camere sînt cu 2 paturi, iar 10% cu 1 pat; 60% din camere au baie și 40% numai nișe cu lavabou. Camerele au dulapuri înzidite.

Grupul comun cuprinde un restaurant pentru 200 persoane, salon, bibliotecă, sală de biliard, o sală de spectacole pentru 400 persoane cu posibilitatea de a face proiecții pe ecran lat. La subsolul restaurantului se află bucătăria pentru 500 persoane și un complex

spălătorie-uscătorie-căldătorie-reparații pentru 1 000 persoane.

Construcția băilor termale înconjoară o curte interioară, adăpostită împotriva vîntului, cu un bazin descoperit care poate fi folosit și în timpul iernii. Aripa pentru tratamente cu băi obișnuite și băi de nămol este legată de clădirea băii termale care are o capacitate de 400 persoane.

Tot complexul este conceput pe o structură de beton armat monolit.

În camerele de hotel finisajul pardoselilor este din parchet, în sălile comune din PVC colorat; în hol este folosită marmura albă, în club tapete colorate. Ferestrele sînt în majoritatea lor metalice.

S-a prevăzut posibilitatea măririi spațiilor comune utile prin pereți glisanți.

« Magyar építőművészet ». Budapesta nr. 6/1963

20

U. R. S. S.

Într-un articol « *Amenajarea și construcția de noi raioane de locuit la Moscova* », publicat în revista « *Arhitectura S.S.S.R.* », sînt prezentate rezultatele unei discuții largi, organizate de secția din Moscova a Uniunii arhitecților din U.R.S.S., precum și ale unei anchete făcute în legătură cu principiile și metodele urbanistice aplicate în construcția ansamblurilor de locuințe din Moscova.

În anii 1962—1963 au fost date în exploatare, în Moscova, peste 200 000 apartamente.

Criteriul de apreciere a ansamblurilor realizate a fost respectarea cerinței de a se construi complex. Această complexitate trebuie să reprezinte o îmbinare a eforturilor arhitecților, constructorilor și lucrătorilor din industria de construcții, îndreptate spre același țel: a face viața oamenilor cît mai comodă și mai frumoasă.

Analizînd exemplele concrete din munca Institutului Mosproiect se trag o serie de concluzii:

Una dintre lucrările cele mai reușite este considerat raionul de locuințe Degunino. Colectivul de proiectare are meritul de a fi argumentat printre primii necesitatea mării densității locuibile a teritoriilor orașenești, a mării numărului de niveluri.

În practica urbanistică se răspîndește tot mai mult sistemul de amplasare pe trepte de servire a dotărilor social-culturale, pornind de la principiul asigurării unor comodități maxime pentru populație. Totuși, în acest domeniu se mai înregistrează lipsuri. În multe din microraiioanele realizate, dotările social-culturale, cum ar fi școlile, grădinițele și creșele, se construiesc abia după unul sau doi ani de la realizarea locuințelor. Explicația acestei situații trebuie căutată în faptul că investițiile pentru locuințe și dotări sînt utilizate de beneficiari diferiți.

De asemenea, se mai remarcă lipsuri în amenajarea teritoriului zonelor de locuit, a creării de spații verzi, terenuri de sport, locuri de odihnă etc. Aceste lipsuri se datoresc unei insuficiente organizări a procesului de construcție, în sensul că întreprinderile de execuție nu termină aceste lucrări.

Dar și arhitecții nu rezolvă totdeauna în mod corespunzător problema dotărilor social-culturale. De exemplu, în unele raioane, unitățile de alimentație și servicii publice sînt amplasate în mod uniform pe magistrale, lipsind treapta de servire primară a populației. Adesea argumentul hotărîtor în amplasarea acestor dotări este intenția de a împodobi magistralele, respectîndu-se mecanic normativile numai din punct de vedere al suprafețelor necesare.

Dotările pentru copii sînt amplasate adesea în interiorul ansamblurilor de locuit, suprimîndu-se spațiile de recreație pentru populație. În alte ansambluri, cum ar fi cvartalul 18 din cartierul de sud-vest, s-a creat un grup de 4 școli, ceea ce reprezintă o aglomerare nejustificată. De asemenea, amplasarea dotărilor gospodărești (garaje, centrale termice etc.), în apropierea dotărilor pentru copii, nu este potrivită.

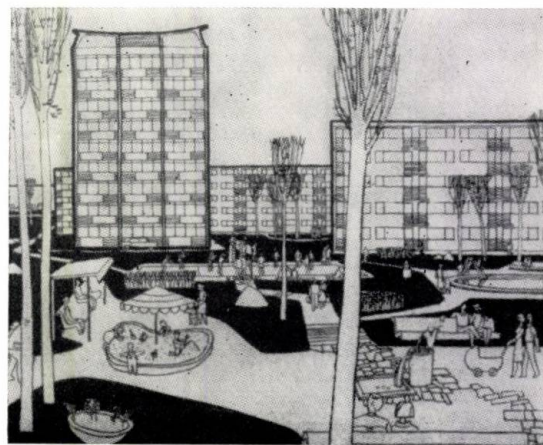
Utilizînd un același proiect-tip pentru blocuri-turn, într-un cartier (Prospectul Păcii) s-a ajuns la o compoziție neinteresantă și inertă, în timp ce în alt cartier (Sviblovo) efectul este reușit. Deci rolul hotărîtor îl

are nu numărul de clădiri sau caracterul proiectului-tip, ci nivelul profesional al rezolvării urbanistice a problemei.

O altă problemă de interes deosebit o constituie și amplasarea garajelor. Rezervarea de terenuri, ocupate în prezent de case, pentru garaje pe mai multe niveluri, ca și realizarea de garaje individuale, care ocupă prea mult teren, trebuie evitată.

În ceea ce privește organizarea zonei de locuit, una din cerințele importante o constituie asigurarea unității compoziționale a ansamblului.

Raioanele de locuit nu trebuie să fie intersectate de magistralele orașului. În cadrul acestor ansambluri de 25—40 000 locuitori, trebuie să se găsească toate dotările de servicii periodice, care formează centre deservind teritorii cu o rază de maximum 1 km.

22

Himki Hovrino. Organizarea spațiilor interioare într-un ansamblu

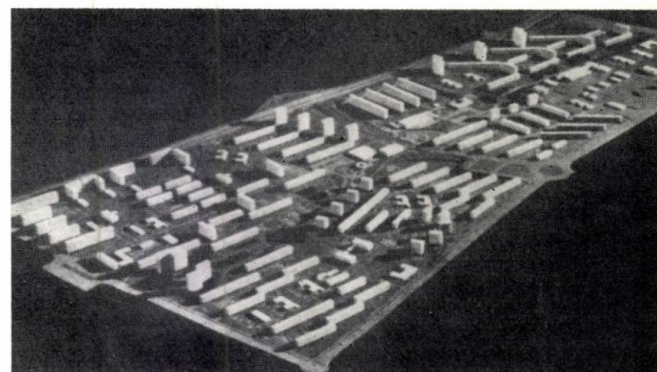
Unele alei pietonale nu duc la stațiile de transport în comun, care de altfel nu au fost prinse în proiectele de urbanism.

Ansamblurile realizate nu reprezintă în unele cazuri rezolvări arhitectonice valoroase. Se exagerează uneori cu amplasarea clădirilor strict după orientarea optimă, creîndu-se ansambluri monotone, înșirîndu-se fațade laterale către șosele, ceea ce creează aspecte dezagreabile, în special seara.

Adesea, procedee identice compoziționale sînt utilizate în situații complet diferite. Astfel, de exemplu, în raionul Horoshevo-Mnevniki aceleași « curți de onoare » sînt dispuse, atît către canal, cît și către magistrala de tranzit. În raionul Fili-Mazilovo rezolvarea arhitectonică este aceeași, atît pentru zona din apropierea parcului, cît și în lungul magistralei.

Rezolvarea compozițional-spațială se face în general fără a se ține seama de viziunea pe care o vor avea pietonii în mișcare.

Într-o serie de raioane noi, se remarcă scara insuficient de amplă a construcțiilor pentru o capitală. Acest lucru

23

Soluția urbanistică a cartierului Himki-Hovrino din Moscova—Machetă

se datorește nu numai regimului de construcții utilizat, cît mai ales fărîmării volumelor.

Proiectele și metodele constructive din ansamblurile analizate sînt aceleași. Rezultatele diferite se datoresc probabil interesului diferit pe care l-au arătat autorii.

Prin utilizarea, începînd din anul 1964, a clădirilor din panouri mari, cu 5, 9, 16 și chiar mai multe niveluri, s-au deschis în fața arhitecților noi posibilități compoziționale.

Utilizarea culorii în arhitectură este deosebit de importantă în cazul clădirilor cu forme simple executate din blocuri și panouri mari.

În alte raioane s-au utilizat culori tipătoare care au creat un efect lipsit de unitate și supărător.

Se subliniază că la aspectul pestriț al fațadelor contribuie logiile divers colorate, create de locatari prin transformarea balcoanelor. Populația nu poate fi trasă la răspundere pentru că dorește să-și îmbunătățească condițiile de confort. În consecință ar trebui să se pună în vînzare panouri și jardiniere adecvate.

Este necesar să se îmbunătățească seriile de proiecte-tip care există.

Inspiră îngrijorare situația din domeniul proiectării dotărilor social-culturale, deoarece multe din proiectele-tip utilizate în acest domeniu sînt nesatisfăcătoare.

Nici pînă azi nu s-au elaborat proiecte-tip pentru garaje cu 2 și 3 niveluri.

Este de dorit ca Institutul pentru proiectarea-tip și experimentală din Moscova să elaboreze toate proiectele-tip de dotări necesare, conform unui nomenclator complet.

În ceea ce privește spațiile verzi, trebuie spus că adesea lucrările de creare a acestora nu se termină. Se creează prea puține grădini de microraiion.

Amenajarea terenurilor de joc pentru copii este adesea nesatisfăcătoare, făcîndu-se fără discernămint artistic. Această situație surprinde, întrucît pe lîngă Direcția de arhitectură și sistematizare a Moscovei există un institut de proiectare, specializat în amenajarea exterioară și crearea de spații verzi.

Multe mii de locuitori participă la lucrările de amenajare a spațiilor verzi, însă această activitate trebuie dusă în conformitate cu proiectele de arhitectură și sub îndrumarea arhitecților.

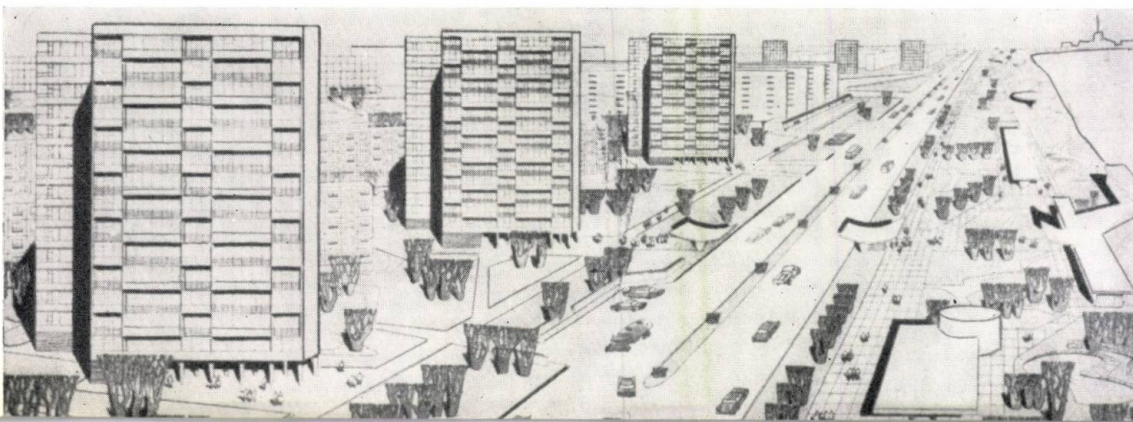
De asemenea, trebuie îmbunătățit gradul de exploatare și întreținere a clădirilor și teritoriului. Din nefericire, în legătură cu aceasta apar piedici legate de defecțiunile constructive, de neajunsurile în amenajarea exterioară sau de lipsa de gospodărire a ansamblurilor realizate.

Participanții la discuții au remarcat că, în ciuda lipsurilor constatate, sînt evidente totuși progresele înregistrate în realizarea ansamblurilor de locuințe, adoptîndu-se recomandări concrete în vederea îmbunătățirii aspectului urbanistic al capitalei U.R.S.S.

« *Arhitectura S.S.S.R.* », Moscova, nr. 2/1964
A. B.

Rezolvarea magistralei în cartierul Himki Hovrino din Moscova — Perspectivă

21

Prof. dr. Al. Steopoe

MATERIALE DE CONSTRUCȚII

București, Editura Tehnică, 1964
476 pag., 325 figuri în text

Lucrarea tratează despre materialele folosite azi în construcțiile de tot felul și cuprinde trei părți: în prima parte sînt precizate unele noțiuni de chimie-fizică; partea a doua tratează principalele materiale anorganice, iar partea a treia se ocupă de materialele organice.

Prin modul aprofundat în care sînt studiate tipurile de materiale de construcție — în ceea ce privește compoziția chimică, structura fizică, procesele chimice și fizice ce se petrec la punerea lor în operă, metodele de cercetare a calității acestora — lucrarea se adresează cu precădere inginerilor constructori și studenților din facultățile de construcții.

Apreciem că o parte din capitolele tratatului «Materiale de construcții» prezintă un deosebit interes și pentru arhitecții din instituturile de proiectare sau din întreprinderile de execuție. Ne referim în special la capitolele în care sînt studiate pietrele naturale de construcție, pietrele artificiale de tip beton, produsele ceramice, mortarele, materialele de construcție din sticlă, metalele, lemnul, materialele din polimeri, materialele de izolație, protecție și finisaj.

Cercetarea bogatului material cuprins în tratatul prof. dr. Steopoe pune la îndemîna inginerilor și arhitecților proiectanți posibilitatea stabilirii cauzelor degradării și distrugerii materialelor de construcție puse în operă — cauze datorate nu unor calcule greșite, ci necunoașterii materialelor folosite, punerii lor greșite în lucrare și neglijării efectelor pe care le are asupra lor acțiunea agenților chimici și fizici din mediul înconjurător.

Deși lucrarea se adresează inginerilor constructori, apreciem că o dezvoltare mai pronunțată a unor capitole — cum ar fi acelea în care se tratează materialele de construcții din sticlă și praful hidrofob

— ar fi de un interes mult sporit și pentru arhitecții proiectanți.

Noile produse din sticlă, cum sînt geamurile de tip termopan, termoabsorbante ș.a. nu sînt analizate; praful hidrofob este indicat ca material de izolație termică și hidrofobă după vechile soluții de utilizare a lui la acoperișuri.

În ansamblu, lucrarea «Materiale de Construcții» constituie un exemplu de fundamentare teoretică a tehnologiei materialelor de construcții și un îndrumar valoros către o atitudine științifică în cunoașterea și folosirea acestora.

Împletind prețioase elemente și date noi cu cercetările și rezultatele unei experiențe personale de peste patruzeci de ani, autorul, prof. dr. Steopoe, ne prezintă o lucrare de un înalt nivel științific.

Arh. MIRCEA ENESCU

A. B. Иконников, Г. П. Степанов
Эстетика социалистического города

A. V. Ikonnikov, G. P. Stepanov
Estetica orașului socialist

Editura Academiei de Artă a U.R.S.S.,
Moscova, 1963
287 pag., 157 ilustrații

Lucrarea urmărește să redea cele mai însemnate probleme de estetică a orașului socialist contemporan, problemele teoriei și practicii, crearea fizionomiei sale. Autorii scot în evidență unitatea complexă a problemelor estetice ale orașului contemporan, care cuprinde în complexitatea sa realizări arhitecturale legate de dezvoltarea deosebită a tehnicii actuale, precum și însemnătatea estetică a diferitelor ansambluri de arhitectură.

Se supune unei analize critice multilaterale experiența dobîndită pînă în prezent, luîndu-se ca bază atît realizările cît și greșelile, experiența U.R.S.S. și a altor țări.

Cartea este bogat ilustrată cu fotografii ale unor edificii din Moscova, Lenin-

grad, Volgograd, Kiev, Tbilisi, Minsk etc. Totodată, o mare atenție se acordă problemelor construcției contemporane din S.U.A., Anglia, Franța, Elveția, Argentina și din alte țări.

Prima parte a cărții intitulată «Problemele estetice ale dezvoltării orașului», scrisă de A. V. Ikonnikov, este împărțită în următoarele capitole: arhitectura și legile estetice de bază ale acesteia, organizarea spațiului, arhitectura și tehnica în ansamblul orașului, orașul și natura, problema interacțiunii artelor.

Partea a doua, «Compoziția elementelor orașului», semnată de G. P. Stepanov, cuprinde următoarele capitole: compoziția de volum și spațială a elementelor orașului; tipul clădirilor și compoziția lor, pictura și plastica în arhitectura orașului contemporan.

În compoziția structurală a cărții se evidențiază ideea autorilor care socotesc drept caracteristică determinantă a arhitecturii «organizarea rațională prin care se formulează material mediul înconjurător pentru a sluji vieții și activității umane, pentru satisfacerea necesităților societății».

Aceasta cuprinde clădiri unicate și complexe de arhitectură, o parte din natura înconjurătoare orașului, organizată pentru odihnă și recreație; de asemenea elementele care contribuie la organizarea mediului înconjurător: monumente, obeliscuri, poduri, terase și scări, fîntîni etc.

Vorbind de calitățile estetice ale arhitecturii, autorii le împart în trei categorii, în dependența lor de sarcinile sociale:

1) Categoriile estetice — ca un «produs secundar», rezultat din rezolvarea partiului în acord funcțional desăvîrșit. Trebuie ținut seama că un oarecare grad de expresivitate estetică este specific fiecărei construcții în care s-a realizat în mod fericit sarcina practică și s-a obținut în mod rațional un mediu organizat (construcții industriale, depozite, construcții temporare).

2) Frumosul perceptibil afectiv este un rezultat nu numai utilitar dar și al unei activități specifice creatoare. Aceasta înseamnă că în limita rezolvărilor raționale, din punct de vedere funcțional și constructiv, trebuie să fie găsite variante și feluri de tratare care să asigure arhitecturii influența emoțională necesară (deschiderea sau izolarea diverselor spații, armonizarea diverselor părți componente ale clădirilor, alegerea unui sau a altuia dintre sistemele de construcții sau a formelor elementelor întreguite, sublinierea sau ordonarea ritmului lor, stabilirea metodelor de prelucrare a suprafețelor, factura și culoarea, sublinierea vizuală a detaliilor etc.).

3) Plasticitatea artistică ca o formă deosebită de reflectare a realității (monumente sau construcții cu caracter memorial în care se reflectă totalitatea ideilor izvorîte din concepția despre lume a societății), punîndu-se astfel în fața arhitecturii o sarcină specifică artei. Construcțiile respective devin produse ale artei, deși ele satisfac totodată cerințe practice și materiale.

Între aceste categorii nu există granițe, una derivînd din alta și, pe baza ei, fiecare

deosebindu-se calitativ și reprezentînd un grup de fenomene. Dar încercarea de a răspîndi cerințele uneia sau alteia asupra arhitecturii în întregime, fără discernămint, duce la grave greșeli teoretice și la realizări scumpe plătite în practică.

Unitatea dintre util și estetic în arhitectură reprezintă metoda ei specifică de creație în care sînt unite într-un tot creația artistică și cea tehnică.

Problemele influenței pe care o are pictura, sculptura și arta aplicată asupra mediului vieții sociale în orașe sînt tratate pe larg în carte, subliniindu-se faptul că împreună cu arhitectura ele nu numai că îmbogățesc calitățile estetice ale acestui mediu, dar participă activ la rezolvarea sarcinilor ideologice și educative puse de societate.

Sinteza acestor arte — arhitectură, pictură, sculptură — reprezintă nu numai legătura strînsă dintre componente, dar și naștere, în urma influențării reciproce, la noi calități, pe care pînă atunci nici una din ele, luate separat, nu le avea.

Problema organizării spațiale ca bază a compoziției arhitecturale, legătura strînsă dintre întregul sistem și rezolvările de detaliu, problema unității organice a structurii spațiale orașenești — probleme care își capătă rezolvarea numai în cadrul urbanismului socialist — sînt pe larg dezbătute în această lucrare.

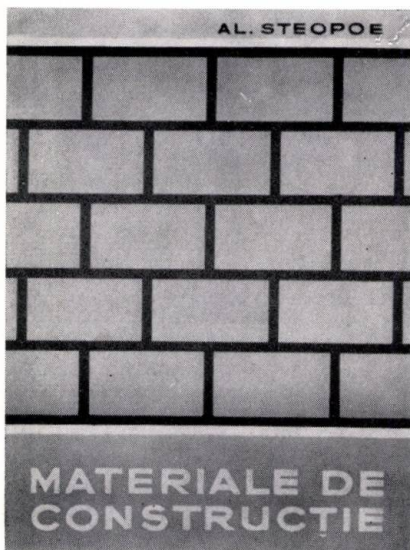
De asemenea, problema influenței și a posibilităților largi pe care le creează arhitecturii dezvoltarea rapidă a tehnicii actuale, problema cadrului natural, a zonelor preorașenești ca și a zonelor verzi, în cadrul orașului, constituie o parte interesantă și viu prezentată de autori.

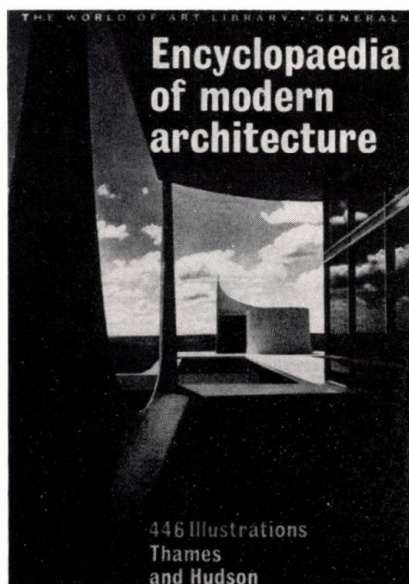
Specificul orașelor socialiste este determinat de profilul economic al acestora, de mărimea și importanța lor, de caracterul ansamblurilor și al construcțiilor unicate, de noile principii de amplasare a raioanelor industriale etc. Ele își datorează diversitatea, pe plan urbanistic, metodelor de sistematizare, iar pe plan arhitectural — aspectului construcțiilor și amplasării acestora în spațiu. Felul de dispunere a acestor construcții ca și ritmarea lor, folosirea spațiilor verzi, a artelor plastice și decorative, integrarea acestora în cadrul natural, legarea de specificul național sînt factori care ajută la conturarea personalității orașelor, la determinarea caracterului lor specific.

Deși sînt bine cunoscute realizările în această direcție din țările socialiste, cartea este lipsită aproape în totalitate de materiale care să oglindească aceste realizări și aceasta i se poate reproșa.

Autorii, încercînd să trateze numai acele probleme estetice care sînt legate de formarea și activitatea zilnică, de viața orașului contemporan, nu au pretenția să cuprindă și rezolvarea tuturor problemelor urbanistice, ci urmăresc — după cum o și mărturisesc — să sublinieze «ceea ce face orașul frumos sau apăsător de urît, fără personalitate, sau ceea ce rămîne pentru totdeauna numai după cîteva ceasuri de cunoștință», și în această direcție cartea are reale calități, ridicînd probleme interesante.

Arh. LAURA VALENTIN

ENCYCLOPAEDIA OF MODERN ARCHITECTURE

Enciclopedia arhitecturii moderne
Redactor principal, Gerd Hatje
London, Thames & Hudson, 1964
336 pag., 446 ilustrații

Lucrarea, grupând un număr important de articole și termeni, redactate de autori din diverse țări, încearcă să prezinte într-un mod organizat diferitele curente, tendințe și personalități ale arhitecturii contemporane.

Interesant în această lucrare este discuția pe care critici și istorici de artă și arhitectură — printre care Reyner Banham, Jürgen Joedicke etc. — o duc pentru a lămurii unele aspecte ale fenomenului atât de complex al arhitecturii contemporane. Desigur, punctele de vedere diferă în ceea ce privește aprecierea numeroaselor aspecte pe care arhitectura modernă le îmbracă, dar există incontestabil un fond general, acceptat aproape în unanimitate: credința că problemele arhitecturii contemporane pot fi și trebuie dezbătute cu sinceritate, cu pasiune, cu probitatea omului de știință.

Introducerea, semnată de Wolfgang Pehnt, punctează momentele importante ale frământărilor istoriei arhitecturii moderne, din care reținem destul de ușor principalele ei direcții de dezvoltare, precum și tendințele ei actuale (de la ascetismul și purismul unui Mies van der Rohe, la încercările de neo-gotic ale lui Minoru Yamasaki, trecând prin operele lui Gropius, Le Corbusier, Frank Lloyd Wright etc.). Toate școlile, precum și personalitățile marcante sau chiar mai puțin importante, dar care și-au adus contribuția la dezvoltarea arhitecturii contemporane, sunt menționate, parcurgându-se date biografice și explicându-se lucrările mai reprezentative.

Mai mult decât un simplu repertoriu de nume și lucrări, enciclopedia încearcă să explice termeni, curente, stiluri, situația arhitecturii în țările care au adus o contribuție mai importantă la cristalizarea arhitecturii moderne.

Fără dilatări inutile sau excesive prescurtări, lucrarea, departe de a epuiza tot ceea ce o enciclopedie poate oferi ca ansamblu de cunoștințe în acest moment, este un instrument util de lucru și de documentare, ilustrat cu discernământ.

Arh. SIMON JULMAN

Frederic J. Osborn și Arnold Whitticle

THE NEW TOWNS THE ANSWER TO MEGALOPOLIS

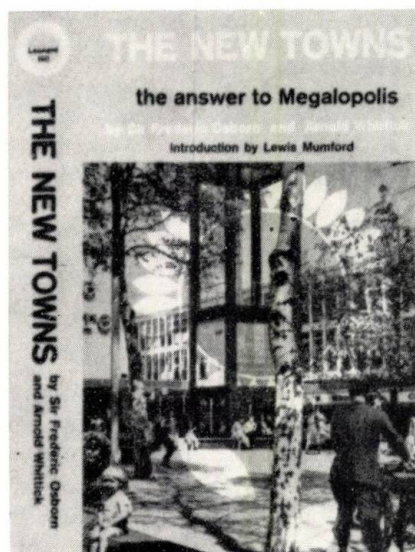
Noile orașe

Răspuns la Megalopolis
London, Leonard Hill, 1963

XVII + 376 pag., cu 60 planșe și 66 figuri

Problemele urbanismului, cu toate implicațiile lor, începând de la căile de circulație și densitatea locuințelor pe hectar, pînă la fenomenele psiho-sociologice și aspectele estetice, preocupă astăzi intens un mare număr de oameni. Fie că sînt profesioniști — arhitecți, ingineri specialiști — fie că sînt oameni de stat sau reprezentanți ai municipalităților, fie că sînt simpli cetățeni, toți simt răspunderea ce apasă asupra contemporaneității în privința construcției urbane, rezultat al necesităților acute de moment, dar mai ales asupra viitorului unei omeniri ce se dezvoltă foarte rapid, atât sub aspect numeric, cît și tehnico-științific.

Ce avem de făcut în această privință, ce experiențe există la bază și mai ales cum trebuie să construim orașele noastre? — sînt întrebări, pe cît de elementare, pe atît de complicate ca rezolvare, la care caută să răspundă lucrarea « *The new towns* » (Noile orașe), cu subtitlul

« *The answer to megalopolis* » (Răspuns la megalomanie în dezvoltarea urbană), scrisă de Frederic J. Osborn și Arnold Whitticle, cu o introducere a cunoscutului critic de arhitectură Lewis Mumford.

Lucrarea, care pornește de la importanța ce au căpătat-o orașele în dezvoltarea societății moderne, atrage atenția de la început asupra fenomenului atât de caracteristic contemporaneității și anume creșterea vertiginosă a populației urbane.

Dar ceea ce evidențiază autorii cu vădită îngrijorare, prin scurte statistici, nu este numai creșterea generală a populației urbane pe glob, ci mai ales supraaglomerarea marilor orașe. Astfel se arată că, dacă în 1950 existau pe întreg globul cca. 80 « metropole », cu peste 1 milion de locuitori, zece ani mai târziu, în 1960, numărul acestor orașe a crescut la 112, adăpostind 285 milioane locuitori, aproximativ 10% din toată populația globului. Între acestea, New-Yorkul avea 15 milioane locuitori, Tokyo-Yokohama 11 milioane și Londra 8 3/4 milioane locuitori. În plus, alte 305 milioane trăiau la acea dată în orașe cuprinzînd între 100 000 și un milion locuitori.

Autorii arată în continuare că, ținînd seama de calculele făcute de secțiunile de specialitate din O.N.U., populația actuală a globului, de peste 3 miliarde va deveni în anul 2000 de cca. 6,9 miliarde, populația urbană ajungînd să crească de la 285 milioane la 1 285 milioane.

Pornind de la aceste date, cartea « *The new towns* » caută să demonstreze drumul ce trebuie ales în construcția orașelor și care, după părerea autorilor, este acela al descongestionării marilor aglomerații urbane cu toate racile pe care acestea le conțin: insalubritate, circulație grea și timp irosit în transporturi zilnice, întreținere costisitoare etc.

Mai mult decât aceasta, autorii expun cu precizie, meticulozitate și, se poate spune, cu pasiune, ceea ce pare a fi principiul lor de bază în această problemă: nu descongestionarea centrului prin extinderea mai « afînată » a periferiilor, ci construirea de noi așezări urbane, de cca. 50 000 locuitori și cu o densitate pe întreg orașul de cca. 15 locuitori per « acre » (cca. 35 locuitori/ha). Aceste noi orașe urmează să aibă ample spații verzi și dotări comerciale, sanitare, culturale și de învățămînt necesare. Activitatea economică a acestor orașe (dintre care unele sînt orașe-satelit) este strîns legată de existența unor zone industriale, manufacturi și centre comerciale.

Un alt principiu apărut de autori este acela al construirii, cu prioritate, în aceste orașe a unor locuințe individuale cu parter și etaj, inclusiv loturile de teren aferente, în detrimentul clădirilor cu mai multe etaje, deși se recunoaște pe bază de statistici că, în perioada de după cel de al doilea război mondial, în Anglia exista o creștere a procentului de clădiri cu mai multe etaje.

Acest sistem este de fapt tradițional în Anglia și argumentele aduse, pe lîngă anumite elemente obiective incontestabile, dau impresia că au la bază și o anumită doză de sentimentalism și subiectivism.

Autorii analizează primele exemple de orașe a căror concepție și realizare corespund în cea mai mare parte principiilor expuse mai sus și ar constitui dovezi de viabilitate a acestora. Este vorba de cele două orașe construite în Anglia în primele trei decenii ale secolului XX, Leetchworth și Welwyn Garden City, a căror realizare este considerată ca un pionierat și a căror dezvoltare s-a făcut cu deosebit succes în pofida scepticismului cu care au fost înconjurată la început.

Trecînd apoi printr-un scurt istoric, nelipsit de critici și ironii asupra modului în care a evoluat politica de pregătire și de construire a noilor orașe în Anglia, autorii fundamentează, printr-o serie de calcule și statistici, principiile enunțate anterior, răspunzînd în același timp la principalele obiecțiuni ridicate la adresa acestora.

O parte importantă a cărții este destinată analizei documentate a 18 orașe noi din Anglia, dintre care 15 au fost efectiv construite între anii 1946 și 1961, iar 3 sînt dezvoltări cu caracter de orașe noi ale unor aglomerații mai vechi. Această analiză reprezintă un deosebit interes deoarece este făcută pe o tematică tip, ușurînd astfel posibilitatea unor comparații; ea este de asemenea însoțită de numeroase planuri, detalii și fotografii care înfățișează cititorului, într-un mod foarte plastic, caracterul fiecărui oraș în parte.

Lucrarea se încheie cu un capitol, care denotă mult spirit de observație și finețe în redarea nuanțelor despre « aspectele estetice ale cadrului urban », bogat documentat cu exemple. Aici întîlnim referiri la efectele spațiilor urbane închise, la legătura dintre acestea și spațiile înconjurătoare, la relația dintre plantații și spațiul urban, ca și la repetiție, monotonie, elemente de decorație și sculptură etc.

Relatînd pe scurt conținutul acestei cărți trebuie să arătăm că se întîlnesc și unele afirmații cu care nu putem fi de acord, provenite dintr-o anumită confuzie ideologică, din dorința de « obiectivitate » — de altfel imposibilă — față de diferitele pături și clase sociale și ca atare din lipsa unei analize profunde asupra legăturii care există între urbanism și structura economică și politică a societății care-l concepe și-l aplică.

Credem de asemenea că trebuie privite cu prudență anumite cifre referitoare la calculul densităților și la avantajele economice ale unor regimuri de înălțime și de ocupare la sol, deoarece nu sîntem în posesia tuturor datelor și a elementelor care intră în aceste calcule sau în normele aplicate de autori, orice comparație cu normele cunoscute și aplicate la noi fiind ca atare insuficient documentată și fondată.

Cu toate aceste rezerve, lucrarea « *The new towns* » este o carte valoroasă, atît prin bogatul material documentar, în parte inedit, ce ni-l pune la dispoziție, cît și prin argumentarea unor principii ce merită a fi studiate cu toată atenția.

Arh. DANIEL FARB

Peter Blake

LE CORBUSIER — ARCHITECTURE AND FORM

Le Corbusier — Arhitectură și formă

Harmondsworth, Penguin Books, 1963
159 pag., 51 ilustrații (Pelican Books)

Peter Blake, cunoscut arhitect și publicist american, încearcă să situeze opera lui Le Corbusier și importanța ei, într-o lucrare de proporții reduse și având un pronunțat caracter de sinteză. Autorul subliniază faptul că datorită lui Le Corbusier ne sînt familiare astăzi o serie de imagini arhitecturale, care la vremea lor păreau exhibiții de prost gust, înțelese și apreciate doar de o minoritate.

Împreună cu alți mari maeștri — Mies van der Rohe și Frank Lloyd Wright și în comparație cu Walter Gropius, Alvar Aalto sau Richard Neutra, Peter Blake îl așează pe Le Corbusier în categoria « poeziei arhitecturii », chiar dacă ceilalți (inclusiv Mailart, Nervi, Freyssinet) au avut poate un rol mai important în lupta pentru afirmarea arhitecturii raționale. Iar dintre cei trei « poezi » citați, Le Corbusier — susține autorul — este cel mai prolific. Influențat în mod cert de curente ca « Arta Nouă », « Arta epocii mașinii », « Cubismul », el a rămas fidel mentalității și umanismului culturii mediteraneene, creînd o arhitectură cu mare putere de convingere, corespunzătoare momentului istoric dar și depășindu-l.

Peter Blake subliniază că valoarea lui Le Corbusier este cu atât mai mare cu cît a avut de înfruntat adversități economice și profesionale în forme foarte virulente, în condițiile în care a lucrat; « nici un om de afaceri, nici un guvern nu dorește să

riște fonduri pentru a demonstra valabilitatea teoriilor unui oarecare visător de avangardă » spunea Le Corbusier.

Blake afirmă că lucrările lui Le Corbusier își păstrează forța expresivă a etapelor unui drum plin de căutări și împliniri artistice; în tot ce a construit și proiectat, Le Corbusier a încercat să găsească un limbaj care să poată fi ușor înțeles pretutindeni, uneori un limbaj profetic.

S. J.

NOUVEAU DICTIONNAIRE DE LA PEINTURE MODERNE

Nou dicționar al picturii moderne

Paris, Fernand Hazan, 1963
416 pag., 360 il. în culori, 60 desene alb-negru

La prima vedere ar putea părea curios ca o revistă de arhitectură să recenzeze o lucrare despre pictura modernă. Considerăm însă utilă semnalarea apariției acestei ediții revăzute a dicționarului din 1954, deoarece este cunoscută legătura și uneori influențele reciproce dintre pictura de la începutul secolului nostru și teoriile estetice ce i-au dat naștere, pe de o parte, și arhitectura aceleiași perioade, și, mai ales, legătura dintre pictorii și arhitecții care au lucrat în Europa occidentală între 1900—1930.

Carierea unor mari arhitecți stă mărturie a acestei legături; Peter Behrens, Van de Velde, Richard Riemerschmid, Theo van Doesburg și Le Corbusier au început prin a fi pictori înainte de a se dedica arhitecturii. În opera lui Alvar Aalto se poate distinge o perioadă de cca. zece ani în care influența lui Cézanne se face simțită în organizarea plastică a volumelor și, mai ales, în felul în care lumina este descom-

pusă în suprafețe; influența suprarealismului poate fi detectată în trăsăturile idilice și terifice ale operei arhitecturale a lui Antonio Gaudi; cubismul, în forma rafinată a « neo-plasticismului » lui Piet Mondrian, a influențat arhitecții din jurul curentului De Stijl, iar pictura lui Mondrian se regăsește în opera lui Mies van der Rohe. Este semnificativ că printre cele 340 de articole ale dicționarului găsim articole ca: Bauhaus, Le Corbusier, Jugendstil, Van de Velde și Theo van Doesburg, Purism și Cercle et Carré, ale căror conotații arhitecturale sînt cunoscute.

Fără a exagera importanța acestor influențe — deoarece arhitectura contemporană și-a găsit după anii 1930 un limbaj propriu de exprimare — ele trebuie cunoscute pentru a putea înțelege complet geneza formelor arhitecturale moderne ale arhitecturii moderne occidentale. În această privință, *Noul dicționar al picturii moderne* este o utilă sursă de informație. Autorii lucrării s-au străduit să dea majorității articolelor caracterul unei analize — în miniatură — a concepțiilor, tehnicilor folosite, a influențelor suferite sau transmise, care caracterizează pe artistul respectiv, situîndu-l în timpul și în mediul său caracteristic. Lucrarea este bogat ilustrată.

R. V.

Nikolaus Pevsner

EUROPÄISCHE ARCHITEKTUR

Arhitectura europeană

München, Prestel Verlag, 1963
547 pag., 328 ilustrații

Autor a numeroase lucrări, care se ocupă atât de unele perioade din trecut, cît și de aspectele contemporane ale arhitecturii, făcînd parte din consiliul redacțional al revistei engleze « *Architectural Review* », Nikolaus Pevsner este o personalitate cunoscută.

Lucrarea « *Europäische Architektur* » este de fapt un curs universitar elaborat în timpul războiului, completat în perioada postbelică cu lucrările mai recente și care analizează dezvoltarea arhitecturii europene de la Acropole pînă la Ronchamp. Alegerea exemplelor și descrierea lor a fost concepută astfel încît să contribuie la cunoașterea și recunoașterea unui stil, în detaliu și în ansamblu, încercînd să evidențieze fenomenul arhitectural — oglinda societății epocii respective.

Desigur că o încercare de sinteză asupra arhitecturii europene presupune o foarte atentă și sigură selecție a operelor și a autorilor; lectura prezentei lucrări atestă o serioasă cunoaștere a evoluției arhitecturii.

Autorul precizează însă cadrul lucrării într-un fel care apare curios, limitativ și poate din această cauză capătă un caracter deformant.

Se face afirmația de exemplu că templul grec și forum-ul roman aparțin culturii antice și nu culturii europene; totuși fără o cunoaștere a Greciei și a Romei antice nu este posibilă înțelegerea culturii europene. Același lucru se întîmplă și în cazul culturii mediteraneene în prima perioadă a creștinismului care s-a extins găsindu-și o expresie proprie în Ravenna, Bizanț, Orientul apropiat, deosebindu-se de cultura « europeană » dar avînd izvoare comune.

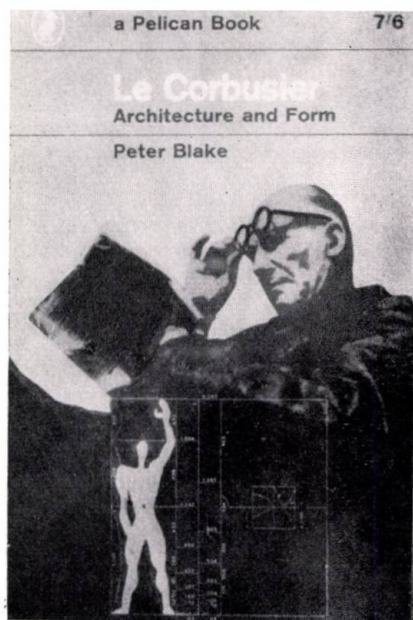
Un alt caz îl prezintă, după părerea autorului, țările din estul Europei, de exemplu Bulgaria, care făcea parte la început din cultura bizantină, apoi din cea rusă. Cu alte cuvinte « cultura europeană », în accepția lui Pevsner, exclude antichitatea greco-romană, cultura rusă și parțial pe cea bizantină, ajungîndu-se la identitatea — de mult pusă în discuție — cultura europeană = cultura Europei occidentale.

Eliminînd cicluri importante ale artei europene, Pevsner se situează pe o poziție care pare discriminatorie și neștiințifică, ce scade valoarea unei lucrări care se intitulă « *Arhitectura europeană* ».

În ceea ce privește arhitectura Europei occidentale, materialul se ordonează logic, încheșat, bine ilustrat, accentuîndu-se asupra unor exemple din Anglia, ținînd seama că este un curs pentru studenții englezi.

Evoluția arhitecturii contemporane occidentale este bine reprezentată, școlile și curentele fiind competent ierarhizate.

S. J.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R. P. R.

Manifestări la Casa Arhitectului

CONFERINȚE

Marți 19 ianuarie a.c., prof. arh. Grigore Ionescu, director al Direcției monumentelor istorice din C.S.C.A.S., a făcut o prezentare cu tema « Problemele conservării și restaurării monumentelor istorice în lumina Congresului internațional de la Veneția și a Conferinței internaționale de la Budapesta ». Prezentarea a fost însoțită de diapozitive color.

★

Arh. Paula Petre, lector la Institutul de Arhitectură « Ion Mincu » din București, a făcut marți 2 februarie a.c. o expunere, însoțită de diapozitive, cu tema « Construcții auxiliare în ansamblul industrial ».

★

Marți 9 februarie a.c., în cadrul ciclului de conferințe « Probleme de materialism istoric », prof. univ. Henri Wald de la Institutul de filozofie din București, a conferențiat despre « Critica principalelor curente în sociologia și filozofia burgheză contemporană ».

★

Tot în cadrul acestui ciclu de conferințe, conf. univ. Ion Rebedeu, de la Institutul Politehnic din București, a ținut în ziua de 19 februarie a.c. conferința cu tema « Secolul XX, secolul triumfului materialismului dialectic și istoric ».

★

În cadrul ciclului de conferințe « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică », marți 23 februarie a.c. arhitecții Traian Stănescu și Victor Fulicea au vorbit despre « Problemele de circulație ale orașului București ».

DISCUȚII DE CREAȚIE

În urma concursului de idei « Școală medie cu 12 săli de clasă în mediul urban », organizat de C.S.C.A.S. împreună cu Uniunea Arhitecților, la Casa arhitectului a avut loc vineri 8 ianuarie a.c. o discuție asupra proiectelor prezentate la concurs.

★

O discuție de creație cu tema « Locuința de mîine », organizată de Uniunea Arhitecților, secția de arhitectură civilă, s-a desfășurat la Casa arhitectului marți 16 februarie a.c. Cu acest prilej a fost organizată o expoziție de proiecte și machete.

GALĂ DE FILME

Vineri 5 februarie a.c., la Casa arhitectului au fost prezentate câteva filme documentare înfățișînd imagini pitorești, precum și realizări obținute în ultimii ani în domeniul arhitecturii în R. S. F. Jugoslaviei.

EXPOZIȚII

Între 16—23 ianuarie a.c., în sala de expoziții de la Casa arhitectului au fost expuse proiecte ale unor detalii de zone industriale elaborate de proiectanții de specialitate din cadrul D.S.A.P.C.-urilor și al institutelor de proiectare din țară și din București.

Expoziția a fost organizată de Uniunea Arhitecților cu ocazia lucrărilor instructajului și a discuției de creație cu tema « Sistematizarea zonelor industriale » care s-au desfășurat între 18—24 ianuarie tot la Casa arhitectului.

★

Arh. Dan Iovănescu a expus desene și acuarele, reprezentînd imagini din țară și de peste hotare. Expoziția a fost deschisă între 28 ianuarie și 12 februarie a.c.

★

În aceleași zile, Casa arhitectului a mai găzduit o expoziție de fotografii, realizate de arh. Paula Petre, expo-

ziție prilejuită de conferința despre « Construcții auxiliare în ansamblul industrial », ținută la 2 februarie.

★

Institutul de studii, experimentări și proiectare pentru industria celulozei, hîrtiei, fibrelor artificiale și valorificarea stufului — I.P.C.F.S. din cadrul Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei a expus între 18 februarie și 5 martie a.c., în sala de expoziții de la Casa arhitectului, numeroase proiecte, fotografii și machete înfățișînd realizările în arhitectură și construcții din ultimii ani ale colectivelor de proiectare din institut.

INSTRUCTAJ PENTRU ELABORAREA DETALIILOR DE SISTEMATIZARE A ZONELOR INDUSTRIALE

Între 18—23 ianuarie a.c., la Casa arhitectului din București a fost organizat de către Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare și Uniunea Arhitecților din R.P.R. un instructaj și o discuție de creație cu tema « Sistematizarea zonelor industriale ».

Scopul acestui instructaj a fost de a veni în ajutorul proiectanților care activează în cadrul D.S.A.P.C.-urilor și al institutelor de proiectări industriale în domeniul sistematizării zonelor industriale, spre a fi informați asupra unor probleme de elaborare a detaliilor, cît și asupra metodologiei de avizare.

Au luat parte arhitecți și ingineri din toate D.S.A.P.C.-urile din țară, precum și din institutele de proiectări industriale din București: I.P.R.A.N., IPROCHIM, IPROMET, I.P.L., I.S.P.E., I.P.I.A., I.P.C.M.C. ISCAS, I.S.P.F., I.P.C.C., I.S.P.A., din partea ministerelor beneficiare, a C.S.P.-ului, precum și a catedrelor de sistematizare din Institutul de Construcții și Institutul de Arhitectură « Ion Mincu ».

Pentru o mai bună orientare a participanților, prima zi a instructajului a fost consacrată vizitării expoziției « Detalii de zone industriale », deschisă în sala Uniunii Arhitecților, și vizitării unor ansambluri industriale din București.

Prof. arh. Ladislau Adler, vicepreședinte al C.S.C.A.S., șef al secției de arhitectură industrială a Uniunii Arhitecților, a deschis lucrările instructajului salutînd pe participanți în numele conducerii C.S.C.A.S. și Uniunii Arhitecților și a adus mulțumiri, atît tovarășilor care au organizat această acțiune, cît și celor care au pregătit referatele, prezentările de schițe de sistematizare și expoziția.

Făcînd cîteva considerațiuni asupra temei, prof. arh. Ladislau Adler a subliniat că acest instructaj constituie de fapt un schimb de experiență între cei ce au lucrat în domeniul sistematizării zonelor industriale, urmînd ca pe baza dezbaterilor ce vor avea loc pe marginea referatelor și a prezentărilor să se stabilească unele criterii de sistematizare a zonelor industriale, criterii prin care să se asigure un echilibru între acestea și zonele de locuit.

Referatele susținute de către arhitecți și ingineri s-au axat pe problemele legate de amplasarea zonelor industriale, pe cele legate de relațiile dintre acestea și zonele de locuit, pe modul de elaborare și avizare a detaliilor, ca și pe problemele legate de rezolvarea surselor și rețelilor de utilități pe bază de cooperare, atît în cadrul zonei industriale, cît și între zona industrială și zona de locuit.

Referatele au fost puse în discuție, trăgîndu-se concluzii la fiecare temă a zilei.

Ultimele două zile ale lucrărilor au fost închinete unei discuții de creație cu tema « Din practica sistematizării zonelor industriale », în cadrul căreia au fost prezentate spre discutare: zonele industriale lași, Palas-Constanța și Militari-București, referatele privind zone cu specific de industrie chimică și metalurgică, referatele privind amplasarea unităților de transporturi și depozitare și referatele privind practica elaborării detaliilor de zone industriale din orașul București.

În încheierea lucrărilor, conf. arh. Anton Moiescu și prof. arh. Ladislau Adler au făcut unele aprecieri asupra felului în care s-a desfășurat această consfătuire precum și asupra concluziilor care s-au conturat din discuțiile purtate.

E. R.

DIN PARTEA REDACȚIEI

În nr. 5/1964 al revistei, la lista de autori ai Expoziției Realizărilor Economiei Naționale, se va citi:

Proiectul pentru platforma industriei petrolului și chimiei și pavilionul exponatelor de mase plastice a fost întocmit în cadrul IPROCHIM de către un colectiv condus de arh. Vlad Iliescu. Proiectant general al platformei MIPC: Întreprinderea de lucrări auxiliare;

coordonatori: ing. Alexandru Makarovitsch (șef de proiect), Gheorghe Nițulescu.

În același număr, pag. 35, fig. 3 — Proiect premiat în etapa finală, se va citi:

Colectiv I.P.C.M.C., arhitecții: Mircea Enescu, Adrian Stănescu, Dumitru Iacob; inginerii: Emilian Baiculescu, Ștefan Angelescu, Liana Popovici.

**CIOCANE
VIBRATOARE
POLONEZE**

TIPURI
BC — 3 și
BC — 5

POLIMEX

DESTINATE :

- la introducerea și extragerea stîlpilor și a altor elemente asemănătoare de construcții, larg folosite în lucrările de construcții de clădiri și de poduri ;
- la demontarea pereților despărțitori de producție a gropilor de fundație ;
- la extragerea și introducerea țevelor în terenuri umede și nisipoase.

Ciocanele vibratoare sînt acționate electric. Diferența dintre cele două tipuri stă în puterea motorului. BC-50 este înzestrat cu un motor mai puternic, ceea ce mărește parametrii tehnici și determină adîncimea de înfigere.

Exportator exclusiv

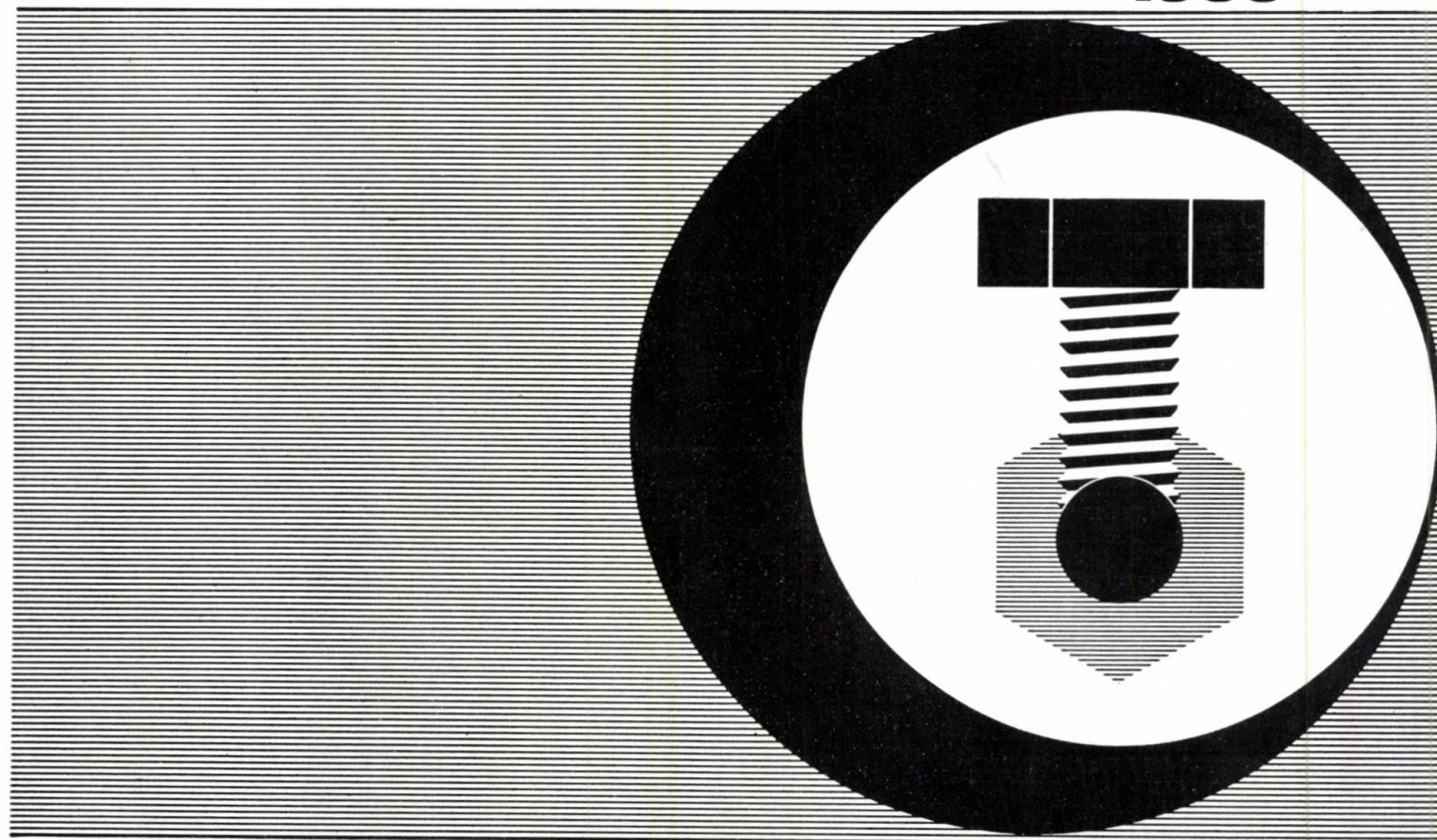
POLIMEX

Firmă poloneză pentru exportul și importul de mașini — Varșovia, Czackiego 7/9 • Telefon 269491 • Telex 81371, 81274 • Telegram: polimex, Warszawa

Pentru orice informații, a se adresa la Biroul Consilierului Comercial al Poloniei — București, bd. Aviatorilor 24

EXPOZITIA TEHNICA A REPUBLICII FEDERALE GERMANE

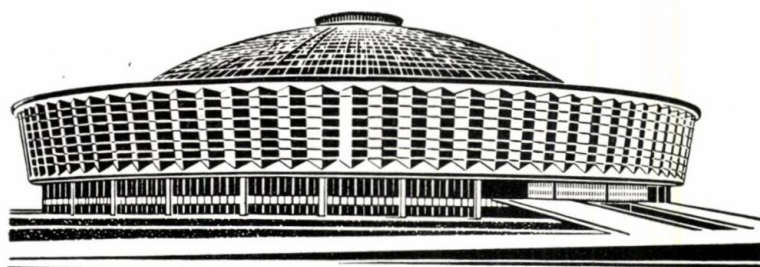
BUCURESTI
18-30 MAI
1965

Dezvoltarea continuă și rapidă a științei și tehnicii, procedeele și produsele noi, create pe scară tot mai largă, fac pe zi ce trece mereu mai complicată posibilitatea ținerii unei evidențe de ansamblu a noilor realizări.

Expoziția tehnică a Republicii Federale Germane, la care participă peste 400 firme importante, reprezintă o sinteză a celor mai noi realizări ale științei și tehnicii din Republica Federală Germană.

Realizările respective pot fi vizionate zilnic în perioada 18—30 mai 1965.

BDUL. MARASTI 67
(PIATA SCINTEII)

Vizitarea zilnic între orele
10-14 pentru specialiști și
14-19 pentru public

TOWN PLANNING

Arch. Mariana Vereanu: TOWN-PLANNING IN THE BACAU REGION (p. 2).

This region, a predominantly grain and timber country in the past, is now a part of the national plan for socialist industrialization. The economic role of each town was defined by the national and regional coordination of the economic factors offered by the Bacău region and by territorial reorganization possibilities.

The article details the principles that have stood at the basis of the territorial planning of the entire region, as well as the problems raised by the planning of the towns of Bacău, Piatra Neamț, Roman and Gheorghe Gheorghiu Dej.

The town of Bacău, capital of the region and a complex industrial centre located at the crossroads of nationally important traffic arteries, has developed haphazardly in the past, the level ground of its site being favourable to its tentacular expansion along the main highways. All the constructive elements of the urban ensemble expressed the obvious backwardness of that urban settlement, and the presence of the Bistrița river played no part in the town's life.

The studies conducted for the planning of the town of Bacău were subordinate and conditioned by those effected in respect of the hydro-power potential of the Bistrița river, considered on a national level, and by the studies on the complex planning possibilities of the basin of that river. These studies were re-evaluated at intervals of a few years, so that the uninterrupted evolution of the economic potentialities might be taken into consideration.

The town of Piatra Neamț, a centre of the plastics, nitric fertilizers and cellulose industries, as well as a tourist centre, benefits from its location on the limit of the mountain zone and from the important hydro-power constructions in the basin of the Bistrița river.

Since 1956 when it started, the planning activity went through several stages. A preliminary planning study made in 1956, and based on the data available at that date, suggested the extension of building in the eastern zone of the town while preserving and amplifying the health resort and tourist centre character of the central quarter of the old settlement. In the next stage it was avoided to compromise the territorial possibilities through local compositions and, beginning with 1957, an ensemble of one-story villas was built in the railway station area, and between 1959—1961 investments were allocated for the building of a residential quarter of 4 to 5-story buildings in the same neighbourhood. The centre of the town, covered with inadequate dwellings, was rebuilt between 1961—1964, when approximately 2,800 new flats and the necessary buildings of communal interest were built.

Between 1961—1964, hydro-power installations were built on the river Bistrița, two storage-lakes being thus created, which offer possibilities for sports and recreational facilities in the immediate vicinity of the town.

The planning draft of Piatra Neamț was reconsidered towards the end of 1964. The new draft recommends the transfer of the industrial units now within the town limits towards the outskirts of the residential areas, and are to be resettled in the SW, S and NE zones. The residential areas are to be organized in quarters defined by the relief forms and by the main traffic arteries, a fact which will require the use of the upper terrace cornice, of the slopes of the Pietricica hill, of the Bistrița zone as well as the freeing and partial rebuilding of the fortress of Stephen the Great.

The town of Roman, a centre of the metallurgical and building materials industries, is located in the vicinity of the confluence of the rivers Moldova and Siret. As an old bishopric seat, the town retains numerous monuments of historic interest.

The operation of town renewal began with a number of important industrial investments and the development of the already existing industrial units.

The planning proposals place the industrial zone on the N and NW limits of the town, where it would benefit of a direct railway link. The industrial zone is separated from the residential zone by a massive green belt. The residential areas extend over the two terraces, enjoying the benefits offered by the relief.

The town of Gheorghe Gheorghiu Dej, a centre of the oil and petrochemical industries, developed from a small, rural-like settlement. The design of the urban and industrial ensembles has resulted from well co-ordinated specialized projects.

The construction of the new town of Gheorghe Gheorghiu Dej was begun with the building of a neighbourhood in the central area, continued with the renewal of part of the old settlement, and at present proceeds on the free land extending in the direction of the Cașin valley, and on the areas of low density building of the urban territory. The last building stage, completed between 1961—1964 with ensembles No. 6, 7 and 8, is evidence of a new functional, economic and aesthetic conception, both as concerns the whole and the details. The network of the town's social and cultural facilities is entirely of recent build.

Dr. of econ. Cyrus Spiride, arch. Adriana Popp, arch. Gheorghe Iacovescu: SISTEMATIZING THE PRAHOVA VALLEY TOURIST REGION (p. 11).

The valley of the Prahova, with its five collateral valleys (of the rivers Dimbovița, Jilomțița, Timiș, Doftana and Teleajen) and the neighbouring mountain massifs (Bucegi, Leaota, Postăvarul, Piatra Mare a.o.), offering extremely favourable terrain and climate condition for tourism and rest, therapeutic treatment and recreational activities, almost centrally located on the country's territory, and enjoying the presence of the main railway line and of the Bucharest-Brașov-Oradea national highway, has been the object of a number of detailed studies by the Territorial Planning Department of the Central Institute for building, architectural and planning studies, scientific researches and design of Buchares (I.S.C.A.S.).

The authors list the factors that determined the study of this tourist zone and the criteria that were at the basis of the proposals contained in the systematizing study. Mention is also being made of the perspective functional zoning of the territory and of the proposals for investments in the field of rest, recreation, tourism, sanatorial therapy, as well as for the development of the holiday camp network for children of pre-school and school age and teen-agers.

INDUSTRIAL CONSTRUCTIONS

Arch. Zaven Gianichian: BUILDING OF «THE AUTOMATION GRUP» — BUCHAREST (p. 18).

Overlooking the Floreasca lake and park, located in a recently built quarter of Bucharest, this building houses the administrative offices of several assembling, electro-technical installations and automation enterprises, as well as an Institute for the designing of electro-technical and automation installations.

The 12-level prismatic building (basement, ground and 10-floors) rests on a ground-floor slightly recessed along both the long sides; it comprises offices, design workshops, laboratories, a technical library, a technical consulting office and a projections hall; the main hall may serve also as exhibition room, while information desks for outside personnel were installed in a second hall.

The resistance structure consists of a monolithic carcass of reinforced concrete on pillars and beams, the floors (1 to 10) being cantilevered along both the long sides of the building.

Technical difficulties and the northward orientation of the building have resulted in the curtain-wall solution being discarded for the lake-oriented facade.

Arch. Z. Solomon: SOME CRITICAL REMARKS (concerning the building of the Automation Group). (p. 19).

The article offers a critical appraisal of the solutions adopted for the building that houses the Automation Group. Both the positive and negative aspects concerning the architecture, the finishing and execution are being brought into relief; particular stress is being laid on the fact that the curtain-wall on the southward oriented facade was not adequately realized in respect of the building's structure of reinforced concrete.

Arch. Lucia Gheorghiuță: THE EXPANDED POLYSTYRENE FACTORY AT THE TOWN OF GHEORGHE GHEORGHIU DEJ (p. 22).

In order to achieve a direct technological co-operation within the synthetic rubber works at the town of Gheorghe Gheorghiu Dej, the first expanded polystyrene factory in Rumania has recently been commissioned.

The design of this industrial unit was based on the new design indications for monobloc system of universal industrial buildings, as well as on a series of new achievements of world technique.

The constructive solution adopted a fully prefabricated system with catalogue pre-stressed industrialized elements. The principal production section was realized on the ground floor on a 12 m x 18 m grid and a free height of 7.2 m, designed as a blind system, with reinforced concrete pillars, arches, trimmer-beams and fixing wedges. The solution adopted for the gasification section was that of prefabricated roof trusses and caissons, the characteristic features of this section making the use of autoclave-treated plates quite improper. The prefabricated system was also applied to the annex (social amenities, offices, laboratories, maintenance workshops and power station). The three-level building of the annex has a 3.6 m span and was built of efficient isolating brick and prefabricated, reinforced concrete floors.

In general, this factory is a success as far as the constructive and architectural solutions, the functional, plastic and other conditions are concerned. Plastically speaking, the factory offers a well-shaped and modern-looking whole, with large glass surfaces, harmoniously blending a series of functions and a variety of volumes, imposed by the technological process.

SOCIAL-CULTURAL CONSTRUCTIONS

Arch. Mariana Bucur: CINEMA SEATING 800 AT GALATZ (p. 24).

A cinema seating 800 — connected with the shopping centre of the Tiglina One residential quarter, one of the great housing ensembles built in recent years was recently opened at Galatz. The building, which blends harmoniously with the surrounding ensemble, participates happily with its façade to the front of an important thoroughfare of the town.

The vestibule, that advances approx. 6 m from the front building line of the neighbouring shops, was conceived as a glass box, whose fourth side forms one of the interior walls on the vertical traffic centre. The hall extends the entire length of the cinema hall and is placed under it in order to use less of the land area, its ceiling reproducing in reverse the floor steps of the cinema hall above.

The parallelism of the side-walls of the hall was avoided through the use of broken structural masonry panels between the reinforced concrete pillars at 3 m distance between axes. In order to obtain a satisfactory visibility curve, the floor of the hall was built on steps along its entire length, except the first three rows of seats that were placed on an inclined floor.

The screen, placed at a distance of .60 m in front of a reliefs-covered panel, has no black frame surrounding it, nor curtain.

The projection room complex is situated at + 6.32 m, over the entrance, and the ventilation unit in the basement, under the vestibule and, in part, under the hall.

Arch. Dan Rusovan: THE TULCEA PALACE OF CULTURE (p. 28)

Situated in the centre of the town, on the Danube esplanade, the building meets by its architectural expression the requirements of the site. The hall seating 800, the foyer with its annex, the stage with annexes, the library, were generously dimensioned. The hall is fitted both for theatre performances and cinemascope projections.

STUDIES AND RESEARCHES

Eng. S. Herscovici, sociologists M. Lupan and G. Bucheru: AN INQUIRY INTO THE OPERATIONAL BEHAVIOUR OF CERTAIN TYPES OF DWELLINGS (p. 30).

The article presents the main conclusions and proposals resulting from a selective inquiry initiated by the Institute for building types design of Bucharest by means of questionnaires:

— The solution of the blocks of flats with interior courts met with a high degree of acceptance (total or partial) in respect of the 4-story blocks while the percentage of favourable answers in respect of 7-story buildings was lower.

Comparing the results of the inquiry with the economic advantages the study makes the following proposals: the solution of buildings with interior courts may be taken into consideration without any reserve, both in the case of limited fronts and in that of ensembles built on free ground; in the case of multi-storied buildings a limited use of this solution is being suggested, with the exception of certain constructions located in existing squares or main thoroughfares.

— The solution of buildings with interior corridors was widely accepted and, considering also the economic advantages, ought to be taken into consideration. However, certain effects likely to become unpleasant, should be forestalled (excessive length, defective ventilation, unsuitable artificial lighting, children-caused noise, a.s.o.).

— The solution of buildings with outside corridors met with a low degree of acceptance. Correlating these results with the economic disadvantages of this solution (buildings of narrow width) and with its limited advantages (smaller number of entrances, better sun-exposure, a.s.o.), the study suggests abandonment of this solution, with the exception of certain specific local circumstances.

— The solution of buildings with artificially-lighted stairs totalled up a majority of the opinions expressed. However, an important number of those answering the questionnaires had reserves in respect of ventilation and of certain psychological negative side-effects. Considering the economic advantages, the study considers this solution to be acceptable in the building of dwellings.

COMPETITIONS

Arch. M. Silianu: COMPETITION FOR THE PLANNING OF A RESIDENTIAL QUARTER (p. 33).

During 1964, a public competition was organized by the State Committee for Construction, Architecture and Planning, in conjunction with the Union of Architects of the R.P.R., for the best theoretical solutions of general organization of a residential quarter and of solutions of detail for the organization of complex urban units.

The theme of the competition referred to an area included in the renewal plan of the town of Ploiesti.

Eight of the 44 entries were awarded prizes and mentions. The article presents these eight entries.

The first prize (project No. 41) adopts an "urban module" of approximately 26,000 sq. m. of dwelling area. The twelve units are realized by means of three different types of buildings, with the same proportion of 14- and 4-story blocks. Various utilities and social buildings are planned for each group of dwellings: creche and kindergarten, a school with 16 classrooms and a dispensary, shopping centre, club, polyclinic, a.s.o. The future completion with new utilities is ensured. Vehicular traffic within the quarter is organized so as not to interfere with pedestrian traffic.

Project No. 26 — Second prize ex aequo — solves the overall solution by means of three complex urban units, each comprising three precincts considered as the smaller life unit. The compositional system adopted is that of deploying the blocks of flats along the perimeter of large green spaces. The inclusion of part of the shops in the ground floor of the highrising buildings is to be noted for its effect within the quarter.

The project follows the principle of separating motor from pedestrian traffic. The author of the article considers the sports stadium as an unjustified addition to the programme.

Project No. 35 — also Second prize ex aequo — uses the same module of 2,000 inhabitants per basic unit as project No. 41. The twelve basic units are grouped in clusters of four each. The repartition of 62 percent of the dwelling area to 4-story buildings without lift results in economic advantages and increased comfort. The 10-story buildings provide rhythm to the inner space of the park, while some 18-story buildings on the ring road mark the link with the town centre.

The other five projects that were awarded mentions, organize the quarter either as single complex unit (project No. 39), or as open, interconnected precincts, forming gradually differentiated spaces according to function (project No. 18), or as multiple urban units (projects No. 1 and No. 2). Project No. 17 organizes the area as three neighbourhoods for 1,740 inhabitants each and with separate complex service units. From the point of view of comfort the suggestion of 5-story buildings (projects No. 2 and No. 17) was considered unsuitable. Project No. 1 offers a remarkable solution of the major motor traffic as well as of public transport inside the quarter.

DISCUSSION

Arch. Constantin Frumuzache: THE PROBLEMS OF TOWN PLANNING IN THE TOWN OF CRAIOVA (p. 38).

The author gives a summary of the report presented and discussions that have taken place at the plenary session of the Craiova Branch of the Union of Architects of the R.P.R., October 22—24, 1964.

The town of Craiova, important administrative, cultural and industrial centre of the Oltenia region, underwent major transformations during the 20 years that have elapsed since Rumania's liberation from the Fascist yoke. The commissioning of major industrial objectives has made the building of great housing ensembles for an ever increasing population imperative. Thorough studies were necessary in order that an urban renewal along modern principles be achieved.

The architects and civil engineers attending debated the architectural and planning problems concerning the town of Craiova that confront the profession in the years immediately ahead.

NEW ACHIEVEMENTS (p. 46), CONGRESSES — CONFERENCES (p. 48—49), NEWS FROM ABROAD (p. 50), BOOKS (p. 58), CHRONICLE (p. 61).

URBANISME

MARIANA VEREANU, architecte — AMÉNAGEMENT DE PLUSIEURS VILLES DANS LA RÉGION DE BACĂU (page 2). Cette région dont le caractère agricole et forestier était autrefois prononcé, a été comprise dans le plan d'industrialisation socialiste du pays. La coordination sur le plan national et régional des facteurs de l'économie dont dispose la région de Bacău, avec les possibilités de restructuration territoriale qu'elle offre, a précisé le rôle économique revenant à chacune des villes.

On présente, dans l'article, les principes sur lesquels repose l'action de systématisation territoriale de toute la région ainsi que les problèmes soulevés par l'aménagement des villes de Bacău, Piatra Neamț, Roman et de la ville Gh. Gheorghiu-Dej.

Ville résidentielle de la région et centre industriel complexe, sise au carrefour d'artères d'importance nationale, Bacău s'était développée par le passé d'une manière incontrôlée, son relief plat favorisant les tendances d'expansion tentaculaire au long des voies de pénétration. Tous les éléments constructifs de l'ensemble urbain accusaient l'évident retard de cette agglomération tandis que la présence de la rivière Bistritza ne se faisait guère sentir dans la vie de la ville.

Les études d'aménagement de la ville de Bacău ont été subordonnées et conditionnées par les études de valorification du potentiel hydroénergétique de la Bistritza, considéré à l'échelon national, ainsi que par les études touchant les possibilités d'une systématisation complexe du bassin de cette rivière. Les études ont été reprises et actualisées dans l'intervalle de plusieurs années, suivant l'évolution incessante des possibilités d'ordre économique.

Centre industriel de matériaux plastiques, d'engrais azotés et de cellulose, centre touristique aussi, Piatra Neamț a une situation privilégiée par sa position à la limite de la zone montagneuse, ainsi que par les grands aménagements hydro-énergétiques du bassin de la Bistritza.

Commencée en 1956, l'action de systématisation a passé par plusieurs phases. En 1956, une étude préliminaire d'aménagement — disposant des prévisions possibles à cette date là — proposait de diriger les investitions dans la zone Est de la ville, en gardant et en amplifiant le caractère de station climatique et touristique de l'ancienne agglomération. A partir de 1957, on réalisait un ensemble de villas à rez-de-chaussée et étage dans la zone de la gare, tandis que de 1959 à 1961, ces investitions étaient concentrées sur un terrain libre à proximité de la gare où l'on réalisait un ensemble d'habitations à 4 et 5 niveaux.

Fin 1964, l'esquisse d'aménagement de la ville de Piatra Neamț est remise sur le tapis. On y prévoit que les unités industrielles situées en ville soient dirigées vers la périphérie des zones d'habitation et réorganisées dans les zones Sud-Ouest, Sud et Nord-Est. Les zones d'habitation seront organisées dans les quartiers délimités par les formes du relief et par les artères principales — ce qui exigera la mise en valeur de la corniche de la terrasse supérieure, des versants de la colline Pietricica, de la zone de la Bistritza ainsi que le dégagement et la reconstitution partielle du château fort d'Etienne le Grand.

Centre de l'industrie métallurgique et de l'industrie des matériaux de construction, Roman est situé près du lieu de rencontre des cours d'eau Moldova et Siret. Ancienne résidence épiscopale, la ville possède nombre de monuments historiques.

L'action de redressement de la ville a débuté par la réalisation d'importants investissements industriels et par le développement des principales unités industrielles déjà existantes.

Les propositions émises au sujet de l'aménagement prévoient l'organisation de la zone industrielle dans les limites Nord et Nord-Ouest de la ville, en liaison directe avec la voie ferrée.

La ville Gh. Gheorghiu-Dej (Onești), qui est un centre de l'industrie pétrolière et de pétrochimie, s'est développée à partir d'une petite agglomération à caractère rural.

La réalisation de la nouvelle ville Gh. Gheorghiu-Dej (Onești) a débuté par la construction d'une unité de voisinage dans la zone centrale et s'est poursuivie par la restructuration d'une partie de l'ancienne localité; elle s'effectue à présent sur les terrains libres — situés vers la vallée de Cașin et dans les zones peu construites du territoire urbain. La dernière étape de réalisation des années 1961—1964 durant laquelle on construit les ensembles 6,7 et 8, exprime une nouvelle conception du point de vue fonctionnel, économique et esthétique, tant dans l'ensemble que dans les détails. L'équipement socioculturel de la ville est entièrement neuf.

Dr. Cirus Spiride, Adriana Popp, architecte, Gheorghe Iacovesco, architecte — AMÉNAGEMENT DE LA RÉGION TOURISTIQUE DE LA VALLÉE DE LA PRAHOVA (page 11). Par les conditions de son terrain et de son climat, extrêmement favorables au tourisme et au repos ainsi qu'aux traitements médicaux et aux loisirs, située presque au centre du pays, bénéficiant de la principale voie ferrée et de la route nationale Bucarest-Brașov-Oradea, la Vallée de la Prahova avec ses cinq annexes (les vallées des rivières Dîmbovitza, Ialomitza, Timiș, Doftana et Teleajen) et ses massifs montagneux limitrophes (Bucegi, Leaota, Postăvar, Piatra Mare, etc.) a fait l'objet de plusieurs études détaillées dans le cadre du secteur de la systématisation territoriale de l'Institut Central d'études, de recherches scientifiques et d'élaboration des projets de construction, d'architecture et de systématisation — ISCAS, à Bucarest.

Sont brièvement énumérés dans l'article les facteurs qui ont déterminé la mise en étude de cette zone touristique ainsi que les critères sur lesquels ont reposé les propositions faites dans l'étude d'aménagement.

CONSTRUCTIONS INDUSTRIELLES

Zaven Gianichian, architecte — BÂTIMENT DU « GROUPE D'AUTOMATION » — BUCAREST (page 18). Bénéficiant d'une perspective vers le Lac et le Parc de Floreasca et situé dans un quartier récemment construit à Bucarest, ce bâtiment abrite l'administration de plusieurs groupes d'entreprises de montage, d'outillage électrotechnique et d'automatisme ainsi qu'un Institut d'élaboration de projets d'outillage électrotechnique et d'installations d'automatisme.

Le bâtiment à 12 niveaux (sous-sol, rez-de-chaussée et 10 étages) a la forme d'un parallélépipède étayé par un rez-de-chaussée en retrait sur ses deux longs cotés. Il comprend des bureaux, des ateliers pour l'élaboration des projets, une bibliothèque technique, un cabinet technique, une salle de projection; le hall principal peut-être aussi utilisé comme salle d'exposition tandis que le hall secondaire est pourvu de guichets pour les relations avec l'extérieur.

Z. Solomon, architecte — QUELQUES OBSERVATIONS CRITIQUES (page 19). L'article constitue un point de vue critique sur la manière dont a été réalisé le bâtiment du Groupe d'automatisme. On y mentionne aussi bien les côtés positifs que négatifs de l'architecture, des finitions et de l'exécution, en soulignant particulièrement que le mur-rideau réalisé est inadéquat à la structure en béton armé de la bâtisse.

Lucia Gheorghiu, architecte — UNE FABRIQUE DE POLYSTYROLÈNE EXPANDÉ (page 22). Afin de permettre une coopération d'ordre technique directe, la première fabrique de polystyrène expansé vient récemment d'entrer en fonction dans le cadre du combinat de caoutchouc synthétique, à la ville Gheorghe Gheorghiu-Dej (Onești).

La solution constructive consiste en l'adoption d'un système entièrement préfabriqué, en éléments industrialisés précontraints, de catalogue. La principale section de fabrication a été réalisée au rez-de-chaussée par une trame de 12 x 18 m et une hauteur libre de 7,20 m, projetée en système blindé, avec des piliers, des arcs, des poutres-joug et des pannes de béton armé.

CONSTRUCTIONS SOCIO-CULTURELLES

Mariana Bucur, architecte — UN CINÉMATOGAPHE DE 800 PLACES À GALATZI (page 24). Dans le quartier de Tiglina I — l'un des grands ensembles d'habitations réalisés ces dernières années à Galatzi — lié au complexe commercial de ce quartier, un cinéma de 800 places a été ouvert. La bâtisse qui s'intègre harmonieusement dans l'ensemble participe, avec sa façade principale, au déploiement des constructions de l'une des importantes artères de la ville.

Le vestibule avançant d'environ 6 m par rapport à l'alignement des magasins avoisinants est traité comme une boîte de verre, son quatrième côté constituant l'un des murs intérieurs du noeu de circulation vertical. Le hall s'étale sur toute la largeur de la salle de spectacles et il est implanté sous celle-ci, afin de gagner du terrain; le plafond suit le contour des gradins de la salle.

On a évité le parallélisme des murs latéraux de la salle par des panneaux en maçonnerie portante, interrompus par des piliers de béton armé dont les axes sont distancés de 3 m. Afin d'obtenir une courbe permettant une bonne visibilité, des gradins ont été placés sur toute la longueur de la salle, exception faite pour les trois premières rangées de fauteuils qui sont installés sur un plancher incliné.

Le complexe de la cabine à projection est implanté à la côte + 6 m 32 au-dessus de l'entrée du cinématographe tandis que la centrale d'aération est au sous-sol, sous le vestibule et, en partie, sous le hall d'accueil.

Dan Rusovan, architecte — MAISON DE LA CULTURE À TULCEA (page 28). Située dans la zone centrale de la ville, sur l'esplanade du Danube, cette bâtisse répond, par la plasticité de son architecture aux exigences de l'implantation. De vastes dimensions ont été données à la salle, dont la capacité est de 800 places, au foyer avec ses annexes, à la scène et ses annexes et à la bibliothèque. La salle est équipée de toutes les installations nécessaires aux représentations théâtrales et au cinémascope.

ÉTUDES ET RECHERCHES

S. Herşcovici, ingénieur, M. Lupan et Georgeta Bucheru, sociologues — ENQUÊTE AU SUJET DU COMPORTEMENT EN EXPLOITATION DE CERTAINS TYPES D'IMMEUBLES D'HABITATION (page 30). L'Institut d'élaboration des projets de constructions-types de Bucarest, a pris dans ce but l'initiative d'ouvrir une enquête sélective, menée sur la base de questionnaires.

Sont présentées dans l'article les principales conclusions et propositions de l'enquête:

— La solution des blocs d'habitation à cours intérieures pour des immeubles à rez + 4 étages a réuni un net degré d'acceptation, (total ou partiel), tandis que pour les immeubles élevés (rez + 7 étages), le pourcentage des réponses a été plus faible; en confrontant les résultats de l'enquête avec les avantages économiques, l'enquête a avancé les propositions suivantes: la solution des immeubles à cours intérieures peut être prise sans nulle réserve en considération tant dans le cas des fronts limités que dans celui d'ensembles construits sur des terrains libres; dans le cas des immeubles élevés on propose l'utilisation limitée de cette solution à l'exception des constructions érigées sur des places ou sur de grandes voies de circulation existantes.

— La solution des immeubles à corridors intérieurs a réuni un degré élevé d'acceptation et en corrélation avec les avantages qu'elle présente, indique qu'on doit la prendre en considération tout en prévenant certains de ses effets qui pourraient devenir fâcheux (trop grandes longueurs, aération défectueuse, illumination artificielle inadéquate, bruit causé par les enfants, etc.).

— La solution des immeubles à corridors extérieurs a réuni un faible degré d'acceptation; en mettant en corrélation les résultats et les désavantages économiques (largeur réduite des immeubles) ainsi que les avantages limités (réduction des vestibules, meilleur ensoleillement, etc.) l'étude propose de renoncer à cette solution, exception faite pour certaines circonstances locales spécifiques.

— La solution des immeubles à escaliers non éclairés a réuni un degré d'acceptation majoritaire, à l'exception d'un nombre élevé de personnes qui ont manifesté des réserves en ce qui concerne l'aération et au sujet de certains effets négatifs de nature psychologique; vu les avantages économiques qu'elle présente, il résulte de l'enquête que la dite solution peut être utilisée dans l'élaboration des projets d'immeubles d'habitation.

CONCOURS

M. Silianu, architecte — CONCOURS POUR L'AMÉNAGEMENT D'UN QUARTIER D'HABITATION (page 33). Le Comité d'État pour les constructions, l'architecture et la systématisation avec l'Union des Architectes de la R.P.R. a organisé en 1964 un concours public d'idées, en vue d'obtenir des solutions de principe pour l'organisation générale d'un quartier et plusieurs solutions de détails pour l'organisation des unités urbanistiques complexes.

Le thème du concours se rapportait à un territoire compris dans le plan d'aménagement de la ville de Ploieşti.

8 projets sur 44 ont reçu des prix.

L'auteur présente plus loin les 8 ouvrages auxquels prix et mentions ont été accordés.

Le 1-er Prix (projet no. 41) adopte un « module urbain » d'environ 26000 m² de superficie habitable. Les 12 unités sont réalisées sur la base de trois types de blocs différents, chacun d'entre eux comprenant la même proportion d'immeubles à 14 niveaux et à 4 niveaux. On a prévu l'équipement du quartier par groupes d'unités: crèche et garderie, école à 16 salles de classe et dispensaire, complexe commercial, cinématographe, maison de la culture, polyclinique et ainsi de suite. De nouveaux équipements les compléteront à l'avenir. La circulation intérieure des véhicules est traitée par le système d'impasses (à ramification) arborescentes tandis que la circulation des piétons s'interpose en « dents de peigne », sans intersecter la circulation carrossable.

Projet no. 26 — Le II-ème prix « ex aequo » résout la solution d'ensemble par trois unités urbanistiques complexes, composées de trois enceintes considérées en tant qu'espace habitable minimal. On adopte un système compositionnel de déroulement périmétral des blocs d'habitation entourant de grands espaces verts. On remarque l'implantation d'une partie des commerces au rez-de-chaussée des blocs élevés, solution intéressante par l'effet obtenu à l'intérieur du quartier. Le projet respecte le principe de la séparation de la circulation carrossable de celle des piétons. L'auteur de l'article estime que le stade et ses tribunes surcharge inutilement le programme.

Le projet no. 35, II-ème prix « ex aequo » également, coïncide au point de vue du module de 2000 habitants par unité fondamentale avec le projet no. 41. Les 12 unités de base sont cependant groupées par quatre. De la répartition de 62% de la surface habitable en immeubles à quatre niveaux, sans ascenseur, découlent des avantages économiques et de confort. Des blocs à 10 niveaux rythment l'espace intérieur du Parc, tandis que d'autres, à 18 niveaux, situés sur la voie annulaire, marquent la liaison avec le centre de la ville.

Les 5 autres projets ayant reçu des mentions organisent le quartier sous la forme d'une seule unité complexe (projet no. 39), groupent les immeubles en enceintes ouvertes, reliées entre elles, formant une graduation différenciée d'espaces selon les fonctions (projet no. 18), ou bien divisant le quartier en unités urbanistiques (projet no. 1 et no. 2). Le projet no. 17 prévoit pour la structure du quartier, trois unités de voisinage formées par des groupes de logements pour 1740 habitants, chacune d'entre elles possédant une unité complexe de desserte de première nécessité. Il est considéré comme étant inadéquat en ce qui touche le confort, de préconiser dans un concours d'idées la construction d'immeubles à 5 niveaux (projet no. 2 et projet no. 17). Le projet no. 1 présente une remarquable solution pour la circulation majeure ainsi que pour les transports en commun à l'intérieur du quartier.

DÉBATS

Constantin Frumuzache, architecte — PROBLÈMES DE L'AMÉNAGEMENT DE LA VILLE DE CRAIOVA (pag. 38). L'auteur présente brièvement le rapport et les débats qui ont eu lieu lors de la séance plénière déroulée l'année dernière du 22 au 24 octobre, à Craïova.

La ville de Craïova qui est un important centre administratif, culturel et industriel de la région d'Olténie, a passé par de grandes transformations au cours des vingt années écoulées depuis la libération de la Roumanie de sous le joug fasciste. L'implantation de grands objectifs industriels a rendu nécessaire la construction de vastes ensembles d'habitation pour une population qui s'accroît sans cesse. Tout cela a exigé des études approfondies afin de réaliser une action de systématisation reposant sur des principes modernes.

Réunie sur l'initiative de l'Union des Architectes de la R.P.R., la séance plénière a soumis aux débats des architectes et des ingénieurs de Craïova et d'autres villes du pays, tout comme des travailleurs de la localité, les réalisations obtenues jusqu'ici ainsi que les problèmes d'architecture et d'aménagement soulevés actuellement et dans un proche avenir, pour l'essor de la ville.

NOUVELLES RÉALISATIONS (page 46). CONGRÈS — CONFÉRENCES (page 48—49). DE L'ÉTRANGER (page 50). COMPTE — RENDUS — BIBLIOGRAPHIE (page 58). CHRONIQUE (page 61).

STÄDTEBAU

Arch. Mariana Vereanu — SYSTEMATISIERUNG VON STÄDTEN IN DER REGION BACĂU (S. 2) Diese Region, ehemals mit ausgesprochenem land- und forstwirtschaftlichem Gepräge, wurde in den Plan der sozialistischen Industrialisierung des Landes einbezogen. Die Koordinierung der Wirtschaftsfaktoren über die die Region Bacău verfügt, mit den gebotenen territorialen Restrukturmöglichkeiten, hat, gemäß nationalem und regionalem Plan die wirtschaftlichen Rollen jeder einzelnen Stadt präzisiert.

Im Artikel werden die Prinzipien dargelegt, auf denen die territoriale Systematisierung der ganzen Region basiert sowie auch die Probleme, die die Systematisierung der Städte Bacău, Piatra Neamţ, Roman, der Stadt Gh. Gheorghiu-Dej (Oneşti) aufgeworfen haben.

Die Stadt Bacău, Regionshauptstadt und vielfältiges Industriezentrum, am Kreuzungspunkt von Verkehrsadern von nationaler Wichtigkeit gelegen, hat sich in der Vergangenheit planlos entwickelt, da das flache Gelände das tentakuläre Ausdehnungsbestreben längs der durchgehenden Verkehrsadern begünstigt hat. Alle konstruktiven Objekte des städtischen Bauwesens drücken den sichtlichen Rückschritt dieser städtischen Niederlassung aus und das Vorhandensein des Bistriţa-Flusses war im Leben der Stadt nicht fühlbar.

Die Studien zur Systematisierung der Stadt Bacău wurden den Studien zur Auswertung des hydroenergetischen Potentials der Bistriţa, gemäß nationalem Plan, untergeordnet und von ihnen sowie von den vorgenommenen Studien über die Möglichkeiten der vielfältigen Systematisierung dieses Flußbettes bedingt. Die Studien wurden in Zeitabständen von einigen Jahren wieder aufgenommen und die stete Evolution der wirtschaftlichen Möglichkeiten verfolgt.

Die Stadt Piatra Neamţ, Industriezentrum für Plasten, Stickstoffdüngemittel und Zellulose, und Touristenzentrum, erfreut sich der Vorteile ihrer Lage am Rande der Gebirgszone wie auch der großen hydroenergetischen Einrichtungen des Bistriţa-Flußbettes.

Die im Jahre 1956 begonnene Systematisierungstätigkeit ging durch mehrere Phasen. Ein einleitendes Systematisierungsstudium im Jahre 1956 — an Hand der zu jenem Zeitpunkt möglichen Voraussichten — schlug vor, die Investitionen in die östliche Zone der Stadt anzuordnen und das Gepräge des Luftkurortes und der Touristenstation für den zentralen Teil der alten Niederlassung zu bewahren und auszuweiten. In der darauffolgenden Periode vermied man die Benachteiligung der territorialen Möglichkeiten durch lokale Kompositionen und vom Jahre 1957 an wurde eine Gruppe von Villen mit Parterre und Stockwerk in der Bahnhofszone realisiert; ferner wurden die Investitionen in den Jahren 1959—1961 auf ein freies Gelände in der Umgebung des Bahnhofs angeordnet, wo eine 4—5geschossige Wohnblockanlage geschaffen wurde. Das mit nichtentsprechenden Wohnungen besetzte Stadtzentrum wurde in den Jahren 1961—1964 umgestaltet und ungefähr 2 800 Wohnungen mit Einrichtungen von städtischem Interesse gebaut.

Gleichfalls in den Jahren 1961—1964 wurden am Bistriţa-Fluß hydrotechnische Anlagen ausgeführt und vor der Stadt zwei Stauseen geschaffen, die Möglichkeiten für Sport- und Erholungsanlagen bieten.

Die Systematisierungsskizze der Stadt Piatra Neamţ wurde Ende 1964 neu studiert. Hier sieht man vor, daß die innerhalb der Stadt befindlichen Industrieinheiten außerhalb der Wohnzonen verlegt und diese Einheiten in den Südwest-, Süd- und Nordostzonen reorganisiert werden sollen. Die Wohnzonen sollen in den von den Geländeformen und Hauptverkehrsadern abgegrenzten Vierteln angeordnet werden, was die Auswertung der oberen Terrassengleiche, der Hänge des Pietricica-Hügels, der Bistriţa-Zone wie auch die teilweise Freilegung und Wiederherstellung der Feste Stefan des Großen erfordern wird.

Die Stadt Roman, Zentrum der Hütten- und Baumaterialindustrie, liegt in der Nähe des Zusammenflusses der Flüsse Moldova und Siret. Diese Stadt, ehemalige bischöfliche Residenz, bewahrt zahlreiche historische Denkmäler.

Die Wiederaufrichtungsaktion der Stadt begann mit der Realisierung bedeutender Industrieinvestitionen und der Entwicklung der vorhandenen hauptsächlichlichen Industrieinheiten.

Die Systematisierungsvorschläge organisieren die Industriezone am nördlichen und nordwestlichen Stadtrand, in unmittelbarer Verbindung mit der Eisenbahn. Die Industriezone wurde von der Wohnzone durch massive Grünanlagen separiert. Die Wohnzonen breiten sich auf die beiden Terrassen aus und erfreuen sich der ihnen vom Gelände gebotenen Vorteile.

Die Stadt Gh. Gheorghiu-Dej (Oneşti), Zentrum der Erdöl- und Petrochemie-Industrie, hat sich aus einer kleinen Niederlassung mit ländlichem Charakter entwickelt.

Die Realisierung der neuen Stadt Gh. Gheorghiu-Dej (Oneşti) begann mit dem Bau eines Mikrorayons in der Zentralzone und wurde mit dem Wiederaufbau eines Teils der alten Niederlassung fortgesetzt; gegenwärtig entfaltet sie sich auf freien Geländen, in Richtung des Căminul-Tals und in den schwach bebauten Zonen des Stadtgebietes. Die letzte Realisierungsetappe in den Jahren 1961—1964, als die Anlagen 6, 7, 8 errichtet wurden, drückt eine neue Auffassung vom funktionellen, wirtschaftlichen und ästhetischen Gesichtspunkt aus, sowohl im Ensemble als auch im Detail. Die sozial-kulturelle Einrichtung der Stadt ist zur Gänze neu.

Dr. Cirus Spiride, Arch. Adriana Popp, Arch. Gheorghe Iacovescu — SYSTEMATISIERUNG DER TOURISTENREGION PRAHOVA-TAL (S. 11). Das fast im Zentrum des Landes gelegene Prahova-Tal mit dem Vorteil der Hauptverkehrsader der Eisenbahn und der Nationalstraße Bukarest—Braşov—Oradea, mit den fünf Nebentälern (der Flüsse Dîmboviţa, Ialomiţa, Timiş, Doftana und Teleajen) und angrenzenden Gebirgsmassen (Bucegi, Leaota, Postăvarul, Piatra Mare usw.), das für Touristik und Ruhe, Behandlung und Erholung äußerst günstige Gelände- und klimatische Bedingungen bietet, war Gegenstand detaillierter Studien im Rahmen des Sektors für territoriale Systematisierung des Bukarester Zentralinstituts für Studien, wissenschaftliche Forschungen und Planung von Konstruktionen, Architektur und Systematisierung — ISCAS.

Im Artikel sind die Faktoren kurz angeführt, die bestimmt haben, diese Touristenzone einem Studien zu unterziehen, sowie auch die Kriterien, auf denen die im Systematisierungsstudium gemachten Vorschläge fußen.

INDUSTRIEBAUTEN

Arch. Zaven Gianichian — GEBÄUDE DER «AUTOMATIONSGRUPPE» — BUKAREST (S. 18). In diesem Gebäude, das sich einer breiten Aussicht zum See und Park Floreasca erfreut und in einem kürzlich erbauten Wohnviertel in Bukarest liegt, sind untergebracht: die Verwaltung von Unternehmungsgruppen für Montage, elektrotechnische Apparaturen und Automation sowie auch ein Projektionsinstitut für elektrotechnische Apparaturen und Automationsinstallationen.

Das 12geschossige Gebäude (Keller, Parterre und 10 Stockwerke) hat die Form eines Parallelipeds, dessen Parterre an beiden Längsseiten zurückgezogen ist. Es enthält Büroräume, Projektionsateliers, Laboratorien, eine technische Bibliothek, ein technisches Kabinett, einen Projektionssaal; die Haupthalle kann auch als Ausstellungsraum benutzt werden; die Nebenhalle ist mit Schaltern für den Außendienst versehen.

Die Struktur ist ein Monolithskelett aus Eisenbeton auf Säulen und Balken, mit Kragdecken (vom I. bis zum X. Stock inklusiv) an beiden Längsseiten des Gebäudes.

Technische Schwierigkeiten und die Orientierung des Gebäudes nach Norden haben für die zum See gerichtete Fassade (die auf der ganzen Fläche dem Winddruck ausgesetzt ist) den Verzicht auf die Lösung der Vorhangwand auferlegt und wurde eine geeignete Lösung angenommen.

Arch. Z. Solomon — KRITISCHE ANMERKUNG (über das Gebäude der „Automationsgruppe“) (S. 19). Der Artikel enthält einen kritischen Standpunkt über die Art, in der das Gebäude der „Automationsgruppe“, realisiert worden ist. Erwähnt sind sowohl die positiven als auch die negativen Teile in bezug auf Architektur, Ausführung und Endfertigungsarbeiten und wird insbesondere die Tatsache unterstrichen, daß die realisierte Vorhangwand für die Eisenbetonstruktur des Gebäudes nicht geeignet ist.

Arch. Lucia Gheorghiu — EINE FABRIK FÜR EXPANDIERTES POLYSTIREN (S. 22). Um eine direkte technologische Kooperation im Rahmen des Kombinars für synthetischen Kautschuk in der Stadt Gh. Gheorghiu-Dej (Oneşti) zu ermöglichen, ist kürzlich die erste Fabrik für expandiertes Polystiren in Rumänien in Betrieb genommen worden.

Die Planung dieser neuen Industrieinheit fußte auf neuen Projektionsdirektiven für Industriebauten mit Universalcharakter, mit Einzelblocksystem, sowie auch eine Reihe von neuen Realisierungen aus der Welttechnik.

Als konstruktive Lösung wurde ein vollkommen vorgefertigtes System aus industrialisierten katalogmäßigen Vorspannungselementen angenommen. Die Hauptfabrikationsabteilung wurde im Erdgeschoß mit einem Säulenabstand von 12 x 18 m und einer freien Höhe von 7,20 m realisiert, entworfen in armiertem System mit Säulen, Bogen, Hängebäumen und Keilen aus Eisenbeton. Bei der Vergasungsabteilung wurde eine Lösung von vorfabrizierten Dachbindern und Versenkkästen angenommen, da das Spezifische dieser Abteilung die Möglichkeit der Verwendung von autoklavierten Platten verhindert. Das System der vorgefertigten Fabrikate wurde auch auf das Nebengebäude (soziale Gruppe, Büroräume, Laboratorien, Instandhaltungsatelier und elektrische Station) angewendet. Das Gebäude des Nebenkörpers hat Parterre und zwei Geschosse, Travée von 3,60 m und wurde realisiert mit Mauerwerk aus wirksamen Ziegeln und mit Decken aus vorfabriziertem Eisenbeton.

SOZIAL-KULTURELLE BAUTEN

Arch. Mariana Bucur — FILMTHEATER MIT 800 PLÄTZEN IN GALAȚI (S. 24). Im Wohnviertel Tîglinea I — eines der großen in den letzten Jahren in Galați realisierten Wohnblockensembles, wurde anschließend an den Handelskomplex dieses Viertels, ein Filmtheater mit einem Fassungsraum von 800 Plätzen dem Gebrauch übergeben. Dieser sich harmonisch in das Ensemble einreihende Bau ist mit seiner Hauptfassade auf eine wichtige Verkehrsader der Stadt gerichtet.

Das Vestibül, das sich um zirka 6 m vor der Baufuchtlinie der benachbarten Läden befindet, ist wie eine Glaskiste behandelt und bildet die vierte Seite einer der Innenwände des vertikalen Verkehrsknotens. Die Halle erstreckt sich auf die ganze Breite des Vorstellungssaals und ist unter ihn angeordnet, um an Terrainfläche zu gewinnen, wobei die Decke dem Gefälle des Saals entspricht.

Parallele Seitenwände des Saals wurden vermieden durch Flächen aus tragendem Mauerwerk zwischen den 3 m voneinander entfernten Eisenbetonsäulen. Um eine richtige Sichtlinie zu erzielen, wurde der Saal in seiner ganzen Länge gestuft, außer den ersten drei Sesselreihen, die auf eine geneigte Fläche gestellt wurden.

Arch. Dan Rusovan. — KULTURHAUS IN TULCEA (S. 28). — Dieses in der Zentralzone der Stadt, auf der Esplanade der Donau errichtete Gebäude entspricht durch seine architektonische Plastik den Geboten seiner Lage. Der Saal mit einem Fassungsraum von 800 Plätzen, das Foyer mit den Nebenräumen, die Bühne mit den Nebenräumen, und die Bibliothek wurden breit dimensioniert. Der Saal ist mit den für Theatervorstellungen und Breitwandfilmen notwendigen Einrichtungen ausgestattet.

STUDIEN UND FORSCHUNGEN

Ing. S. Herșcovici, Soziologen M. Lupan und Georgeta Bucheru — UNTERSUCHUNG ÜBER DIE BEWÄHRUNG DER NUTZUNG VON WOHNBAUTYPEN (S. 30). Das Bukarester Entwurfsinstitut für Typenbauten hat zu diesem Zweck eine Auswahl-Untersuchung auf Grund von Fragebögen angeregt.

Im Artikel sind die hauptsächlichsten Schlußfolgerungen und Vorschläge dargelegt:

— Die Lösung der Wohnblocks mit Innenhöfen bei Gebäuden mit Parterre + 4 Stock hat einen deutlichen Zustimmungsgrad (gänzlich oder teilweise) erzielt, während der Prozentsatz bei Antworten für Hochhäuser (Parterre + 7 Stock) niedriger war; bei Gegenüberstellung der Untersuchungsergebnisse mit den wirtschaftlichen Vorteilen, werden auf Grund des Studiums folgende Vorschläge gemacht: die Lösung der Gebäude mit Innenhöfen kann ohne Vorbehalt sowohl in Fällen von limitierten Fronten wie auch im Falle von auf freien Terrains gebauten Ensembles in Betracht gezogen werden; im Falle von Hochhäusern wird die limitierte Anwendung dieser Lösung vorgeschlagen mit Ausnahme von Bauten auf vorhandenen Plätzen oder Magistralen.

— Die Lösung der Gebäude mit Innenkorridoren hat einen erhöhten Zustimmungsgrad erzielt und verglichen mit den Vorteilen, die sie bietet, weist sie darauf hin, die Lösung unter dem Vorbehalt von Auswirkungen, die störend werden könnten (zu große Längen, defekte Lüftung, nichtentsprechende künstliche Beleuchtung, Kinderlärm usw.), in Betracht zu ziehen.

— Die Lösung der Gebäude mit Außenkorridoren hat einen geringen Zustimmungsgrad erreicht; beim Vergleich der Resultate mit den wirtschaftlichen Nachteilen (kleine Breite der Gebäude) wie auch mit den beschränkten Vorteilen (Verringerung der Eingänge, Verwirklichung einer guten Besonnung usw.) wird auf Grund des Studiums ein Verzicht auf diese Lösung vorgeschlagen, mit Ausnahme von etwaigen spezifischen lokalen Umständen.

— Die Lösung der Gebäude mit Treppen ohne Tageslicht hat einen überwiegenden Zustimmungsgrad erzielt, mit Ausnahme einer bedeutenden Anzahl von Personen, die Vorbehalte hatten in bezug auf die Lüftung und auf einige negative Auswirkungen psychologischer Natur; angesichts der wirtschaftlichen Vorteile, bestätigt die Untersuchung, daß diese Lösung beim Entwurf der Wohngebäude verwendet werden kann.

WETTBEWERBE

Arch. M. Silianu — WETTBEWERB FÜR DIE SYSTEMATISIERUNG EINES WOHNVIERTELS (S. 33). Das Staatskomitee für Konstruktionen, Architektur und Systematisierung hat gemeinsam mit dem Architektenverband der RVR im Jahre 1964 einen öffentlichen Ideenwettbewerb zur Erzielung von prinzipiellen Lösungen für die allgemeine Organisation eines Stadtviertels und von Detaillösungen in der Organisation vielfältiger städtebaulicher Einheiten, ausgeschrieben.

Die Aufgabe des Wettbewerbs bezog sich auf ein im Systematisierungsplan der Stadt Ploiești befindliches Gebiet.

Von 44 Arbeiten wurden 8 prämiert. Der Verfasser bringt in der Folge die 8 prämierten und belobten Arbeiten.

Der I. Preis (Entwurf Nr. 41) wurde verliehen für eine „städtebauliche Form“ von zirka 26 000 m² wohnbare Fläche. Die 12 Einheiten sind realisiert auf Grund von drei verschiedenen Blocktypen, jede die gleiche Proportion von Gebäuden mit 14 und mit 4 Geschossen umfassend. Die Ausstattung des Viertels ist auf Einheitsgruppen vorgesehen: Kinderkrippe und Kindergarten, Schule mit 16 Klassenräumen und ärztliche Hilfsstelle, Handelskomplex, Kino, Kulturhaus, Poliklinik usw. Eine zukünftige Ergänzung mit neuen Einrichtungen ist gewährleistet. Der Fahrzeugverkehr im Innern erfolgt auf verästelten Wegen, während der Fußgängerverkehr kammartig angeordnet ist, ohne die Fahrwege zu überschneiden.

Der Entwurf Nr. 26 — II. Preis „ex aequo“ bringt die Gesamtlösung durch drei komplexe städtebauliche Einheiten, die aus je drei Innenhöfen bestehen, als kleinste Lebensraumeinheit. Angenommen wird ein kompositionelles System perimetrischer Anordnung der Wohnblocks rings um große Grünflächen. Man bemerkt die Anordnung eines Teils der kommerziellen Einheiten im Parterre der hohen Gebäude, eine interessante Lösung durch die innerhalb des Wohnviertels erzielte Wirkung. Der Entwurf verfolgt das Prinzip der Trennung der Fahrwege von den Fußgängerwegen. Der Verfasser des Artikels erachtet das Stadion mit Tribünen als eine ungerechtfertigte Belastung des Programms.

Entwurf Nr. 35, gleichfalls mit dem II. Preis „ex aequo“, ausgezeichnet, stimmt überein mit dem Projekt Nr. 41 vom Standpunkt der Form für 2 000 Bewohner je Grundeinheit. Die 12 Grundeinheiten sind jedoch zu je vier gruppiert. Aus der Aufteilung von 62% der wohnbaren Fläche in Gebäuden mit vier Geschossen, ohne Aufzug, resultieren wirtschaftliche Vorteile und Vermehrung des Komforts. 10geschossige Blocks verteilen sich in gleichem Rhythmus auf den Innenraum des Parks und andere mit 18 Geschossen auf der kreisförmigen Verkehrsader markieren die Verbindung mit dem Stadtzentrum.

Die anderen 5 Projekte, die Belobungen bekommen haben, organisieren das Wohnviertel in Form einer einzigen komplexen Einheit (Projekt Nr. 39), gruppieren die Gebäude in offenen miteinander verbundenen Innenhöfen, eine nach Funktionen differenzierte Raumabstufung (Projekt Nr. 18) bildend oder teilen es in städtebauliche Einheiten auf (Projekte Nr. 1 und Nr. 2). Das Projekt Nr. 17 gliedert das Viertel in drei Mikrorayons, aus Wohngruppen für je 1 740 Bewohner gebildet, jede mit einer komplexen Einheit zur Versorgung mit dringendsten Gebrauchsartikeln. Vom Standpunkt des Komforts wird es als nichtentsprechend erachtet, bei einem Wettbewerb die Verwendung von 5 geschossigen Gebäuden vorzuschlagen (Projekt Nr. 2 und Nr. 17). Das Projekt Nr. 1 bringt eine besondere Lösung des Hauptverkehrs wie auch des gemeinsamen Verkehrs innerhalb des Wohnviertels.

ERÖRTERUNGEN

Arch. Constantin Frumuzache — SYSTEMATISIERUNGSPROBLEME DER STADT CRAIOVA (S. 38). Der Verfasser bringt in kurzen Zügen das Referat und die Diskussionen, die im Rahmen der Arbeiten der zwischen dem 22.—24. Oktober vorigen Jahres im Craiova abgehaltenen Vollversammlung stattgefunden haben.

Die Stadt Craiova, wichtiges Verwaltungs-, Kultur- und Industriezentrum der Region Oltenia, hat im Laufe der zwanzig Jahre seit der Befreiung vom faschistischen Joch große Umgestaltungen erlebt. Die Anlage großer Industriebauten hat auch die Erstellung großer Wohngruppen für die in stetem Anwachsen begriffene Bevölkerung erfordert. Dies hat eingehende Studien für die Realisierung einer Systematisierungsaktion auf neusten Prinzipien veranlaßt.

Architekten und Ingenieure der Ortschaft und aus anderen Städten des Landes, haben gemeinsam mit den Werktätigen in Craiova in der vom Architektenverband der RVR angeregten Vollversammlung die bisherigen Realisierungen wie auch Architektur- und Systematisierungsprobleme, die sich gegenwärtig und in Zukunft für die Entwicklung der Stadt aufwerfen, erörtert.

NEUE REALISIERUNGEN (S. 46), KONGRESSE-KONFERENZEN (S. 48—49), AUS DEM AUSLAND (S. 50).
REZENSIONEN — BIBLIOGRAPHIE (S. 58), CHRONIK (S. 61).

ГРАДОСТРОЕНИЕ

Арх. Мариана Веряну — ПЛАНИРОВКА НЕКОТОРЫХ ГОРОДОВ ОБЛАСТИ БАКЭУ (стр. 2). Эта область, имевшая в прошлом резко выраженный сельскохозяйственный и лесохозяйственный характер, была включена в план социалистической индустриализации страны. Координация в республиканском и областном разрезе экономических факторов, которыми располагает область Бакэу при имеющихся возможностях территориальной реорганизации, определила экономическую роль каждого города в отдельности.

В статье указаны принципы, на которых основана деятельность по территориальной планировке всей области, а также и проблемы, выдвинутые в результате планировки городов Бакэу, Пятра-Нямц, Роман, и г. Георге Георгиу-Деж (Онешть).

Город Бакэу, являющийся областным центром и комплексным промышленным узлом, находящийся на пересечении магистралей республиканского значения, развивался в прошлом безконтрольно, причем плоский рельеф благоприятствовал стремлению к расширению в виде шпалцев вдоль проникающих в город магистралей. Все конструктивные элементы градостроительного ансамбля явно выражали отсталость этого города, а наличие реки Бистрица даже не ощущалось в жизни этого города.

Исследования по планировке города Бакэу были подчинены и обусловлены исследованиями по освоению гидроэнергетического потенциала реки Бистрица в республиканском разрезе, а также исследованиями по изучению возможностей комплексной планировки бассейна этой реки. Эти работы актуализировались через промежуток в несколько лет, следя за непрерывной эволюцией народно-хозяйственных возможностей.

Город Пятра-Нямц, промышленный центр по производству пластмасс, азотных удобрений и целлюлозы, а также туристический центр, пользуется значительными преимуществами в результате своего расположения у пределов горной зоны, а также благодаря крупным гидроэнергетическим сооружениям бассейна реки Бистрица.

Деятельность по планировке начата в 1956 г., прошла через несколько стадий. В 1956 году, в предварительном исследовании по планировке — учитывая тогдашние возможности — предлагалось направлять капиталовложения климатического и туристического курорта в центральной части старого города. В следующем периоде градостроители старались не скомпрометировать территориальных возможностей местными композициями и начиная с 1957 г., в зоне вокзала, был выстроен ансамбль с двухэтажной застройкой дачного типа, а в 1959—1961 гг. капиталовложения были направлены на постройку 4—5-этажного жилого ансамбля на свободном участке вблизи вокзала. Центр города, в котором находились несоответствующие жилища, был реконструирован между 1961—1964 гг. и были построены прибл. 2.800 квартир и объекты обслуживания городского значения.

Проект по планировке города Пятра-Нямц был пересмотрен в конце 1964 г. Теперь предусматривается разместить внутригородские промышленные единицы на периферии жилых районов, причем намечается реорганизация этих единиц в южно-западной, южной и северо-восточной зонах. Жилые районы будут организованы в виде кварталов, ограниченных формами рельефа и главными магистралями, причем это потребует освоения карниза верхней террасы, склонов горы Пиетричка, района реки Бистрица, а также освобождения и частичной реконструкции крепости Стефана Великого.

Город Роман, центр металлургической промышленности и промышленности строительных материалов, расположен вблизи слияния реки Молдова с рекой Сирет. Этот город — старинная епископская резиденция и в нем находятся многочисленные исторические памятники.

Деятельность по развитию города началась с осуществления некоторых крупных промышленных объектов и расширения основных существующих производств.

В предложениях по планировке намечается организация промышленного района у северной и северо-западной границы города, в непосредственной связи с железной дорогой. Промышленный район отделен от жилого района массивной зеленой зоной. Жилые ансамбли расположены на двух террасах и используют все преимущества данного рельефа.

Город Георге Георгиу-Деж (Онешть) — центр нефтяной и нефте химической промышленности развивался из незначительного сельского поселка.

Осуществление нового города Георге Георгиу-Деж (Онешть) началось с постройки микрорайона в центральной зоне и продолжалось реконструкцией некоторой части старого поселка, а в данный момент продолжается по свободным участкам в направлении долины Кашин и в мало застроенных зонах городской территории. Последний этап, 1961—1964 гг., в котором были осуществлены ансамбли 6, 7 и 8, выражает новую концепцию с функциональной, экономической и эстетической точки зрения, в отношении ансамбля и деталей. Культ-бытовое оснащение этого города всецело новое.

Д-р Чирус Спириде, арх. Адриана Попп, арх. Георгий Яковеску — ПЛАНИРОВКА ТУРИСТИЧЕСКОГО РАЙОНА ВАЛЯ ПРАХОВЕЙ (долина реки Прахова) (стр. 11). По условиям рельефа и климата, весьма благоприятным для туризма и отдыха, лечения и развлечения, находящаяся почти в центре страны и обслуживаемая главной железнодорожной магистралью и шоссе республиканского значения Бухарест-Орадя-Брашов, — долина реки Прахова с примыкающими к ней пятью долинами (рек Дымбовица, Яломница, Тимниц, Дофтана, и Теляжен) и смежными горными массивами (Бучедж, Ляота, Постэварул, Пятра Маре и т.д.), является предметом подробного изучения в секторе территориальной планировки Бухарестского Центрального научно-исследовательского и проектного института по строительству, архитектуре и районной планировке — ISCAS

ПРОМЫШЛЕННОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. Завен Гианикиян — СТРОИТЕЛЬСТВО ЦЕНТРА АВТОМАТИЗАЦИИ В г. БУХАРЕСТ — (стр. 18). Это здание расположено в недавно построенном квартале города Бухарест с широкой перспективой к озеру и парку Флоряска. В нем разместились администрации нескольких групп предприятий по монтажу электротехнической аппаратуры и автоматики, а также институт по проектированию электротехнической аппаратуры и автоматики.

Это 12-ти этажное здание (подвальный этаж + 11 этажей) имеет параллелепипедную форму и опирается на нижний этаж по отступам внутри по двум длинным сторонам. В нем находятся конторы, конструкторские бюро, лаборатории, техническая библиотека, технический кабинет, зрительный зал; главный холл может быть использован для выставок, а в подсобном холле устроены гише для осведомления и пропуска посетителей.

Арх. 3. Соломон — ДЕЙСТВИТЕЛЬНЫЕ, А НЕ КАЖУЩИЕСЯ, КОНСТРУКТИВНЫЕ СИСТЕМЫ (стр. 19). В статье критически рассматривается способ осуществления здания Центра автоматизации. Показаны положительные и отрицательные стороны в отношении архитектуры, отделки и исполнения, подчеркивая в особенности то обстоятельство, что осуществленная навесная стена (занавес) не подходит к структуре железобетонного здания.

Арх. Лучия Георгиц — ФАБРИКА ГАЗО-ПОЛИСТИРОЛА В Г. ОНЕСТЬ (стр. 22). В целях прямого технологического кооперирования, недавно вошла в действие, в составе Комбината по производству синтетического каучука в г. Георге Георгиу-Деж первая в РНР фабрика газо-полистирола.

Застроенная площадь производственных цехов — 7900 м², а развернутая площадь пристройки бытовки — лаборатория — электроцентр — 2.100 м².

В строительном решении принята полносборная система, из каталожных предварительно напряженных индустриальных конструкций. Главный производственный корпус одноэтажный на сети 12×18 м со свободной высотой 7,20 м, запроектирован по «бронированной» системе с железобетонными колоннами, арками, балками и прогонами.

КУЛЬТ-БЫТОВОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. Мариана Букур — КИНЕМАТОГРАФ НА 800 МЕСТ В Г. ГАЛАЦ (стр. 24). В квартале Тиглина I — одним из крупных жилых ансамблей осуществленных в Галаце за последние годы — в сочетании с торговым комплексом этого квартала, сдан в эксплуатацию кинематограф вместимостью 800 мест. Это здание гармонично вписывается в ансамбль а его главный фасад является составной частью развешивания застройки по одной из главных магистралей города.

Вестибюль выступает на прибл. 6 м по сравнению с линией соседних магазинов и построен в виде стеклянной коробки, причем его четвертая сторона представляет собой одну из внутренних стен узла вертикального передвижения. Холл развешивается по всей ширине зрительного зала и находится под ним, осуществляя таким образом выигрыш площади, причем потолок следует за уступами зала.

В результате применения панелей из несущей кладки с изломом между железобетонными колоннами (при расстоянии 3 м между осями) оказалось возможным избежать параллелизма боковых стен зала. Для получения хорошей видимости зал выполнен с уступами по всей длине кроме первых трех рядов стульев, расположенных на наклонном полу.

Экран, расположенный на расстоянии, 0,60 м перед рельефным панно, не имеет черной рамы ни занавеса.

Узел проекционной кабины находится на отметке + 6,32 м над входом в кинематограф, а вентиляционная централь — в подвальном этаже, под вестибюлем и частично под холлом.

Арх. Дан Русован — ДОМ КУЛЬТУРЫ В Г. ТУЛЬЧЕ (стр. 28). Это здание расположено в центральной зоне города, по эспланаде у Дуная. Его архитектурная пластика отвечает всем требованиям этого месторасположения. Зал вместимостью 800 мест, фойе с посиделочными помещениями, сцена с вспомогательными помещениями, библиотека, рассчитаны укрупненно.

Зал оснащен всеми требующимися для театральных спектаклей и кинемаскопа установками.

ИЗЫСКАНИЯ И ИССЛЕДОВАНИЯ

Инж. С. Гершкович, социолог М. Лупани Джоржета Бухеру — АНКЕТА ОТНОСИТЕЛЬНО ПОВЕДЕНИЯ В ЭКСПЛУАТАЦИИ НЕКОТОРЫХ ТИПОВ ЖИЛЫХ ЗДАНИЙ (стр. 30). Бухарестский институт по проектированию типового строительства учредил для этой цели селективную анкету, проводимую на основе вопросных листов.

В этой статье излагаются основные заключения и предложения этой анкеты:

— Решение с заблокированными жилищами с внутренними дворами было явно одобрено, (полностью или частично) для пятиэтажных зданий, в то время как для многоэтажных зданий (с 8-мью этажами) процент благоприятных ответов был ниже; сравнивая результаты анкеты с экономическими преимуществами, были сделаны следующие предложения: решение зданий с внутренними дворами может быть безоговорочно учтено как в случае ограниченных фронтов, так и в случае ансамблей выстроенных на свободных участках; в случае многоэтажных зданий, предлагается ограниченное применение этого решения, за исключением некоторых сооружений на существующих площадях или магистралях.

— Решение зданий с внутренними коридорами было одобрено большинством и ввиду его преимуществ является целесообразным учесть это решение при условии предупреждения некоторых нежелательных последствий, как то: чрезмерная протяженность, неправильная вентиляция, несоответствующее искусственное освещение, шум производимый детьми и т.д.

— Решение построек с наружными коридорами было одобрено лишь меньшинством ответов; сопоставляя результаты с экономическими невыгодами (малая ширина зданий) и с ограниченными преимуществами (сокращенно число входов, лучшая инсоляция и т.д.) предлагается отказаться от этого решения, за исключением случаев когда оно продиктовано специфическими местными условиями.

КОНКУРСЫ

Арх. М. Силяну — КОНКУРС ПО ПЛАНИРОВКЕ ЖИЛОГО КВАРТАЛА (стр. 33). Государственный комитет по строительству, архитектуре и планировке совместно с Союзом Архитекторов РНР организовал в 1964 году публичный конкурс идей ввиду получения принципиального решения по общей организации жилого квартала и детальных решений по организации комплексных градостроительных единиц. Тема конкурса относилась к территории, входящей в схему планировки города Плоешть.

Из 44-х работ были премированы 8.

Далее автор представляет эти 8 работ, отмеченные премиями или похвальными отзывами.

I. премия (проект № 41). Принят «городской модуль» в прим. 26.000 м² жилой площади. 12 предусмотренных единиц осуществлены на основе трех различных типов зданий, причем каждая из них включает то-же соотношение между 14-ти этажными и 4-х этажными зданиями. В квартале предусмотрены объекты культ-бытового обслуживания по группам единиц: ясли и детский сад, школа с 16-тью классными залами и диспенсером, торговый комплекс, кинотеатр, дом культуры, поликлиника и т.д. Обеспечено укомплектование в будущем новыми объектами обслуживания. Внутреннее движение средств передвижения трактуется по системе разветвляющихся тупиков, в то время как движение пешеходов осуществляется не пересекая проездов.

Проект № 26 — II премия «ex aequo» — принимает решение ансамбля тремя комплексными градостроительными единицами, состоящими каждая из трех территорий, рассматриваемых как наименьшие жизненные единицы. Принята композиция периметрического развешивания жилых зданий вокруг больших озелененных площадей. Следует отметить размещение части торговых единиц в нижних этажах многоэтажных зданий, причем это решение интересно с точки зрения полученного внутри квартала эффекта. Проект соблюдает принцип разделения транспортного и пешеходного движения. Автор статьи считает, что стадион с трибунами является необоснованным дополнением программы.

Проект № 35, тоже получивший II премию «ex aequo», совпадает, с точки зрения модуля 2000 жителей на основную единицу, с проектом № 41. 12 основных единиц группируются по четыре. Вследствие распределения 62% жилой площади под четырехэтажные здания без лифта получаются известные экономические выгоды и лучший комфорт. 10-ти этажные здания обрисовывают внутреннюю площадь парка, а 18-ти этажные здания, расположенные по кольцевой магистрали, отмечают связь с центром города.

Остальные 5 проектов, получившие похвальный отзыв, организуют квартал в виде единой комплексной единицы (проект № 39), группируют здания на открытых территориях связанных между собой, с градацией площадей дифференцируемых по функциям (проект № 18) или разделяют квартал на градостроительные единицы (проекты № 1 и № 2). Проект № 17 разбивает квартал на три микрорайона, состоящих из жилищных групп по 1740 жителей, имеющих каждая комплекс обслуживания первой необходимости. С точки зрения комфорта, считается нецелесообразным использование в конкурсе 5-ти этажных зданий (проект № 2 и № 17). Проект № 1 дает особое решение основного движения и для массового транспорта внутри квартала.

В ПОРЯДКЕ ОБСУЖДЕНИЯ

Арх. Константин Фрумузак — ВОПРОСЫ ПЛАНИРОВКИ ГОРОДА КРАЙОВА (стр. 38). Автор кратко излагает доклад и прения имевшие место на пленуме, состоявшемся 22—24 октября прошлого года в Крайове.

Город Крайова, крупный административный, культурный и промышленный центр области Олтении, подвергался значительным преобразованиям на протяжении 20 лет после освобождения Румынии от фашистского ига. Размещение крупных промышленных объектов обусловило и необходимость строительства крупных жилых ансамблей для непрерывно возрастающего населения. Для осуществления планировки основанной на современных принципах оказалось необходимым провести серьезные исследования.

На пленуме, организованном Союзом Архитекторов РНР, местные архитекторы и инженеры, а также архитекторы и инженеры из других городов Румынии, и трудящиеся города Крайовы, обсуждали осуществленные достижения и вопросы архитектуры и планировки, возникающие в данный момент и в перспективе, ввиду развития города.

НОВЫЕ ДОСТИЖЕНИЯ (стр. 46), СЪЕЗДЫ — ЛЕКЦИИ (стр. 48—49), ЗА РУБЕЖОМ (стр. 50), РЕЦЕНЗИИ — ЛИТЕРАТУРА (стр. 58), ХРОНИКА (стр. 61).

FABRICA DE OBIECTE SANITARE DIN PORTELAN
execută și livrează în diverse culori:

PLACAJE CERAMICE PENTRU CONSTRUCTII

Pentru placarea pereților exteriori
și interiori ai clădirilor industriale,
publice și de locuit avînd rezistență
mecanică și chimică, precum și aspect
foarte plăcut

OBIECTE SANITARE DIN PORTELAN

Pentru camere de baie și bucătării

Comenzile se primesc prin Ministerul Industriei
Construcțiilor — Direcția Generală de Aprovizio-
nare și Desfacere și direct la întreprindere

Str. Preciziei nr. 1 — telefon 13.81.12. București-Militari

1965 JUL 14

LEI 20

40538

Taxele poștale plătite în numerar conf. aprob. D.G.P.Tc. nr. 560/2157/1965

E 4689

arquitectura
RPR 1965 2

40538

LEI 20

Taxele poștale plătite în numerar conf. aprob. C.G.P.Tc. nr. 560/2157/1965

E 1689

sumar

● EDITORIAL

2 SARCINI MĂREȚE ÎN FAȚA ARHITECȚILOR ȘI CONSTRUCTORILOR

● URBANISM

4 Arh. Gabriela Bertumé
CÎTEVA PROBLEME ALE SISTEMATIZĂRII UNOR ORAȘE DIN REGIUNEA BRAȘOV

● LOCUINȚE

18 Arh. Bogdan Cotaru
5 000 DE NOI APARTAMENTE PE MAGISTRALA NORD-SUD — BUCUREȘTI

● CONSTRUCȚII COMERCIALE

24 Arh. Radu Patrulius
MAGAZINE PE MAGISTRALA NORD-SUD

30 Arh. Miron Hoffman
COMPLEX COMERCIAL ÎN PIAȚA IANCULUI — BUCUREȘTI

33 Arh. Mircea Enescu
Arh. Radu Crăiniceanu
ARHITECTURA ȘI DECORAȚIA MAGAZINULUI «MUZICA» — BUCUREȘTI

● CONCURSURI

40 Arh. Ignace Șerban
CONSIDERAȚIUNI ASUPRA CONCURSULUI PENTRU CLĂDIRI DE LOCUIT CU 16—18 NIVELURI

★

48 Arh. Stan Bortnowski
ACADEMICIANUL DUILIU MARCU LA A 80-A ANIVERSARE

● ÎN DISCUȚIE

56 * * *
PROBLEMELE SISTEMATIZĂRII ORAȘULUI TIMIȘOARA

● RECENZII — BIBLIOGRAFIE

● CRONICA

2

ANUL XIII NR. 2 (93) 1965

COLEGIUL DE REDACȚIE

conf. arh. M. ALIFANTI
arh. M. BERCOVICI
arh. M. CAFFÉ
prof. arh. M. LOCAR
ing. A. LUPESCU
arh. M. MELICSON
(redactor șef)
arh. C. MOȘINSCHI
arh. GH. PAVLU
conf. arh. G. PETRAȘCU

arhitectura RPR

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.
ȘI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU CONSTRUCȚII, ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

Sarcini mărețe în fața

Publicarea documentelor pregătitoare ale celui de-al IV-lea Congres al partidului și larga dezbateră publică a proiectului de Directive cu privire la dezvoltarea economiei naționale pe perioada 1966—1970 au prilejuit fiecărui om al muncii din patria noastră un sentiment de mândrie și de încredere.

Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea prezintă, într-o formă clară și sugestivă, rezultatele planului de șase ani, rezultate care au determinat adânci transformări în viața întregului popor: dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului, încheierea cooperativizării agriculturii, lichidarea pentru totdeauna a exploatării omului de către om. Sub îndrumarea mobilizatoare a partidului, resursele energiei creatoare a oamenilor muncii au făcut să rodească din plin bogățiile naturale ale țării, sporind puterea economică și crescând avuția națională. În Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea se spune: « În anul 1965 producția globală industrială a țării este de 2,24 ori mai mare decât în 1959, înregistrând un ritm mediu anual de creștere de 14,4 la sută față de 13 la sută cât era prevăzut în Directivele Congresului al III-lea. Volumul producției industriale este în acest an de 9,5 ori mai mare decât în 1938 ».

Creșterea producției agricole a fost obținută pe baza înzestrării tot mai puternice cu mașini și a extinderii agrozootehnicii moderne. Media producției globale de cereale între 1960—1964 este cu peste 12 la sută mai mare decât media celor cinci ani anteriori și cu 29 la sută mai mare decât media anilor 1934—1938.

Dezvoltarea rapidă și complexă a economiei naționale a necesitat uriașe investiții care au pus în fața proiectanților și constructorilor numeroase probleme noi, atât în ceea ce privește construcțiile industriale, cele agrozootehnice, cât și în ceea ce privește creșterea orașelor și a satelor, construcția de locuințe și de edificii social-culturale. Arhitecții din institutele centrale de proiectare și din cele regionale și-au adus contribuția, din ce în ce mai valoroasă și mai competentă, la îmbunătățirea calității funcționale, constructive și a esteticii noilor construcții. Dezvoltarea rapidă a industriei și a agriculturii a făcut ca în acest interval să se înregistreze salturi calitative importante în practica și teoria sistematizării și urbanismului, a construcțiilor industriale, a construcției de locuințe. Cei aproape un milion de locuitori care s-au instalat în locuințe noi alcătuiesc populația a cinci orașe de mărimea Brașovului sau a Clujului. O dată cu noile locuințe, ei beneficiază tot mai mult de noi construcții școlare, dotări comerciale, clădiri și amenajări pentru sănătate, sport și odihnă.

« În anul celui de-al IV-lea Congres al partidului, — se spune în Proiectul de Directive — România înfățișează tabloul unei țări în plin avânt, cu o economie socialistă multilateral dezvoltată, în care industria cunoaște un continuu proces de perfecționare și adaptare la cerințele progresului tehnic contemporan, iar agricultura socialistă pune în valoare tot mai larg marile ei rezerve; toate regiunile și raioanele țării cunosc o viață social-economică intensă, înflorește cultura nouă socialistă, crește an de an bunăstarea oamenilor muncii de la orașe și sate ».

Pe baza realizărilor obținute în cursul planului de șase ani, partidul a pus în fața întregului popor noi obiective marcând un progres continuu, atât sub raportul volumului producției, cât și sub raportul creșterii calității.

Directivele celui de-al IV-lea Congres al partidului definesc în mod succint sarcinile de bază ale planului economic pe viitorii cinci ani:

« 1. Continuarea neabătută a industrializării socialiste a țării și, în cadrul acesteia, dezvoltarea cu prioritate a producției mijloacelor de producție, concomitent cu creșterea și perfecționarea continuă a

producției bunurilor de consum; lărgirea bazei de materii prime a industriei, prin atragerea în circuitul economic a noi resurse; îmbunătățirea continuă a repartizării forțelor de producție pe teritoriul țării.

2. Mobilizarea susținută a rezervelor și posibilităților existente în agricultură prin accentuarea eforturilor de înzestrare tehnico-materială, consolidarea și extinderea rezultatelor pozitive obținute în dezvoltarea gospodăriilor agricole de stat și a cooperativelor agricole de producție, în scopul creșterii producției agricole vegetale și animale.

3. Îmbunătățirea calității produselor, ridicarea caracteristicilor tehnice și economice ale acestora, prin perfecționarea proceselor tehnologice.

4. Promovarea progresului tehnic în toate domeniile de activitate, extinderea mecanizării și automatizării, înzestrarea economiei cu instalații la nivelul tehnicii moderne, în vederea ridicării productivității muncii și reducerii în continuare a cheltuielilor de producție.

5. Creșterea bazei tehnico-materiale a științei, dezvoltarea cercetărilor științifice fundamentale și aplicative corespunzător nevoilor economiei naționale.

6. Dezvoltarea învățământului pentru formarea și perfecționarea cadrelor de specialiști, ridicarea nivelului de pregătire profesională a muncitorilor și cadrelor tehnice.

7. Ridicarea în continuare a bunăstării materiale și culturale a populației prin creșterea veniturilor, îmbunătățirea aprovizionării cu mărfuri și sporirea volumului serviciilor, mai buna satisfacere a condițiilor de locuit, dezvoltarea așezămintelor de cultură, intensificarea măsurilor de ocrotire a sănătății și prevederilor sociale. »

Directivele Congresului al IV-lea al partidului eșalonează liniile generale de dezvoltare a industriei în vederea atingerii în 1970 a unei producții globale cu 65 la sută mai mare decât în 1965. Construirea de noi întreprinderi în ramurile principale ale industriei, punerea în funcțiune a unor noi linii cu tehnologii avansate, asimilarea producerii de noi tipuri de utilaje, mașini și instalații, toate acestea reprezintă sarcini de o amploare și de un nivel tehnic științific ce depășesc realizările anterioare. Construcțiile vor beneficia de o bază tehnico-materială ce va conduce la o îmbunătățire a calității, paralel cu creșterea productivității muncii. În același timp, Directivele subliniază sarcina de a se pune în operă materiale noi cu proprietăți mecanice, estetice și funcționale îmbunătățite. Sarcinile de creștere a volumului producției industriei materialelor de construcții depășesc media producției industriale globale (creștere cu 70 la sută ca volum până în anul 1970, cu 11,2 la sută ca ritm mediu anual), ceea ce indică o dezvoltare accentuată a acestei ramuri. Fiecare din sarcinile dezvoltării economiei naționale, fie că este vorba de noi uzine și întreprinderi industriale, de clădiri și instalații agrozootehnice, de lărgirea activității industriei extractive sau a industriei lemnului, se traduce prin sarcini de a elabora noi proiecte și de a construi noi obiective de o amploare din ce în ce mai mare.

Creșterea producției agricole globale se prevede a fi pînă în anul 1970 cu circa 20 la sută mai mare față de media anilor 1961—1965. Arătînd căile prin care se va realiza această creștere, Directivele indică un volum de investiții din fonduri de stat de 1,6 ori mai mare decât în perioada anterioară, o creștere a activității de fertilizare și chimizare a solurilor, de lucrări hidroameliorative, precum și o importantă creștere cantitativă și calitativă a utilajelor agricole. Dezvoltarea agriculturii socialiste pe baza sectorului cooperatist și a sectorului de stat, precum și sprijini-

arhitecților și constructorilor

nirea producției gospodăriilor țărănești necooperativizate din zonele de deal și de munte, constituie factorii de creștere a nivelului de trai al țărănimii și de transformare rapidă a profilului social-economic, deci și urbanistic-arhitectural, al satelor.

Pe această bază se poate afirma pe bună dreptate că planul cincinal 1966—1970 va însemna o etapă importantă în activitatea de sistematizări teritoriale și urbanistice.

Un alt sector economic a cărui dezvoltare pune noi probleme proiectanților și constructorilor este dezvoltarea transporturilor și telecomunicațiilor. Modernizări de drumuri, extinderea traficului de călători în transporturile auto interurbane, construcții de gări, aeroporturi, porturi fluviale și maritime vor solicita în diferite grade o activitate în care arhitecții vor trebui să-și dovedească tehnicitatea și talentul.

O dată cu dezvoltarea activității economice, Directivele pun în evidență acțiunile destinate creșterii nivelului de trai cultural și material al oamenilor muncii, ca efect firesc al creșterii venitului național. În perioada 1966—1970, acesta va spori cu un ritm mediu anual de cca. 7 la sută. Sporirea fondului de consum cu cca. 30 la sută creează condiții pentru ridicarea continuă a nivelului de trai. Creșterea veniturilor populației prin sporirea salariului real cu cca. 20—25 la sută (realizat în majoritate prin majorarea salariilor nominale), prin creșterea veniturilor reale ale țărănimii, va avea ca urmare directă o creștere a vânzărilor de mărfuri și a prestărilor de servicii către populație. Aceasta presupune noi forme de activități social-economice ce se vor transpune în noi programe și tipuri de clădiri care vor amplifica și diversifica în mare măsură arhitectura ansamblurilor de locuințe și a orașelor.

Prevederile legate de dezvoltarea turismului intern și internațional, dezvoltate pe larg în Directivele Congresului al IV-lea, arată că în etapa ce urmează vom participa nemijlocit prin proiecte și construcții la cele mai diferite programe turistice, pentru punerea în valoare a frumuseților naturale și a centrelor de interes arhitectural sau istoric. « În cursul cincinalului viitor — se arată în Directive — se va dubla capacitatea de cazare în hoteluri și construcții ușoare (căsuțe, campinguri, cabane ș.a.), destinată turismului ».

Creșterea gradului de dotare edilitară a localităților, dezvoltarea transporturilor în comun, asigurarea satisfacerii cerințelor populației prin extinderea rețelelor de servicii, reprezintă condiții pentru a se începe o schimbare calitativă a structurii localităților. Una dintre cele mai importante laturi în creșterea nivelului de trai o constituie construcția de locuințe, domeniu în care sînt antrenate colectivele cele mai numeroase de arhitecți și constructori. În următorii cinci ani se prevăd a fi construite din fondurile statului cca. 300 000 de apartamente, cu cca. 25 la sută mai multe decît în perioada 1961—1965. Directivele subliniază necesitatea de a urmări în construcția noilor locuințe o concepție avansată și unitară pe plan urbanistic: « Noile locuințe se vor construi în ansambluri înzestrate cu dotările tehnico-edilitare și cu unitățile de comerț, alimentație publică, prestații de servicii, școli, dispensare, necesare deservirii populației din aceste mari ansambluri. Va trebui să se accentueze preocuparea pentru execuția coordonată a acestora, astfel încît la darea în folosință a noilor locuințe să intre în funcțiune și dotările aferente ».

În ceea ce privește tipologia și nivelul de confort al viitoarelor locuințe, Directivele precizează că: « Se va lărgi gama tipurilor de apartamente, concomitent cu diferențierea tipurilor de blocuri de locuințe. Se vor îmbunătăți suprafața utilă a apartamentelor și gradul de finisaj și de echipare, în care scop se prevede ca investiția pe mp de suprafață locuibilă să crească cu cca. 10 la sută ». Aceste prevederi pun în fața arhitecților și inginerilor

de toate specialitățile — fie că activează în proiectare, fie că activează în cercetare sau execuție — sarcina de a-și intensifica eforturile creatoare pentru a dezvolta mai departe studiile și propunerile elaborate pînă în prezent și de a trece la aplicarea concretă a unor noi soluții care să satisfacă cerințele cuprinse în Directive.

Sarcini importante stau în fața arhitecților și în ceea ce privește elaborarea proiectelor și studiilor destinate asigurării cadrului material pentru creșterea activității în instituții de învățămînt, cultură, ocrotire a sănătății. Noile clădiri sau școli pentru învățămîntul mediu vor trebui să reprezinte o treaptă superioară, valorificînd experiența dobîndită pînă în prezent. Clădirea Institutului Politehnic din București, care va concentra o mare parte din investițiile destinate învățămîntului, va constitui o puternică bază materială pentru dezvoltarea învățămîntului tehnic în țara noastră și ridicarea lui pe o treaptă superioară.

Pentru îndeplinirea tuturor acestor sarcini, Directivele subliniază căile principale de realizare a investițiilor în construcții. O atenție deosebită se va acorda în continuare « creșterii eficienței economice a investițiilor, fiind alese cele mai bune variante de proiect », în ceea ce privește capacitățile, tehnologia, amplasamentele și soluțiile constructive.

Capitolul privind investițiile conține cîteva indicații de principiu care dau arhitecților și inginerilor noi posibilități de dezvoltare a concepției funcționale, constructive și estetice.

Un puternic imbold îl constituie, atît prevederile referitoare la amplificarea gamei de materiale și utilaje de construcții, cît și sarcina de a se urmări « simplificarea modului de elaborare și avizare a documentațiilor, pentru o mai temeinică aprofundare a soluțiilor tehnice ».

Prin aceasta, o dată cu amplificarea în suprafață și în conținut a preocupărilor arhitecturii noastre, se creează condițiile pentru creșterea aportului fiecărui proiectant o dată cu creșterea răspunderii personale și a încrederii acordate.

Ocupîndu-se în mod deosebit de promovarea tehnicii avansate și de dezvoltarea cercetărilor științifice, Directivele conțin numeroase indicații de principiu și prevederi concrete menite să ducă la dezvoltarea cercetărilor fundamentale, îmbinate armonios cu cercetarea aplicativă. Pe această direcție va fi necesară amplificarea studiilor științifice și teoretice privind arhitectura și urbanismul, atît în analiza condițiilor concrete de proiectare, cît și în elaborarea unor principii noi corespunzătoare etapei actuale.

În fața arhitecților, partidul pune astăzi importanta problemă de a găsi noi rezolvări ale unor noi programe, de a depăși nivelul creației actuale, atît în ceea ce privește rezolvările funcțional-constructive, cît și în ceea ce privește aspectul estetic al edificiilor și ansamblurilor. În procesul unic de creare a sintezei armonioase a tehnicii și artei, arhitecții trebuie să urmărească ca arhitectura noastră să aibă o amprentă proprie, continuînd și dezvoltînd creator în epoca socialistă tradițiile de mare valoare artistică ale arhitecturii românești. Crearea unei imagini arhitecturale variate, capabile să caracterizeze și să individualizeze ansamblurile noi, este strîns condiționată de o gîndire funcțională mai elastică și mai bogată și nu se poate dezvolta realist decît în concepția creșterii nivelului tehnic și a gradului de industrializare.

Folosind din plin condițiile create de partid, arhitecții vor ști să muncească cu entuziasm pentru a-și aduce contribuția creatoare la înflorirea orașelor și satelor patriei noastre, ridicînd arhitectura nouă a României socialiste la înălțimea realizărilor întregului popor.

arh. gabriela
bertumé

cîteva probleme ale sistematizării unor orașe din regiunea brașov

urbanism

În ultimii trei ani, în ISCAS au fost reactualizate proiectele de sistematizare ale unor orașe din regiunea Brașov și anume: Brașov, Sibiu, Mediaș, Sighișoara, Făgăraș.

Importanța acestor orașe, cu o populație actuală care variază între cca. 22 000 locuitori (Făgăraș) și cca. 135 000 locuitori (Brașov), rezidă în însăși funcțiunile pe care le dețin, nu numai în cadrul regiunii ci și în ansamblul rețelei de orașe ale țării.

1. FUNCȚIUNI

Aceste funcțiuni — care se vor dezvolta, determinînd și creșterea profilelor acestor orașe — sînt în primul rînd cele de centre industriale de importanță republicană. Astfel, în orașul Brașov activitatea predominantă se desfășoară în industria constructoare de mașini; în orașul Făgăraș, industria chimică; Sibiu, Mediașul și Sighișoara se dezvoltă ca centre ale industriei alimentare și ușoare.

În afara funcțiunilor ce decurg din caracterul industrial al acestor centre, trebuie adăugate și cele administrative și social-culturale, considerate pe plan regional și raional, în Brașov și Sibiu desfășurîndu-se și o activitate de învățămînt superior.

Considerate în cadrul rețelelor de circulație rutieră și feroviară ale țării, aceste orașe sînt traversate de artere magistrale, Brașovul constituind un puternic nod rutier și feroviar.

În sfîrșit, trebuie menționată și funcțiunea de centre turistice de importanță republicană, în special pentru orașele Brașov, Sibiu și Sighișoara.

Dezvoltarea acestor funcțiuni în anii următori și în etapa de perspectivă determină sporuri de populație, apreciate pe baza profilelor social-economice studiate în acest sens.

2. REPARTIȚIA ȘI AMPLASAREA FUNCȚIUNILOR ÎN TERITORIUL PREORĂȘENESC

Repartiția și amplasarea funcțiunilor în teritoriul preorășenesc, ținîndu-se seama atît de interdependența lor, cît și de necesitatea asigurării unei eficiențe economice sporite, au constituit și în schițele de sistematizare ale celor cinci orașe una dintre preocupările importante de studiu.

Astfel, zona preorășenească a Brașovului înglobează cinci orașe subordonate (Zărnești, Rîșnov, Codlea, Săcele, Predeal) și 11 comune, dintre care 5 centre asimilate urban, pe un teritoriu de 1 447 km², care coincide în linii generale cu teritoriul administrativ al orașului.

Asigurarea desfășurării funcțiunilor principale ale orașului, indicate mai sus, ridică o serie de probleme, comune organismelor urbane complexe, privitoare la producție, locuire, aprovizionare, circulație, recreație, igienă, echipare edilitară etc.

Analiza modului în care se desfășoară actualmente aceste funcțiuni a necesitat — spre a putea fi determinate atît aspectele proprii, caracteristice microregiunii respective, cît și cele mai eficiente propuneri de reorganizare în raport cu specificul problemelor — un studiu independent de schița de sistematizare propriu-zisă.

Studiul microregiunii Brașov, elaborat în atelierul de sistematizare teritorială din ISCAS (autori: dr. Cirus Spiride, arh. Adriana Popp, arh. Gheorghe Iacovescu), s-a desfășurat în directă colaborare cu schița de sistematizare a orașului (autori: arh. Gabriela Bertumé, arh. Șena Farb), cele două proiecte completîndu-se între ele prin felul în care au fost analizate în ansamblul lor problemele orașului Brașov și ale celorlalte orașe și centre urbane, sub toate aspectele ce rezultă din interdependența funcțiunilor lor complexe.

Au rezultat astfel o serie de caracteristici determinante în stabilirea profilelor social-economice pentru orașul Brașov și pentru celelalte așezări, caracteristici printre care trebuie menționată în primul rînd industrializarea puternică pe întreg ansamblul microregiunii.

În afara Braşovului, numeroase unităţi de industrie republicană sînt amplasate în oraşele subordonate Codlea, Săcele, Rîşnov, Zărneşti şi în centrele industriale Cristian, Ghimbav, Bod, Vulcan, Tohan şi Prejmer. Acest caracter de industrializare a teritoriului microregiunii, reprezentînd o însemnată concentrare de forţe de muncă, a constituit una dintre principalele cauze ale ridicării gradului de urbanizare a microregiunii.

Astfel, din totalul populaţiei, aproximativ 70% locuieşte în Braşov şi în celelalte cinci oraşe subordonate; structura populaţiei, considerată pe ansamblul microregiunii, conţine peste 50% locuitori activi; sporul migratoriu de forţe de muncă este în continuă creştere; există un volum important de deplasări zilnice şi săptămînale de salariaţi către diferitele zone industriale. Bineînţeles, în procesul de deplasare zilnică a forţelor de muncă, oraşul Braşov reprezintă punctul cel mai important de convergenţă, existînd în paralel şi deplasări către celelalte localităţi cu specific industrial.

Pe linie de producţie se constată, de asemenea, o intensă cooperare între diferitele unităţi ale oraşului propriu-zis şi cele ale celorlalte centre industriale.

Se semnalează, în al doilea rînd, ca un fenomen specific din punct de vedere al funcţiunilor, caracterul complex al numeroaselor aşezări din microregiune, unele dintre acestea avînd — pe lîngă funcţiuni de centre industriale — şi funcţiuni agricole şi de staţiuni climaterice sau de interes turistic.

Pe lîngă cele arătate mai sus, trebuie subliniat şi faptul că sub raportul echipării tehnico-edilitare, microregiunea Braşov este mai bine dotată decît alte teritorii urbane din ţară; încă de pe acum reţeaua sa de căi de comunicaţie este în mare parte rezolvată (necesitînd doar îmbunătăţiri), iar problemele de alimentare cu apă, studiate pe grupuri de localităţi şi de zone industriale, sînt clarificate.

Aceste cîteva aspecte caracteristice ale microregiunii Braşov, împreună cu cele rezultate din analiza posibilităţilor de aprovizionare a localităţilor, precum şi necesitatea punerii în valoare a resurselor cadrului natural au dus la concluzii şi propuneri privind profilurile social-economice ale acelor localităţi şi zonificarea funcţională a teritoriului.

Propunerile respective întregesc sau rezolvă şi unele probleme proprii oraşului Braşov, dintre care cea mai importantă este problema cazării.

Astfel, din diferite motive ce se vor analiza în cele ce urmează, capacitatea de cazare a oraşului Braşov, în

I | 3
2

- 1 — Vedere a părţii vechi a oraşului Braşov
- 2 — Sibiu — Vedere generală a oraşului de jos, cu Piaţa « 6 Martie »
- 3 — Sighişoara — Vedere parţială a zidului şi turnurilor medievale

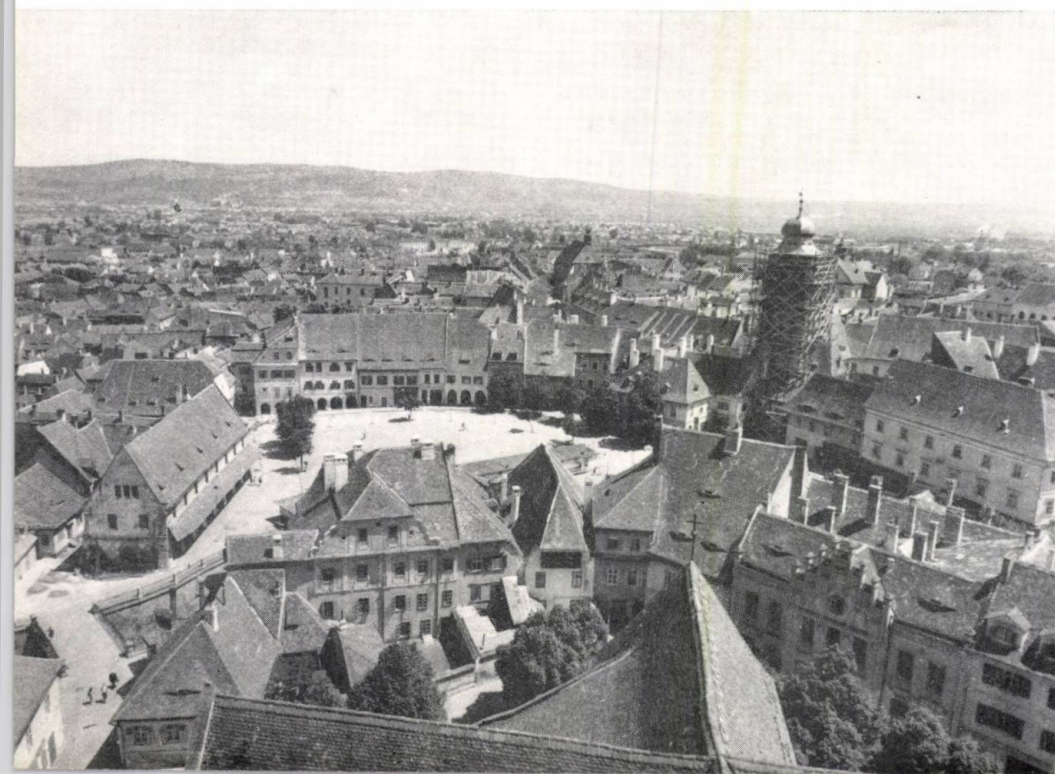

perspectivă şi în condiţiile unui confort sporit, este plafonată.

Prin studiul microregiunii s-a analizat şi se justifică funcţional posibilitatea rezolvării cazării unui plus de populaţie — peste limitele capacităţii oraşului — în cadrul teritoriului microregiunii, în localităţi cu profil complex situate la distanţe convenabile şi cu accese uşoare către oraşul Braşov. Pe baza aceluiaşi studiu s-au putut reconsidera în ansamblu problemele de circulaţie, de transport şi echipare edilitară.

Dintre celelalte patru oraşe importante ale regiunii Braşov, trebuie menţionat Sibiul (autori ai schiţei de sistematizare: arh. Gabriela Bertumé, arh. Şena Farb), care, considerat în microregiunea sa, generează acelaşi complex de funcţiuni, însă într-un stadiu de evoluţie mai puţin avansat. La Cisnădie, procesul de urbanizare este în curs.

Ca trăsătură particulară se remarcă, pe linie de producţie industrială, o pondere importantă a industriei uşoare, reprezentată prin numeroase întreprinderi şi unităţi de cooperare de ţesături şi obiecte de artizanat, situate atît în oraşul Sibiu, cît şi în unele aşezări componente ale microregiunii (Cisnădie, Cisnădioara, Răşinari

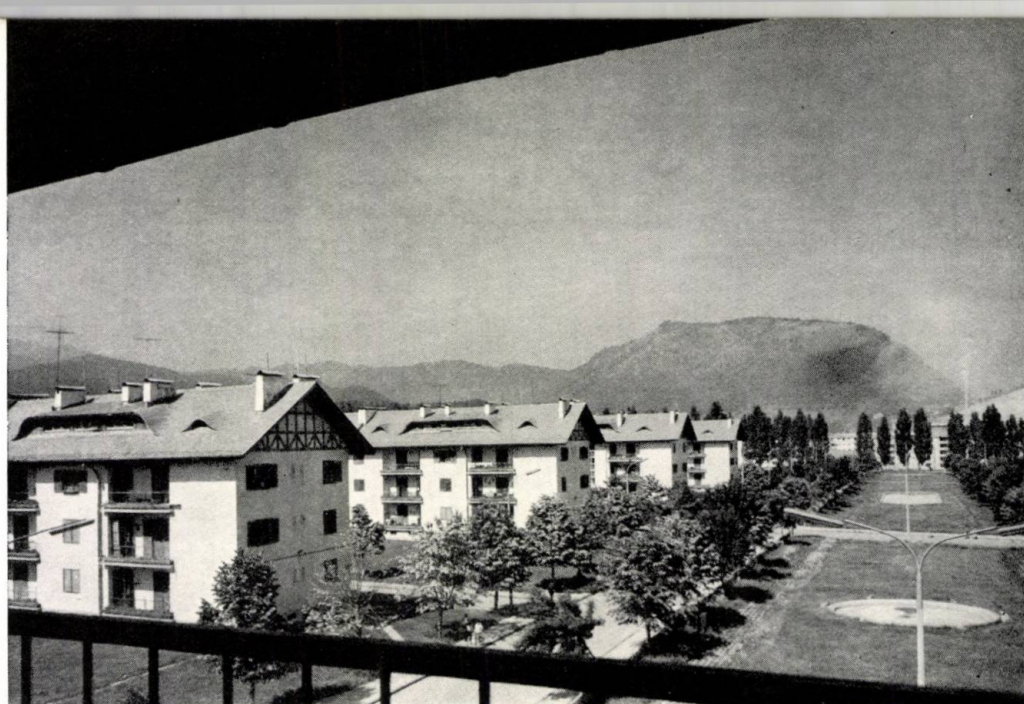
etc.). Prezența acestor unități este explicată prin existența unor tradiții și a unor forțe de muncă specializate, fapt care va permite și în viitor dezvoltarea acestei activități economice.

Trebuie arătat, de asemenea, și un alt aspect caracteristic și anume prezența a numeroase monumente istorice, nu numai în oraș, ci și în majoritatea celorlalte așezări. Existența acestora, ca și varietatea elementelor cadrului natural au dat naștere unei activități turistice, care — în perspectivă — va putea fi dezvoltată prin modernizări de drumuri, transport în comun corespunzător, dotări cu caracter comercial și turistic etc.

3. UNELE ASPECTE ÎN STRUCTURA DE VIITOR A TERITORIULUI ORĂȘENESC

În schițele de sistematizare ale celor cinci orașe prezentate, aspectele principale ale acestei probleme au fost — în primul rând — stabilirea necesităților teritoriale în raport cu creșterile profilului social-economic și cu gradul de confort prezumat pentru perspectivă și — în al doilea rând — ameliorarea structurii existente în vederea unei mai bune desfășurări a funcțiunilor acestor orașe.

Brașov — Locuințe noi la poalele Tîmpei

Cartierul Steagul Roșu din Brașov

Determinarea structurii de viitor a implicat pe lângă cele arătate și obligativitatea de a se menține în continuare un fond existent prețios (unități de producție, locuințe, dotări social-culturale, echiparea tehnico-edilitară, zone de interes arhitectural și istoric etc.), cât și obligativitatea de a se satisface o serie de cerințe igienico-sanitare, sau de înfățișare estetică, de eficiență economică a noilor investiții etc. Aceste probleme complexe s-au ridicat în special în legătură cu studiul zonelor de locuit și al zonelor industriale și de depozitare.

a) Zonele de locuit

În vederea determinării în perspectivă a mărimii teritoriului zonelor de locuit, s-a stabilit necesarul de cazare pentru fiecare oraș. S-a constatat că, din cele două elemente de calcul, sporul considerabil al populației ce rezultă din profilul social-economic și creșterea mediei spațiului locuibil — calculată pe cap de locuitor — rezultă valori totale care depășesc uneori triplul valorii spațiului locuibil existent.

Dacă se ține seama că în dimensionarea suprafețelor ce vor fi afectate noilor zone de locuit, vor intra și spațiile destinate tuturor elementelor de echipare social-culturală și tehnico-edilitară, necesare realizării unor unități urbanistice complexe, această problemă se traduce teritorial prin sute de hectare ce vor trebui afectate zonei de locuit.

Analizându-se situația cartierelor existente în aceste cinci orașe, se constată că starea și calitatea fondului locuibil, cât și aspectul și, uneori, valoarea arhitecturală și istorică a unor întregi zone de locuit, nu justifică prevederea unor demolări masive, deși — privită numai sub raportul densităților — operațiunea de restructurare ar părea economică. Aceasta fiind situația (comună de fapt tuturor orașelor ardelenesti), procentele de demolări propuse în schiță variază numai între 12 și 17% din fondul locuibil existent, rămânând ca operațiunile de restructurare masivă să fie eventual luate în considerare în perioada de largă perspectivă.

Structura orașelor în perimetrul existent este compactă, neexistând, în general, în interiorul nucleului urban, terenuri libere în suprafață mare și care ar putea fi afectate noilor unități de locuit.

S-a cercetat, de asemenea, posibilitatea unei reorganizări structurale, schimbându-se destinația unor terenuri cu alte afecțiuni din interiorul zonei de locuit existente. Terenurile vizate au fost cele afectate pînă în prezent unor zone de transporturi sau unor întreprinderi care, economic și funcțional, nu-și mai justifică prezența în interiorul zonei de locuit (în orașul Brașov), sau acele terenuri cu afecțiune specială (în orașul Sibiu).

Prin aceste operații (restructurări și reorganizări) s-a putut soluționa doar parțial problema cazării în interiorul nucleelor urbane, cu toate că aprecierile au fost făcute în ipoteza unor densități ridicate pe terenurile nou construite (în jur de 3 000 m² locuibili/ha densitate netă).

Rezultă deci că, pentru a se putea asigura în întregime necesarul de cazare apreciat pentru perioada de perspectivă și date fiind cele arătate mai sus, se impune găsirea unor noi terenuri, în apropierea zonelor de locuit existente, care să primească o mare parte din noile locuințe ce se vor construi în următorii 15 ani.

Alegerea celor mai indicate terenuri a prezentat dificultăți în soluțiile de pînă acum pentru cele cinci orașe. Elementele de cadru natural, arterele magistrale de transport și unitățile importante de producție existente au ridicat probleme greu de rezolvat pentru asigurarea unei continuități cât și a unor legături organice între cartierele aferente nucleului urban existent și cele ce urmează să se extindă.